

วารสารครูพิบูล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

**Journal of Faculty of Education
Pibulsongkram Rajabhat University**

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2567)
Vol. 11 No. 1 (January - June 2024)

ISSN 3027-7701 (Print)

ISSN 3027-771X (Online)

วารสารครูพิบูล

Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University

เจ้าของ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ต.ดร.บัญชา สำรวรรัตน์ คณบดีคณะครุศาสตร์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ภัทรลักษณ์ ชินประภาพร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ประทุมเพชร แซ่อ่อง มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก	ธีระภูธร	มหาวิทยาลัยพะเยา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์	วัฒนกุลเจริญ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขุฎี	โยเหลา	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์า	แสงศักดิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี	ปณะราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์วัฒน์	มิ่งมิตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา
7. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยากาญจน์	โตพิทักษ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญยเสนอ	ตรีวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์	อัมพานน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ	บรรจง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี	ประพิณวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนต์นภัส	โมนิการ์ณ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
13. รองศาสตราจารย์ ดร.อนุ	เจริญวงศ์ระยับ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
14. รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม	นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
15. รองศาสตราจารย์ ดร.ณิรดา	เวชญาลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
16. รองศาสตราจารย์ ดร.ภัคพล	ปรีชาศิลป์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา	ภูมิสิทธิพร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
18. อาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ	ชาวสะอาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
19. อาจารย์รุ่งศรีรบ	น้อยสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เลขานุการ

นางสาวพีชภาณีญัฐ ปานประสิทธิ์

กำหนดการเผยแพร่	ปีละ 2 ฉบับ มกราคม ถึง มิถุนายน และ กรกฎาคม ถึง ธันวาคม
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1	มกราคม – มิถุนายน ISSN 3027-771X (Online) ISSN 3027-7701 (Print)
จำนวน	10 เล่ม
การเผยแพร่	ระบบออนไลน์ https://www.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/index
ติดต่อ	กองบรรณาธิการวารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนวังจันทน์) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทรศัพท์/โทรสาร 0-5523-0597
E-mail	edujournal@psru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารครุฑพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ฉบับประจำปี 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ จนเกิดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีคุณค่าต่อสาธารณชน

วารสารครุฑพิบูล ฉบับประจำปี 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) กองบรรณาธิการวารสารครุฑพิบูล ได้คัดสรร บทความวิจัยที่มีความหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย สาขาภาษาไทย สาขาคณิตศาสตร์ สาขาสังคมศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนานวัตกรรมดิจิทัล รวมทั้งเนื้อหา บทความที่เกี่ยวกับ การพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ และการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งสิ้น 12 บทความ ซึ่งเป็นบทความจากภายในและภายนอกสถาบัน

กองบรรณาธิการวารสารครุฑพิบูล ขอขอบคุณในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ มา ณ โอกาสนี้ และ ขอขอบคุณ ผู้ประพันธ์ทุกท่านที่ให้ความสนใจส่งผลงานเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่กับวารสารครุฑพิบูล โดยวารสาร ครุฑพิบูลหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากผลงานทั้ง 12 บทความที่เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ด้านการศึกษา พัฒนางานวิชาชีพและการศึกษาของประเทศสืบไป

ภัทรลักษณ์ ชินประภาพ

บรรณาธิการวารสารครุฑพิบูล

19 มิถุนายน 2567

สารบัญ

บทความวิจัย

การศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย อรุณทัย อินทนิล* ประภาพร เพ็งพุ่ม อ้อมจรจิต แป้นศรี	1
--	---

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ภูเก็ตสงคราม สุพัฒตรา กลมกลิ้ง* พุติตา ศรีียงนอก	14
---	----

ความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 นลินี สุดเศวต* สุภัทรา เอื้อวงศ์*	25
--	----

การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา อนุสรณ์ จำปีเรือง* จตุพล ยงศรี จักรกฤษณ์ โปณะทอง	41
--	----

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ อภิชาติ มุกตาม่วง*	57
--	----

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นิติบดี ศุขเจริญ* ชุตินา ปัญญาพินิจนุกร	76
---	----

รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ จันทร์แรม เรือนแป้น*	89
--	----

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรีดา ทองบ่อ* ชนิดาวรา เลิศอมรพงษ์ ชานนท์ จันทร์	106
---	-----

การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี สุภาวดี ทองเทศ* ปัญญา สรรวยรื่น	121
---	-----

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้น 135

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน

เบญจรัตน์ บุญล้วน* อัจฉรีย์ พิมพ์มูล สุวัฒน์ บรรลือ

การพัฒนาแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียน 151

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

สุदारัตน์ นวนวิใจ* เกสร กอกอง

การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 161

สุภาณี เส็งศรี* ธงชัย เส็งศรี

การศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษา
ครูภาษาไทย¹

A STUDY OF PROBLEMS AND NEEDS FOR DEVELOPING THAI LANGUAGE
COMMUNICATION COMPETENCY OF THAI LANGUAGE STUDENT TEACHERS

อรุณทัย อินทนิล²

ประภาส เพ็งพุ่ม³

อ้อมจรจิต แป้นศรี⁴

Aruothai Inthanid

Brapass Pengpoom

Omthajit Pansri

Received Date: 18 March 2024

Revised Date: 1 May 2024

Accepted Date: 3 May 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะครูที่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย เครื่องมือวิจัยที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะครูที่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย การศึกษาเชิงปริมาณเป็นการศึกษาข้อมูลจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่เลี้ยงนักศึกษาครูภาษาไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 152 คน อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างที่มีประสบการณ์ในการสอนการพูดภาษาไทย จำนวน 5 คน และนักศึกษาครูภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างจำนวน 155 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่ม โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะครูที่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน พบว่า ในทัศนะของครูที่เลี้ยง นักศึกษามีปัญหาด้านน้ำเสียงมากที่สุด รองลงมา คือด้านบุคลิกภาพภายนอกและด้านภาษา ส่วนในทัศนะของอาจารย์ผู้สอน พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านบุคลิกภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านภาษา และด้านเนื้อหา 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย พบว่า นักศึกษาครูภาษาไทยมีความต้องการ

¹ บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารสำหรับนักศึกษาครูภาษาไทย, This research article is part of the thesis on The Development of a Learning Model to Enhance Communication Competency for Thai Student Teachers.

² นิสิตระดับปริญญาเอก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Ph.D. student, Faculty of Education, Naresuan University Email Address: aruothai65@nu.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Assoc. Prof, Ph.D., Faculty of Humanity, Naresuan University

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Assoc. Prof, Ph.D., Faculty of Education, Naresuan University

จำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลิกภาพภายใน รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพภายนอก และด้านเนื้อหา ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัญหา, ความต้องการจำเป็น, สมรรถนะการพูดสื่อสาร, นักศึกษาคูครูภาษาไทย

Abstract

The objectives of this research article were to study: 1) the problems in speech communication faced by Thai language student teachers from the perspectives of mentors and lecturers; and 2) the needs for the development of communication competency in Thai language student teachers. Two research instruments were used: 1) a questionnaire to identify communication problems of Thai language student teachers from the perspectives of mentors and lecturers, which included both a quantitative study using a 5-level rating scale and a qualitative study using open-ended questions analyzed by content analysis; 2) a questionnaire to assess the needs for developing communication competency in Thai language student teachers. The statistics used for data analysis included the mean, standard deviation, and Priority Needs Index ($PNI_{modified}$), with qualitative data analyzed through content analysis. The sample group was selected by simple random sampling based on the Krejcie and Morgan table, consisting of 152 mentors of Thai language student teachers from Lower North Rajabhat Universities, five Thai lecturers with experience in teaching Thai speech from Lower North Rajabhat Universities, and 155 third-year Thai language student teachers from Lower North Rajabhat Universities.

The results of the research were as follows: 1) Regarding the conditions of speech communication problems of Thai language student teachers from the perspectives of mentors and lecturers, mentors identified tone of voice as the most significant problem, followed by external personality and language. Lecturers identified personality as the most significant problem, followed by language and content. 2) Regarding the needs for developing communication competency, it was found that there is a strong need to enhance speech communication competency, particularly in terms of internal personality, followed by external personality and content, respectively.

Keywords: Problems, Needs Assessment, Communication Competency, Thai Language Student Teachers

บทนำ

การพูดสื่อสารในชั้นเรียน เป็นสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับครู เนื่องจากจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยการพูดเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนนั้นจะเป็นการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ให้เกิดความกระฉับกระชวย และรวดเร็ว โดยเฉพาะ ชาญประโคน (2550) ได้กล่าวถึงการพูดสื่อสารไว้ว่า เป็นการสื่อสารโดยใช้วจนภาษาและอวจนภาษาในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการและอารมณ์ของผู้พูดให้ผู้ฟังรับทราบ เพื่อให้ตรงกับเจตนารมณ์ในการสื่อสารของผู้พูดแต่ละครั้ง ทั้งนี้ ศิวาพร วัฒนรัตน์ (2552) ได้กล่าวเสริมถึงจุดมุ่งหมายของการพูดสื่อสารไว้ว่า เป็นการพูดสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ความรู้สึกหรือความต้องการไปยังผู้ฟัง โดยมีเสียง ภาษา สัญลักษณ์ รวมทั้งอากัปกิริยาเป็นสื่อประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจ จากความหมายและลักษณะของการพูดสื่อสารในข้างต้นจะเห็นได้ว่าหากครูมีสมรรถนะการพูดสื่อสารที่ดี ย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครูต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน ช้ายังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ แรงกระตุ้นในการเรียนรู้ ประกอบกับการพูดสื่อสารยังสามารถช่วยปรับเปลี่ยน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติเชิงบวกและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมในที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การพูดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่ผู้สอนกำหนดไว้

ทั้งนี้หากต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างความสามารถในด้านการพูดที่แสดงออกในการสื่อสารหรือการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุเป้าหมายตรงตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการนำความรู้(Knowledge: K) ทักษะ (Skill: S) และคุณลักษณะ(Attribute: A) ไปใช้ได้ สถานการณ์จริง สอดคล้องกับราชบัณฑิตยสภา (2564, หน้า 129) ได้กำหนดนิยามความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ (Competency) หมายถึง “ความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย” จากความหมายดังกล่าว สำนักงาน ก.พ. (2548) จึงได้กล่าวเสริมถึงลักษณะของสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะในเชิงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้บุคคลสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างโดดเด่นและเต็มความสามารถ

ในปัจจุบันหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2562 และหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (วิชาภาษาไทย) หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2567 ได้กำหนดสมรรถนะในการใช้ภาษาไทยในการพูดสื่อสารให้กับนักศึกษา โดยกำหนดให้ชั้นปีที่ 1-2 สามารถใช้ภาษาไทยด้านการพูดได้อย่างดีเยี่ยม ชั้นปีที่ 3-4 สามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้สาระการฟัง ดูและพูดได้

โดยสมรรถนะการพูดสื่อสารถือเป็นสมรรถนะหนึ่งในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรมีความคาดหวังให้นักศึกษาสามารถใช้ภาษาไทย ด้านการพูด เมื่อนักศึกษามีสมรรถนะการพูดสื่อสารก็จะสามารถออกแบบและจัดการเรียนรู้สาระการฟัง ดูและพูดได้ต่อไป ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในการสะท้อนผลการเรียนวิชา วาการสำหรับครูภาษาไทย ของนักศึกษาครูภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 รหัส 63 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 60 คน ยังพบปัญหาที่ส่งผลต่อการพูดสื่อสาร 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านบุคลิกภาพภายในและภายนอก บุคลิกภาพภายใน เช่น ความไม่มั่นใจในตนเอง ความตื่นเต้น กัดดันตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ก้าว ส่งผลถึงบุคลิกภาพภายนอก เช่น อาการสั้น ท่าทางที่ไม่เหมาะสม ไม่กล้าสบตา

เสียงสั้น สีน้าไม่ตรงตามเนื้อหาที่พูด และอาจทำให้เกิดอาการพูดเร็ว หรือพูดติดขัด 2) ด้านภาษา เช่น การพูดออกเสียง รล และควบกล้าไม่ชัดเจน ออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัด เช่น ส ซ ดิดพูด เอ้อ, อ้า เลือกใช้คำที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการสื่อสาร 3) ปัญหาด้านเนื้อหา เช่น ขาดความรู้เรื่องที่จะพูด พูดไม่ตรงประเด็น พูดเนื้อหาไม่ครอบคลุม จัดประเด็นเนื้อหาไม่เหมาะสม และ 4) ปัญหาด้านน้ำเสียง ได้แก่ การพูดเสียงเบาเกินไป ใช้น้ำเสียงหนักเบาไม่เป็น ใช้น้ำเสียงไม่ตรงกับเนื้อหาที่พูด ใช้น้ำเสียงโทนเดียว

นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสะท้อนผลในการสัมมนาหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ นิเทศก์ได้สะท้อนผลการฝึกประสบการณ์ พบปัญหาการพูดสื่อสารในชั้นเรียนของนักศึกษาครุภาษาไทย 3 ประเด็น คือ 1) ขาดความมั่นใจในการพูดอธิบายในชั้นเรียน 2) ใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) เรียบเรียงเนื้อหาในการพูดไม่เหมาะสมและไม่ครอบคลุม ทำให้นักเรียนสับสน

อย่างไรก็ตามปัญหาข้างต้นอาจเป็นปัญหาของนักศึกษาบางส่วนเท่านั้น และนักศึกษาแต่ละคนอาจมีปัญหาไม่เหมือนกัน หรืออย่างน้อยต่างกัน แต่ก็ถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขเป็นรายกรณี หากไม่ได้รับการแก้ไข จะทำให้นักศึกษาขาดสมรรถนะด้านการพูดสื่อสาร ซึ่งถือว่าเป็นสมรรถนะสำคัญในการประกอบอาชีพครู ผู้วิจัยจึงศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย เพื่อจะนำไปสู่แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารสำหรับนักศึกษาครุภาษาไทยได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทยในทัศนะครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะการพูดสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมการพูดที่นักศึกษาครูแสดงออกสำหรับการสื่อสารในชั้นเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความรู้ (Knowledge : K) คือ ความรู้ในด้านเนื้อหาและเทคนิคการพูด 2) ด้านทักษะ (Skill: S) คือ นักศึกษาสามารถใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เหมาะสมต่อการพูดเพื่ออธิบายให้ความรู้ การพูดเสริมแรงผู้เรียน และการพูดโน้มน้าวใจผู้เรียน เพื่อสื่อสารในชั้นเรียน และ 3) คุณลักษณะ (Attribute: A) คือ การแสดงบุคลิกภาพภายในและภายนอกของนักศึกษา ได้แก่ ความมั่นใจในตนเอง การมีบุคลิกภาพที่ดี มีมารยาทและมีเจตคติที่ดีในการพูด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่

1. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 247 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย ในหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาภาษาไทย จำนวน 25 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. นักศึกษาครูภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง ชั้นปีที่ 3 จำนวน 247 คน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูภาษาไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 152 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่ม โดยใช้ตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
2. อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาเกี่ยวกับการพูดในหลักสูตรสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
3. นักศึกษาครูภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 155 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะของครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ผู้สอน
2. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย โดยนำปัญหาเบื้องต้นจากการสะท้อนปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในรายวิชาวาทกรรมสำหรับครูภาษาไทยและการสะท้อนปัญหาการพูดสื่อสารจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอนมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาการพูดสื่อสารโดยทั่วไปจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กำหนดลักษณะของแบบสอบถามปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 2 ข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยจัดทำในรูปแบบของแบบฟอร์มออนไลน์ผ่าน Google Forms ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะการพูดสื่อสาร ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านน้ำเสียง และด้านบุคลิกภาพภายนอก รวมจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 21 ข้อ

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 2 ข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยจัดทำในรูปแบบของแบบฟอร์มออนไลน์ผ่าน Google Forms ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะการพูดสื่อสาร ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านน้ำเสียง ด้านบุคลิกภาพภายนอก และด้านบุคลิกภาพภายใน รวมจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 26 ข้อ

2. นำแบบสอบถามปัญหาและความต้องการจำเป็นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพูดภาษาไทย 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้อง ผู้วิจัยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง 5 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับ นักศึกษาครูภาษาไทย ครูพี่เลี้ยง อาจารย์ผู้สอนการพูดภาษาไทย

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือและแบบสอบถามออนไลน์ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 5 คน 2) นักศึกษาครูภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 155 คน และ 3) ครูพี่เลี้ยงนักศึกษาครูภาษาไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 152 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปัญหาการพูดสื่อสาร และแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย โดยใช้มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยการแจกแจง

ความถี่ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51–5.00	หมายถึง	มีปัญหาและมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51–4.50	หมายถึง	มีปัญหาและมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51–3.50	หมายถึง	มีปัญหาและมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51–2.50	หมายถึง	มีปัญหาและมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00–1.50	หมายถึง	มีปัญหาและมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2550) ซึ่งเป็นการหาผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) หรือ (I-D)/D

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทยในทัศนะของครูที่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน สรุปได้ดังนี้
ตาราง 1 แสดงผลปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทยในทัศนะของครูที่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน

ประเด็นปัญหา	ครูที่เลี้ยง				อาจารย์ผู้สอน			
	M	S	ระดับ	ลำดับ	M	S	ระดับ	ลำดับ
ด้านเนื้อหา	3.44	1.18	ปานกลาง	4	3.44	0.61	ปานกลาง	3
ด้านภาษา	3.46	1.23	ปานกลาง	3	3.57	0.64	มาก	2
ด้านน้ำเสียง	3.51	1.21	มาก	1	3.07	0.91	ปานกลาง	4
ด้านบุคลิกภาพ ภายนอก	3.48	1.29	ปานกลาง	2	4.03	0.58	มาก	1
รวม	3.47	1.23	ปานกลาง		3.53	0.69	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทยในทัศนะของครูที่เลี้ยง พบว่าปัญหาเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางคือ 3.47 นักศึกษามีปัญหามากที่สุดอันดับ 1 คือ ด้านน้ำเสียง ค่าเฉลี่ย 3.51 ได้แก่ การใช้ระดับความดังของเสียงได้เหมาะสม การมีน้ำเสียงที่แข็งแรง ชัดเจน ไม่ลั่นเครือ และการปรับโทนเสียงตามเนื้อหาที่พูด ปัญหาอันดับ 2 คือ ด้านบุคลิกภาพภายนอก ค่าเฉลี่ย 3.48 ได้แก่ การมีบุคลิกภาพที่ดี(สง่างาม)ในระหว่างการบรรยาย/อธิบาย การพูดด้วยอัตราความเร็วที่เหมาะสม และการพูดได้ราบรื่น ไม่ติดขัด และปัญหาอันดับ 3 คือ ด้านภาษา ค่าเฉลี่ย 3.46 ได้แก่ การออกเสียงอักขระได้ถูกต้อง การใช้ภาษาเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้ฟัง และการออกเสียงคำในภาษาไทยได้ถูกต้อง

ส่วนปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทยในทัศนะของอาจารย์ผู้สอน พบว่าปัญหาเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก คือ 3.53 นักศึกษามีปัญหามากที่สุดอันดับ 1 คือ ด้านบุคลิกภาพภายนอกค่าเฉลี่ย 4.03 ได้แก่ ใช้สายตามองผู้ฟังได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมชาติ ใช้ท่าทางประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย/อธิบาย การแสดงออกทางสีหน้าได้สอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย/อธิบาย และพูดด้วยอัตราความเร็วที่เหมาะสม ปัญหาอันดับ 2 คือ ด้านภาษา ค่าเฉลี่ย 3.46 ได้แก่ ใช้คำได้

อย่างเหมาะสมตามความจำเป็นในการบรรยาย/อธิบาย ไม่พูดคำขยะ เช่น เอ้อ อ้า แบบว่า ฯลฯ การออกเสียงคำควบกล้ำ ร,ล,ว ได้ชัดเจน และการแบ่งจังหวะ/แบ่งวรรคในการพูดได้เหมาะสม ปัญหาอันดับ 3 คือ ด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ย 3.44 ได้แก่ การอธิบายเนื้อหาในการพูดได้ตรงประเด็น ชัดเจน (ไม่วกวน) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาของเรื่องที่พูดสอดคล้องกับเวลา และการอธิบายเนื้อหาในการพูดครบถ้วน สมบูรณ์

นอกจากนี้การวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อความปลายเปิดปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย ในทัศนะของครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน กล่าวว่า “นักศึกษาบางส่วนเมื่อให้พูดหน้าชั้นเรียนมีความประหม่า ไม่พร้อม ไม่กล้าสบตาผู้ฟัง ท่าทางการยืนและน้ำเสียงขาดความเป็นธรรมชาติ และการส่งภาระงานนักเรียนต้องฝึกอธิบายให้ชัดเจน”

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย มีดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครุภาษาไทย จากอาจารย์ผู้สอน

ประเด็น	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	ลำดับ
	D	S	ระดับ	I	S	ระดับ		
ด้านเนื้อหา	3.26	0.92	ปานกลาง	4.52	0.62	มากที่สุด	0.28	2
ด้านภาษา	3.51	0.95	มาก	4.60	0.61	มากที่สุด	0.24	4
ด้านน้ำเสียง	3.43	0.95	ปานกลาง	4.62	0.58	มากที่สุด	0.26	3
ด้านบุคลิกภาพภายนอก	3.24	1.01	ปานกลาง	4.53	0.85	มากที่สุด	0.28	2
ด้านบุคลิกภาพภายใน	3.18	1.03	ปานกลาง	4.69	0.56	มากที่สุด	0.32	1
รวม	3.33		ปานกลาง	4.59		มากที่สุด	0.28	

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ย **สภาพที่เป็นจริง** อยู่ในระดับมาก คือด้านภาษา มีค่าเฉลี่ย 3.51 อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านน้ำเสียง มีค่าเฉลี่ย 3.43 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 3.26 ด้านบุคลิกภาพภายนอก มีค่าเฉลี่ย 3.24 และบุคลิกภาพภายใน มีค่าเฉลี่ย 3.18 ส่วนค่าเฉลี่ย **สภาพที่คาดหวัง** ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านบุคลิกภาพภายใน มีค่าเฉลี่ย 4.69 ด้านน้ำเสียง มีค่าเฉลี่ย 4.62 ด้านภาษา มีค่าเฉลี่ย 4.60 ด้านบุคลิกภาพภายนอก 4.59 และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.52

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ย สภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับต่ำกว่า สภาพที่คาดหวัง และเมื่อวิเคราะห์ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) พบว่า มีค่า PNI_{modified} สูงสุดอันดับ 1 คือ ด้านบุคลิกภาพภายใน มีค่า PNI_{modified} 0.32 อันดับ 2 คือ ด้านบุคลิกภาพภายนอกและด้านเนื้อหา มีค่า PNI_{modified} 0.28 อันดับ 3 คือ ด้านน้ำเสียง ค่า PNI_{modified} 0.26 อันดับ 4 คือ ด้านภาษา ค่า PNI_{modified} 0.24

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสาร เห็นได้จากสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับต่ำกว่า สภาพที่คาดหวัง โดยมีค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ย 0.28 และนอกจากนี้จากลำดับข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาเร่งด่วน โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

อันดับความต้องการจำเป็นอันดับ 1 ด้านบุคลิกภาพภายใน คือ 1) ต้องการให้สร้างความรู้สึกล้นหลอนคลายเมื่อได้ออกไปพูดสื่อสารหน้าชั้น หรือต่อหน้าคนจำนวนมาก 2) ต้องการให้สร้างความรู้สึกร่าเริงพอใจเมื่อได้ออกไปพูดสื่อสารหน้าชั้น หรือต่อหน้าคนจำนวนมาก และ 3) ต้องการให้สร้างความรู้สึกร่าเริงใจในการพูดสื่อสารหน้าชั้น หรือต่อหน้าคนจำนวนมาก

อันดับความต้องการจำเป็นอันดับ 2 ด้านบุคลิกภาพภายนอก และด้านเนื้อหา ด้านบุคลิกภาพภายใน คือ 1) ต้องการเสริมสร้างให้สามารถพูดได้ราบรื่น ไม่ติดขัดจนจบเนื้อหาสาระในการบรรยาย/อธิบาย 2) ต้องการเสริมการใช้ท่าทางประกอบสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย/อธิบาย 3) ต้องการเสริมการใช้สายตามองผู้ฟังได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมชาติ และต้องการเสริมให้พูดด้วยอัตราความเร็วที่เหมาะสม ส่วนด้านเนื้อหา คือ 1) ต้องการเสริมการอธิบายเนื้อหาในการพูดได้ตรงประเด็น ชัดเจน (ไม่วกวน) 2) ต้องการเสริมให้มีความรู้ในเนื้อหาที่บรรยาย/อธิบาย และ 3) ต้องการเสริมการอธิบายเนื้อหาในการพูดครบถ้วน สมบูรณ์

อันดับความต้องการจำเป็นอันดับ 3 ด้านน้ำเสียง คือ 1) ต้องการเสริมสร้างให้มีน้ำเสียงที่แข็งแรง ชัดเจน ไม่สั่นเครือ 2) ต้องการเสริมสร้างให้สามารถปรับโทนเสียงตามเนื้อหาสาระที่บรรยาย/อธิบาย และ 3) ต้องการเสริมให้สามารถใช้ระดับความดังของเสียงได้เหมาะสม

นอกจากนี้การวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อคำถามปลายเปิดปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสาร สรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาของนักศึกษาครูภาษาไทย

1.1. ปัญหาบุคลิกภาพภายใน นักศึกษาครูภาษาไทยพบปัญหาว่า ทุกครั้งที่ออกไปพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก จะรู้สึกประหม่า ตื่นเต้น เกิดความกังวล ความไม่มั่นใจ ไม่กล้าพูด เกิดความกดดัน ส่งผลให้พูดวกไปวนมา ทำให้การพูดดูไม่เป็นธรรมชาติ สื่อสารได้ไม่ดี ความตื่นเต้นทำให้หายใจแรง ทำให้น้ำเสียงที่ออกมาไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ถึงจะเตรียมพร้อมอย่างไร การขาดความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัญหาเสมอ ๆ ในการพูดทุกครั้ง ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ในบางครั้งไม่ดีพอและกลับมากระทบกับความรู้สึกของตนเอง

1.2. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ท่าทางประกอบการพูด อยากพูดสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

1.3. ปัญหาด้านภาษา นักศึกษาครูภาษาไทยพบว่า บางครั้งยังมีปัญหาการพูดติดขัด พูดไม่ชัด ปัญหาเกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยคที่ใช้ในการสื่อสารและความหมายของสารที่สื่อออกไป บางครั้งอาจไม่ตรงประเด็น นอกจากนี้ ยังมีภาษาถิ่นที่ติดมาในระหว่างการพูดระดับการพูดกึ่งทางการ

2. ความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสาร

2.1 ต้องการให้มีกิจกรรมการพูดเพื่อให้มีโอกาสในการฝึกพูดบ่อย ๆ สม่าเสมอ

2.2 ต้องการให้สอนเรื่องน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ระดับเสียง และบุคลิกต่าง ๆ เพิ่มเติม

2.3 ต้องการแก้ไขบุคลิกภาพ คือ ต้องการสร้างความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออก ไม่ให้เกิดความกังวลเมื่อต้องพูดต่อหน้าผู้คนจำนวนมาก ต้องการเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมในการออกไปพูดมากยิ่งขึ้น และควรมีเทคนิคในการพูดได้อย่างมั่นใจเพิ่มเข้าไปในเนื้อหาของการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

2.4 ต้องการได้เทคนิคในการพูดในชั้นเรียน อยากให้เพิ่มเติม เช่น เทคนิคการอธิบาย เทคนิคการพูดให้ผู้เรียนสนใจเรียน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลเชิงปริมาณข้างต้นจะเห็นว่าปัญหาส่วนมากของนักศึกษาในการพูดสื่อสารนั้นเกิดจากปัญหาด้านบุคลิกภาพภายใน ทำให้ส่งผลถึงบุคลิกภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณของครูที่เลี้ยงและอาจารย์ ซึ่งถือว่ามีปัญหาและความต้องการจำเป็นในอันดับต้น ๆ และพบว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นเพิ่มเติมคือ ต้องการให้เพิ่มเติม “เทคนิคในการพูดในชั้นเรียน เช่น เทคนิคการอธิบาย เทคนิคการพูดให้ผู้เรียนสนใจเรียน” ซึ่งเทคนิคการพูดให้ผู้เรียนสนใจ อาจหมายถึงการพูดโน้มน้าวใจผู้เรียน และการพูดเสริมแรงผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและความต้องการจำเป็นข้างต้นทำให้ได้แนวทางในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารสำหรับนักศึกษาครูภาษาไทย โดยพบว่าควรเสริมสร้างปัจจัยที่ทำให้เกิดสมรรถนะการพูดสื่อสาร สรุปได้ดังนี้

ตาราง 3 แสดงปัจจัยที่ทำให้เกิดสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย

สมรรถนะ	ด้าน	พฤติกรรมบ่งชี้
สมรรถนะการพูดสื่อสาร	ความรู้ (Knowledge: K)	1) มีความรู้ด้านเนื้อหาที่พูด 2) มีความรู้ด้านเทคนิคการพูด
	ทักษะ (Skill: S)	1) สามารถใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เหมาะสมในการพูดอธิบายเพื่อให้ความรู้ได้ 2) สามารถใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เหมาะสมในการพูดเสริมแรงผู้เรียนได้ 3) สามารถใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เหมาะสมในการพูดโน้มน้าวใจผู้เรียนได้
	คุณลักษณะ(Attribute: A)	1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สิ่ง que เชื่อว่าตนเองเป็น (Self-concept) - ความมั่นใจในตนเอง 2) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล(Traits) - บุคลิกภาพที่ดี - มีมารยาท 3) แรงจูงใจ/เจตคติที่ทำให้มุ่งสู่ความสำเร็จ (Motives/Attitude) - เจตคติที่ดีในการพูดสื่อสาร

จากตารางจะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารควรเสริมสร้างปัจจัยในแต่ละด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ความรู้ (Knowledge: K) ประกอบด้วย 1) นักศึกษาครูจะต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาที่พูด เพราะความรู้ที่แม่นยำจะช่วยให้เนื้อหาที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ทำให้เกิดความมั่นใจในการพูดมากขึ้น 2) มีความรู้ด้านเทคนิคการพูด ควรเพิ่มเติมเทคนิคที่ทำให้ให้นักศึกษาครูสามารถนำไปใช้ในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจฟังหรือสนใจเรียนมากขึ้น คือ เทคนิคการพูดอธิบาย เทคนิคการพูดเสริมแรง และเทคนิคการพูดโน้มน้าวใจผู้เรียน **ด้านที่ 2** ด้านทักษะ (Skill: S) ประกอบด้วย 1) สามารถใช้ภาษาและน้ำเสียงที่เหมาะสมต่อการพูดเพื่ออธิบายให้ความรู้ การพูดเสริมแรงผู้เรียน และการพูดโน้มน้าวใจผู้เรียน โดยด้านทักษะจะต้องเพิ่มกิจกรรมให้นักศึกษาได้ฝึกฝนตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่องในการพูดของตน **ด้านที่ 3** ด้านคุณลักษณะ (Attribute: A) ประกอบด้วย 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง สิ่ง que เชื่อว่าตนเองเป็น (Self-concept) ได้แก่ ความมั่นใจในตนเอง 2) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) ได้แก่ การมีบุคลิกภาพที่ดี มีมารยาท และ 3) แรงจูงใจ/เจตคติที่ทำให้มุ่งสู่ความสำเร็จ (Motives/Attitude) ได้แก่ เจตคติที่ดีในการพูดสื่อสาร

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหา และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอนนั้น ปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะของครูพี่เลี้ยงพบว่าปัญหาเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยในทัศนะครูอาจารย์ผู้สอนพบว่าปัญหาเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และมีการจัดลำดับปัญหาที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากบริบทและสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกัน เช่น กรณีในด้านน้ำเสียง ในการสอนการพูด อาจารย์ผู้สอนมักให้นักศึกษาใช้ไมโครโฟน แต่เมื่อนักศึกษาสอนในโรงเรียนส่วนใหญ่จะไม่ได้ใช้ไมโครโฟน ประกอบกับความไม่มั่นใจในตนเองจึงทำให้พูดเสียงเบา สั้นครี้อ ด้วยเหตุนี้ทำให้ครูพี่เลี้ยงพบปัญหาด้านน้ำเสียงมากที่สุด ส่วนอาจารย์ผู้สอนพบปัญหาด้านน้ำเสียงน้อยที่สุด ดังนั้นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารในบางครั้งควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกพูดปากเปล่าโดยไม่ใช้ไมโครโฟนเพื่อจะได้ฝึกการใช้น้ำเสียงให้ดังและแข็งแรง และนอกจากนี้ ครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้สอน ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า “นักศึกษาบางส่วนเมื่อให้พูดหน้าชั้นเรียนมีความประหม่า ไม่พร้อม ไม่กล้าสบตาผู้ฟัง ทำทางการยืนและน้ำเสียงขาดความเป็นธรรมชาติ และการส่งภาระงานนักเรียนต้องฝึกอธิบายให้ชัดเจน” ซึ่งสอดคล้องกับ อรวรรณ ปิรันธน์ โอวาท (2550) ได้กล่าวว่า “เมื่อนักศึกษามีโอกาสฝึกฝนน้อยจึงไม่กล้ากลัว อาย วิดกกังวล ประหม่า ตื่นเต้น พูดเสียงเบา ไม่มั่นใจ” ดังนั้นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนบ่อย ๆ และแก้ไขปัญหาคือเป็นรายกรณี

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทย พบว่านักศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุดอันดับ 1 คือ ด้านบุคลิกภาพ ภายใน อันดับ 2 คือ ด้านบุคลิกภาพภายนอกและด้านเนื้อหา อันดับ 3 คือ ด้านน้ำเสียง ซึ่งนักศึกษาครูภาษาไทยได้กล่าวเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ปัญหาบุคลิกภาพภายใน นักศึกษาครูภาษาไทยพบปัญหาว่า ทุกครั้งที่ออกไปพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก จะรู้สึกประหม่า ตื่นเต้น เกิดความกังวล ความไม่มั่นใจ ไม่กล้าพูด เกิดความกดดัน ส่งผลให้พูดวกไปวนมา ทำให้การพูดดูไม่เป็น

ธรรมชาติ สื่อสารได้ไม่ดี ความตื่นเต้นทำให้หายใจแรง ทำให้หน้าเสียวที่ออกมาไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ถึงจะเตรียมพร้อมอย่างไร การขาดความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเองเป็นปัญหาเสมอในการพูดทุกครั้ง ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ในบางครั้งไม่ดีพอและกลับมากระทบกับความรูสึกของตนเอง จากผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ วิรัช ลภีรัตนกุล (2543) ซึ่งกล่าวไว้ว่า “ความประหม่าในการพูด (speech fright) ความประหม่าตื่นเต้นอาจเกิดได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัย และแม้แต่กับบุคคลสำคัญของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เริ่มต้นศึกษาและฝึกฝนการพูดต่อหน้าชุมชนมักจะเกิดอาการประหม่า หรืออาการอื่นไม่พึงปรารถนา จากการศึกษาวิจัยการพูดของนักศึกษากลุ่มฝึกพูดตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถึงความประหม่าในการพูด พบว่านักศึกษาจำนวนร้อยละ 60-70 เกิดความประหม่าตื่นเต้นในขณะพูด และประมาณร้อยละ 35 มีความคิดเห็นว่า ความประหม่าตื่นเต้นเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมาก”

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยมองเห็นว่าปัญหาและความต้องการจำเป็นในด้านเสริมสร้างบุคลิกภาพภายในนั้น มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน เพราะบุคลิกภาพภายในจะส่งผลถึงบุคลิกภาพภายนอก และในที่สุดจะส่งผลถึงด้านอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ด้านบุคลิกภาพนั้น เปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก อาจต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝน ดังที่ นิสตารค์ เวชยานนท์ (2554) ก็ได้กำหนดปัจจัยที่จะส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาสมรรถนะ นั่นคือ บุคลิกภาพ อันเป็นสิ่งที่เฉพาะบุคคล โดยได้กล่าวถึงลักษณะของบุคลิกภาพภายในตัวบุคคล (บุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นตัวเอง) ซึ่งนับเป็นบุคลิกภาพถาวร เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาได้ค่อนข้างยาก ได้แก่ 1) แรงขับ (Motives) คือ สิ่งที่กระตุ้นให้แสดงออก 2) คุณลักษณะ (Traits) คือ คุณลักษณะทั้งทางกายภาพและคุณลักษณะภายใน เช่น การควบคุมอารมณ์ 3) การรับรู้ตนเอง (self-concept) ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยม และภาพลักษณ์ อีกทั้ง David C. McClelland (1973) ยังกล่าวถึงความสำคัญของบุคลิกภาพ โดยมองว่าบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลที่ซ่อนอยู่ภายในเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ปฏิบัติงานได้ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนด การทดสอบความถนัด ความรู้ในงานเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือความสำเร็จในงานได้ ดังนั้นจึงควรเสริมสร้างตั้งแต่บุคลิกภาพภายใน อันได้แก่ การสร้างความรู้สึกผ่อนคลาย/ความพึงพอใจ และการสร้างความรู้สึกรับประกันใจในการพูดสื่อสารในชั้นเรียน ซึ่งหากเสริมสร้างบุคลิกภาพภายในดังกล่าวได้แล้ว ก็จะส่งผลดีต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ และนอกจากนี้นักศึกษาแต่ละคนอาจมีปัญหาแตกต่างกัน ดังนั้นในการเสริมสร้างการพูดอาจารย์ผู้สอนควรให้นักศึกษาแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองเป็นรายกรณี ก็จะช่วยให้นักศึกษามีสมรรถนะการพูดสื่อสาร สามารถปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า นักศึกษาครูภาษาไทยมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสาร เนื่องจากเป็นสมรรถนะสำคัญในการนำไปประกอบอาชีพครูในอนาคต กล่าวคือนอกจากครูภาษาไทยจะต้องมีสมรรถนะการพูดที่ดีแล้วยังต้องเป็นครูผู้สอนการพูดในอนาคตอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงควรนำผลการวิจัยดังกล่าว ไปใช้ในการวางแผนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารสำหรับนักศึกษาครูภาษาไทยต่อไป

2. ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทาง หรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับปัญหา และตรงตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาครูภาษาไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเฉพาะภาคเหนือตอนล่าง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูภาษาไทยทั่วประเทศ
2. งานวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักศึกษาครูภาษาไทย ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการพูดสื่อสารของนักศึกษาครูในสาขาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. ธรรมดาเพรส.
- นิสตาร์ก เวชยานนท์. (2554). *Competency Based Approach* (พิมพ์ครั้งที่ 5). เดอะกราฟิกโซลูชันส์จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2564). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. (2543). *วาทนิเทศและวาทศิลป์ หลักทฤษฎีและวิธีปฏิบัติยุคศตวรรษใหม่*. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ศิวาพร วัฒนรัตน์. (2552). *ทักษะการใช้ภาษาไทย*. หจก.ธนุชพรินติ้ง.
- วิเศษ ชาญประโคน. (2550). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ทริปเพิ้ล กรู๊ป.
- อรรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. (2550). *หลักและปรัชญาของวาทวิทยา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- McClelland, D., C. (1973). Testing for Competence Rather Than for "Intelligence". *American Psychologist*, 28(1), 1–14.
- สำนักงาน ก.พ. (2548). *ความรู้เรื่องสมรรถนะ*.

<https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/Attachment/page/khuumuuesmrrthna.pdf>

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

STUDY OF NEEDS ASSESSMENT TO PROMOTE DIGITAL COMPETENCY OF STUDENT
TEACHERS IN THE FACULTY OF EDUCATION AT PIBULSONGKRAM RAJABHAT UNIVERSITY

สุพัตตรา กลมกลิ้ง¹

Supattra Klomkling

พุดิตา ศรียางนอก²

Putita Sriyagnok

Received Date: 1 May 2024

Revised Date: 23 May 2024

Accepted Date: 11 June 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน รวมจำนวน 339 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และ และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาคเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ซึ่งจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากค่ามากไปหาน้อย

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Instructor of Social Studies, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University Email Address: Supattra.kl@psru.ac.th

² อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Instructor of Physical, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University Email Address: Putitapoe147@gmail.com

2. การจัดเรียงลำดับของความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม วิทยาด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น โดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (1) ด้านการใช้ดิจิทัล (2) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (3) ด้านการรู้ดิจิทัล ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, สมรรถนะดิจิทัล

Abstract

This research aimed to study the needs assessment and rank it for promoting digital competency among student teachers in the Faculty of Education at Pibulsongkram Rajabhat University. The sample consisted of 339 student teachers from the Faculty of Education at Pibulsongkram Rajabhat University, selected using a multi-stage random sampling method. The research instrument was a questionnaire based on a 5-point Likert scale, with an index of concordance (IOC) between 0.67 and 1.00, and the reliability of the entire questionnaire, measured using Cronbach's alpha coefficient, was 0.85. Statistics used for data analysis included mean and standard deviation. Needs were assessed by using the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) technique, which ranks the importance of needs from highest to lowest.

The research findings revealed that:

1. The overall needs assessment for promoting digital competency among student teachers in the Faculty of Education at Pibulsongkram Rajabhat University was at a moderate level. When each aspect was considered, digital-problem-solving skills using digital tools had the highest average score within the moderate level. The overall desired state of digital competency was at a high level, with digital usage skills having the highest average score within the moderate level.

2. The ranking of needs assessment for promoting digital competency among student teachers in the Faculty of Education at Pibulsongkram Rajabhat University from highest to lowest were: (1) digital use, (2) problem-solving with digital tools, (3) digital literacy, respectively.

Keywords: Needs Assessment, Digital Competency

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากยุคอนาล็อกสู่ยุคดิจิทัล ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้จากทั่วทุกมุมโลกได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ส่งผลให้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในชีวิตในหลายด้าน ทั้งการทำงาน การทำธุรกิจ การติดต่อสื่อสาร แม้กระทั่งการจัดการเรียนการสอนได้รับผลกระทบอย่างยิ่ง ในวงการการศึกษา ครูจึงต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สังคมไทย ในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องวางรากฐานในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะดิจิทัล เนื่องจากครูส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดก่อนยุคดิจิทัล (Digital Immigrants) คือเป็นผู้เข้าสู่โลกดิจิทัลที่ไม่ได้เกิดมาในยุคดิจิทัลแต่มีความสนใจและเปิดรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมดิจิทัลใหม่กับนักเรียน ซึ่งเป็นผู้เกิดในยุคดิจิทัล (Digital Natives) ซึ่งเป็นชาวดิจิทัลโดยกำเนิดที่ไม่ต้องปรับตัวให้พร้อมหรือเข้ากับโลกยุคดิจิทัลมากนัก ซึ่งเป็นการยากที่จะทำให้สามารถหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ผสานกับวิธีสอนเนื้อหา สื่อนวัตกรรมจัดการเรียนสอน

สมรรถนะดิจิทัลสำหรับนักศึกษาครูนั้น มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ระบุคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ข้อหนึ่งไว้ว่า เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ที่มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถคิดวิเคราะห์การคิดขั้นสูง มีความฉลาดดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม มีทักษะข้ามวัฒนธรรม รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก มีส่วนร่วมในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับวิชาชีพครู สามารถแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้ทางวิจัย และสร้างนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (ราชกิจจานุเบกษาประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี), 2562) โดยสมรรถนะดิจิทัลนั้น ประกอบไปด้วย 1) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) คือมีความสามารถในการเข้าถึง ค้นหาคัดกรองได้อย่างเหมาะสมมีความสามารถในวิเคราะห์สังเคราะห์ จัดการได้อย่างเหมาะสมมีความสามารถในการประยุกต์ใช้สื่อสาร สร้าง แบ่งปันการติดตามข้อมูลสารสนเทศและเนื้อหา (Content Media) ได้อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น มีความรับผิดชอบ ปลอดภัย มีมารยาท ไม่ละเมิดกฎหมายมีความสามารถที่จะเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล 2) ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) คือมีความสามารถที่จะใช้งานฮาร์ดแวร์ ใช้งานระบบปฏิบัติการ จัดการข้อมูล สำรองข้อมูล ใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ และใช้งานการประมวลผล Cloud สามารถที่จะใช้งาน Web Browser ในการสืบค้นข้อมูล สามารถใช้งาน Email, Calendar หรือใช้งานสื่อสังคม โปรแกรมเพื่อการสื่อสาร และสามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ สามารถที่จะใช้งานโปรแกรมประมวลผลคำ ในการจัดการงานเอกสาร การจัดรูปแบบข้อความ การจัดการกับย่อหน้าในเอกสาร การแทรกวัตถุลงบนงานเอกสาร การจัดรูปแบบเอกสาร การพิมพ์เอกสาร รวมถึงการตรวจทานงานเอกสาร สามารถที่จะใช้งานโปรแกรมงานนำเสนอ ในการจัดการงานนำเสนอ ใช้งานข้อความ แทรกวัตถุลงบนงานนำเสนอ กำหนดการเคลื่อนไหว รวมถึงการตั้งค่างานนำเสนอ สามารถที่จะป้องกันภัยคุกคามด้านความมั่นคงปลอดภัย ปฏิบัติตามหลักเพื่อรักษาความปลอดภัย ปฏิบัติตามหลักการใช้งาน Web Browser อย่างปลอดภัย และกำหนดรูปแบบการพิสูจน์ตัวตน 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) คือ การมีความสามารถในการระบุความต้องการและทรัพยากรด้านดิจิทัลได้ สามารถในการตัดสินใจใช้เครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมได้อย่างชาญฉลาดตามวัตถุประสงค์และความต้องการได้ สามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างเชื่อมโยงกันด้วยเครื่องมือดิจิทัลได้ สามารถในใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาเชิงเทคนิค และสามารถปรับปรุงพัฒนาสมรรถนะตนเองให้เท่าทันโลกได้ สามารถที่จะเข้าใจได้ว่าสมรรถนะดิจิทัลของตนต้องถูกพัฒนาและปรับปรุง

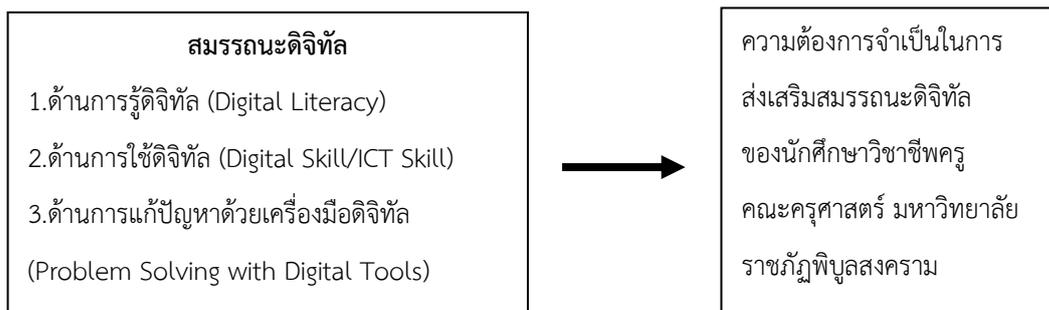
เมื่อไร สามารถสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล รวมถึงแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันวิวัฒนาการด้านดิจิทัล สามารถที่จะใช้เครื่องมือดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อสร้างความรู้ และริเริ่มสร้างสรรค์กระบวนการ และสิ่งใหม่ได้

สมรรถนะดิจิทัลนั้นสำคัญสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพบริบทต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 2,187 คน ภาคเรียนที่ 2/2567

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Krejcie & Morgan, 1970) โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จำนวน 339 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยทำการสร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบไปด้วย เพศ ชั้นปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital

Literacy) 2) ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) จำนวน 16 ข้อ โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนและมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนตามวิธีของเบสท์ มี 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาคเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปส่งด้วยตนเอง เพื่อป้องกันแบบสอบถามกลับมาไม่ครบ ผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด และกำหนดวันเวลาขอรับกลับคืนภายใน 10 วัน

2. ผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนตามเวลานัดหมาย โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 350 ชุด คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะที่ตอบครบสมบูรณ์ จำนวน 339 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ตามจำนวน ที่คำนวณได้

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้มาตรวจความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เป็นแบบ วัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

1. การหาค่าเฉลี่ย (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ใช้วิเคราะห์และอธิบายระดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยหาค่าเฉลี่ยทุกด้าน

2. การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ของ นางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (2550) และจัดลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยแล้วนำเสนอแบบแผนภูมิ

ผลการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	M
หญิง	218	64.30
ชาย	121	35.69

จากตารางที่ 1 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 64.30 เพศชาย จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 35.69

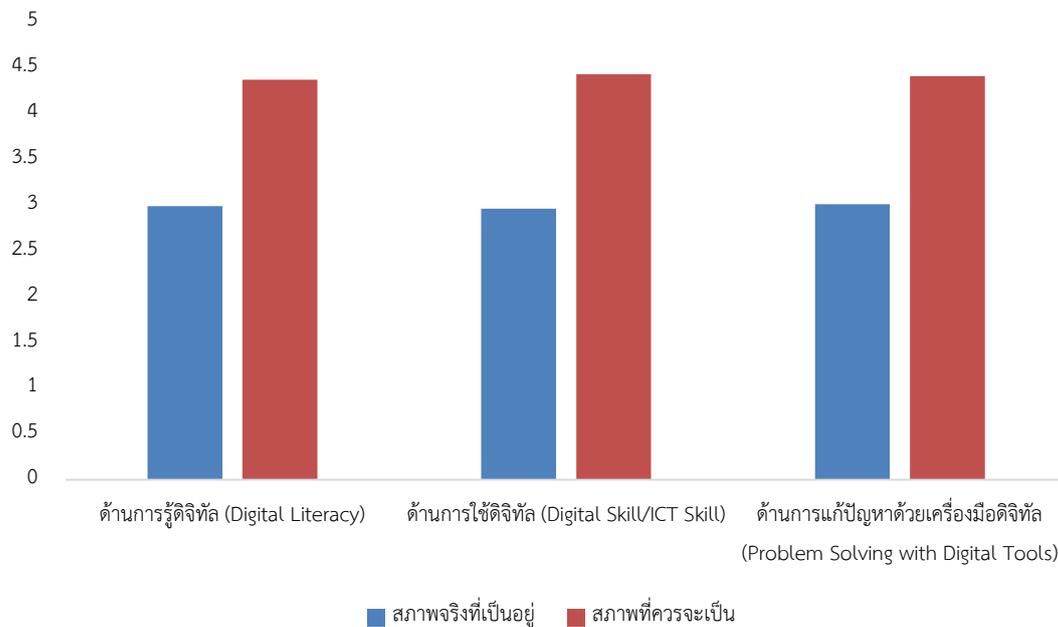
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	n	M
การประถมศึกษา	36	10.61
การศึกษาปฐมวัย	41	12.09
การศึกษาพิเศษ	15	4.42
คณิตศาสตร์	35	10.32
จิตวิทยาและการแนะแนว	22	6.48
ดนตรีศึกษา	28	8.25
พลศึกษา	30	8.84
ภาษาไทย	35	10.32
ภาษาอังกฤษ	34	10.02
วิทยาศาสตร์ทั่วไป	28	8.25
สังคมศึกษา	35	10.32

จากตารางที่ 2 พบว่า เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.61 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.09 สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.42 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32 สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.48 สาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.84 สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.02

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 8.25 และสาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.32

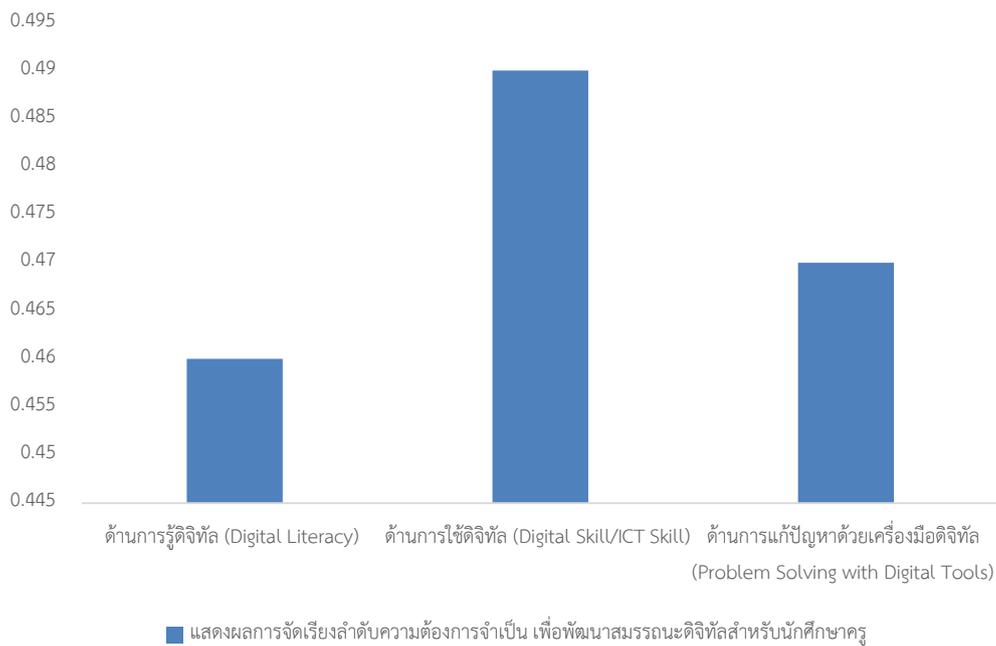
1.2 สภาพความต้องการจำเป็นของสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะดิจิทัลด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.01$, $S=0.99$) และสภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M= 4.43$, $S=0.64$) ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2. ผลการวิจัยการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2.1 ผลการวิจัยการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาพรวมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น โดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อย คือ คือ (1) ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการงานเอกสาร (2) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีความสามารถที่จะเข้าใจได้ว่าสมรรถนะดิจิทัลของตนต้องถูกพัฒนาและปรับปรุงเมื่อไร สามารถสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล รวมถึงแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันวิวัฒนาการด้านดิจิทัล (3) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีความสามารถที่จะเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล ตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิ 2 แสดงผลการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ
นักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีดังนี้

สภาพจริงที่เป็นอยู่สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะดิจิทัลด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.01$, $S=0.99$) และสภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะดิจิทัลภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($M= 4.43$, $S=0.64$) สะท้อนให้เห็นว่าที่เป็นเช่นนี้สาเหตุอาจมาจากเนื้อหาวิชาและสภาพการจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเกิดสมรรถนะดิจิทัลด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล อาทิเช่น ไม่มีความเข้าใจได้ว่าสมรรถนะดิจิทัลของตนจะต้องถูกพัฒนาและปรับปรุงเมื่อไร หรือสามารถสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลได้อย่างไร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ระบุว่า สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะทางดิจิทัล โดยส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมอบรมในหลักสูตร เพื่อให้ครูมีความรู้ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน และนำทักษะมาใช้ในการดำเนินงานในองค์กรให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน

2. ผลการวิจัยการจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ภาพรวมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) โดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อย คือ คือ (1) ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) ข้อที่มีความต้องการ

จำเป็นสูงสุด คือ การจัดการงานเอกสาร (2) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีความสามารถที่จะเข้าใจได้ว่าสมรรถนะดิจิทัลของตนต้องถูกพัฒนาและปรับปรุงเมื่อไร สามารถสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล รวมถึงแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันวิวัฒนาการด้านดิจิทัล (3) ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การมีความสามารถที่จะเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่าง ๆ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล สะท้อนให้เห็นว่า

1. **ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill)** นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Skill/ICT Skill) เรื่อง การจัดการงานเอกสาร การมีความสามารถที่จะใช้งานโปรแกรมประมวลผลคำ การจัดรูปแบบข้อความ การจัดการกับย่อหน้าในเอกสาร การแทรกวัตถุลงในงานเอกสาร การจัดรูปแบบเอกสาร การพิมพ์เอกสาร รวมถึงการตรวจทานงานเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับภาระงานครูตามกฎกระทรวง อันได้แก่ ชั่วโมงสอนตามตารางสอน งานส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้งานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา งานตอบสนองนโยบายและจุดเน้น ล้วนแล้วแต่ต้องใช้สมรรถนะดิจิทัล ด้านการจัดการงานเอกสาร เพื่อจัดระบบข้อมูลให้เอื้อต่อการดำเนินงาน การจัดการงานเอกสาร เน้นให้เกิดการบันทึก การเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบที่สมบูรณ์ มีความครอบคลุม และตรวจสอบได้นำมาใช้ได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูอาจจะพัฒนาระบบการจัดการงานเอกสารให้ทันสมัยสอดคล้องกับพรชนิตร์ สีนาราช (2560) ได้กล่าวถึงสมรรถนะดิจิทัลโดยรวมว่า ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือทางเทคนิค และเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถพื้นฐานในการใช้ในการทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศ ได้แก่ ความสามารถในการค้นคืน การจัดการ การแบ่งปัน สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยมหิดล (2563) กล่าวว่าสมรรถนะความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา คือ มีทักษะขั้นต้นสำหรับการทำงาน ได้แก่ การใช้งานคอมพิวเตอร์ การใช้งานอินเทอร์เน็ต การใช้โปรแกรม (Program) ประมวลผลคำ การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ เป็นต้น

2. **ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools)** นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล (Problem Solving with Digital Tools) เรื่อง การมีความสามารถที่จะเข้าใจได้ว่าสมรรถนะดิจิทัลของตนต้องถูกพัฒนาและปรับปรุงเมื่อไร สามารถสนับสนุนผู้อื่นในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล รวมถึงแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันวิวัฒนาการด้านดิจิทัล ด้วยปัจจุบันเป็นยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนของเทคโนโลยีที่มีความพลวัต ครูจึงต้องมีการปรับตัวในด้านความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับศยามน อินสะอาด (2565) กล่าวว่า ครูต้องมีบทบาทเป็นผู้นำในการกำหนดกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียนเพื่อเปลี่ยนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่วนด้านการเรียนรู้อย่างครือมืออาชีพ ครูต้องพัฒนา ทดลองสร้างสรรค์ และแบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดอย่างต่อเนื่องให้มากขึ้น รวมถึงการฝึกอบรมและฝึกทักษะของครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพครูถึงระดับ Knowledge Deepening และ Knowledge Creation สอดคล้องกับวิริยา วิจิตรวาทการ (2561) ที่กล่าวว่า แม้เทคโนโลยีจะมีบทบาทสูงขึ้นแต่ครูยังเป็นหัวใจที่สำคัญมากในการศึกษา ต้องให้ครูเป็นอิสระและพัฒนาให้ครูเป็น 1) Innovator ครูที่คิดค้นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างจากครู 2) Designer ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมและตอบโจทย์ความต้องการของเด็กแต่ละคน 3) Coach ครูต้องตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดเป็น 4) Facilitator ครูต้องเป็นผู้สร้างพื้นที่ของการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และ 5) Digital Enabler ครูต้องดึงจุดแข็งของเทคโนโลยีเข้ามาในห้องเรียน เพื่อให้ครูและผู้เรียนได้เปิดโลกในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสและทางเลือก

3. **ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy)** นักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) คือ การมีความสามารถที่

จะเข้าใจอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพในแง่มุมต่างๆ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต โรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความสัมพันธ์และผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัล สอดคล้องกับยูเนสโก (UNESCO, 2018) ได้ขับเคลื่อนการรู้เท่าทันสื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง โดยในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2008 กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกดำเนินการเกี่ยวกับการแนะนำองค์ประกอบความรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในหลักสูตรการฝึกอบรมครูทั่วโลก ซึ่งมุ่งจัดกิจกรรมการฝึกอบรมครูผู้สอนเพื่อให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการรู้สื่อและสารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอนและสามารถบูรณาการในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การเข้าใจอันตรายที่มีผลจากการใช้อินเทอร์เน็ตและสื่อดิจิทัลนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษาวิชาชีพครูต้องตระหนักวิธีป้องกัน รับมือ ไม่ให้เกิดความเสี่ยงเพราะในโลกอินเทอร์เน็ต แฝงไปด้วยอันตรายต่างๆมากมายที่อาจจะทำให้ตนเอง คนรอบข้าง ได้รับความเสียหายได้ อาทิเช่น การถูกแฮกข้อมูล การถูกโจรกรรมข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญ การถูกละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การโจมตี เวิร์มแวร์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (2562) ที่กล่าวถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์ว่าเป็นการกระทำหรือการดำเนินการโดยมิชอบ จากใช้คอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นอันตรายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่อระบบสารสนเทศ ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศใด ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลคอมพิวเตอร์ และระบบคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานนั้น รวมถึงพฤติการณ์แวดล้อมของตน เพื่อประเมินว่ามีภัยคุกคามทางไซเบอร์เกิดขึ้นหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ขึ้น ให้ดำเนินการป้องกันรับมือและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ตามประมวลแนวทางปฏิบัติและกรอบมาตรฐานด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของหน่วยงานนั้น และแจ้งไปยังสำนักงานและหน่วยงานควบคุมหรือกำกับดูแลของตนโดยเร็ว ในแง่มุมของผลกระทบด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต หรือโรคที่จะเกิดขึ้นนั้น เป็นปัจจัยที่มาจากที่เราใช้เทคโนโลยีโดยไม่มีการจัดสรรเวลาหน้าจอ สอดคล้องกับ Ribble (2020) กล่าวว่า สุขภาพกายและใจทางดิจิทัล (Digital health and wellness) เป็นการเลือกใช้อุปกรณ์โปรแกรม และข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพกายและใจ หลีกเลี่ยงการใช้สื่อดิจิทัลและการเข้าถึงเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายใจ จัดสรรเวลาและคงความสมดุลในการใช้ชีวิตโลกออนไลน์กับโลกกายภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารควรมีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลก่อนที่จะมีการอบรมให้ความรู้ให้แก่ศึกษาคู เพื่อจะได้ทราบความต้องการจำเป็นและจึงนำมาเป็นหัวข้อในการจัดอบรมเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพบริบทของแต่มหาวิทยาลัยและนำประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นนั้น ไปพัฒนาต่อยอดเป็นงานวิจัยประเภทพัฒนาและประยุกต์ใช้ หรือรูปแบบกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล สำหรับนักศึกษาคู
2. ควรมีการศึกษแนวทางปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล สำหรับนักศึกษาคู

เอกสารอ้างอิง

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง.
- พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอน 69 ก.
- พรชนิตว์ สีนาราช. (2560). ทักษะการรู้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. *วารสารห้องสมุด*, 61(2), 76-92.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2563). *มาตรฐานด้านทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy)*. <https://km.li.mahidol.ac.th/digital-literacy/>
- วีรียา วิจิตรวาทการ. (2561). (2018, 2 พฤษภาคม). *Creating Teacher of Tomorrow*. <https://www.youtube.com/watch?v=6RM3xGo7tUo>
- ศยามน อินสะอาด. (2565). สมรรถนะดิจิทัลของผู้สอนในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 18(1), 1-2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. บริษัท ธรรมดาเพรส จำกัด.
- Ribble, M. (2020, January 28). *Digital citizenship is more important than ever*. <https://www.iste.org/explore/digital-citizenship-more-important-ever?articleid=535>
- UNESCO. (2018). *ICT Competency Framework for Teachers*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>

ความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

EDUCATIONAL PERSONNEL NEEDS FOR SELF-DEVELOPMENT: SCHOOLS UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นลินี สุตเสวต¹

Nalinee Sutsavade

สุภัทรา เอื้อวงศ์²

Supathra Urwongse

Received Date: 12 April 2023

Revised Date: 11 October 2023

Accepted Date: 19 December 2023

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาความต้องการด้านสาระความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 2.ศึกษากิจกรรมที่ต้องการเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษากลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู รวม 5,002 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤษภาคม 2562) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ได้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลกลับมาจำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified})

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการด้านสาระความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านสาระความรู้ โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพจริงที่เป็นอยู่อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา 3 ลำดับแรก พบว่า ลำดับที่ 1 คือ ความรู้ด้านการพัฒนางาน ลำดับที่ 2 คือ ความรู้ด้านเทคนิคการสอนและความรู้ด้านการบริหารการศึกษา และลำดับที่ 3 คือ ความรู้ด้านเทคโนโลยี

¹ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม; Lecturer responsible for the curriculum, Master of Education Program, Graduate School of Education Faculty of Liberal Arts, Siam University, Email Address: nalinee.sut@siam.edu

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, ; Asst.Prof.RAdm., Lecturer responsible for the curriculum. Doctor of Philosophy Program. Graduate School of Education Faculty of Liberal Arts, Siam University, Email Address: supathra@siam.edu

2. กิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเอง โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุดและสภาพจริงที่เป็นอยู่
อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเอง 3 ลำดับแรก พบว่า ลำดับที่ 1 คือ การอบรมหลักสูตร
ระยะสั้น ลำดับที่ 2 คือ การประชุมเพื่อระดมสมองและการประชุมวิชาการ และ ลำดับที่ 3 คือ การศึกษาดูงานในประเทศ

คำสำคัญ: การพัฒนาตนเอง, ความรู้, กิจกรรม

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the needs for knowledge in self-development of educational personnel at schools under the Secondary Educational Service Area Office 1 and 2) study professional development activities for educational personnel at schools under the Secondary Educational Service Area Office 1. The populations were 5,002 educational personnel of 67 schools; including administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office 1. Yamane's formula was used to calculate the sample sizes. Overall, the information was obtained from 297 informants or 80% of the participants. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis Percentage Mean Standard Deviation Modified Priority Needs Index: (PNI_{modified})

The research results found that

1. The needs for knowledge in self-development of educational personnel at schools was recognized a difference between an actual state at high level and a desired state at the highest level. The three sequences of the needs which classified respectively were job knowledge in professional development, pedagogical content knowledge and knowledge of educational administration, and technological knowledge.

2. The needs for professional development activities was recognized a difference between an actual state at high level and a desired state at the highest level. The three sequences of the needs which classified respectively were short-term training courses, brainstorming meetings and academic conferences, and domestic study tours.

Keywords: self-development, knowledge, activities,

บทนำ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และระบบเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อม อาทิ การแข่งขันด้านคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คนรุ่นใหม่ ผลกระทบจากความเจริญของเทคโนโลยี AI ที่จะเข้ามาแทนมนุษย์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะต่างๆที่จะนำพาประเทศไปสู่ความเจริญ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สามารถแข่งขันกันกับประเทศอื่นๆได้ ซึ่งกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศได้นั้น คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษา นับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาในมิติต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาและบรรลุตามเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละระดับที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันความซับซ้อนขององค์การ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องตระหนักถึงกลยุทธ์การพัฒนางาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ ที่เป็นกลไกที่สำคัญที่บ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษาต่อไป

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องพัฒนาบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ซึ่งกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาที่มีปริมาณมากที่สุด คือ ผู้บริหารการศึกษาและครู ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ตลอดจนพัฒนาเจตคติผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางบวกต่องานที่ปฏิบัติอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับการพัฒนาบุคลากรในองค์การทางการศึกษา เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนั้น กลายเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของการพัฒนางาน และการเป็นโจทย์สำคัญที่ผู้บริหารจะอย่างไร จึงจะสามารถดึงเอาความสามารถของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ (ชวนคิด มะเสนา, 2559 อ้างถึงใน กฤษฎา บัวดก 2564)

จากรายงานการศึกษาและเอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวัดการณ์การเรียนรู้..สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย จัดโดย สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค) (2557) ณ อิมแพค เมืองทองธานี ได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพครูในศตวรรษที่ 21 โดยระบุคุณลักษณะครูที่มีคุณภาพประกอบด้วย เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้ มีทักษะการสื่อสาร อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตื่นรู้ ทันสมัยทันเหตุการณ์ ตามทันเทคโนโลยีและข่าวสาร สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ไขว่คว้าและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นแบบแผนของคุณภาพ จริยธรรมและศีลธรรม รู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ภาคภูมิใจในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยอมรับและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความพร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและประชาคมอาเซียน อีกทั้งการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกจากจะเป็นการพัฒนาตนเองแล้ว ยังนำไปสู่การปรับวิถีสถาณะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน (สำนักงานก.ค.ศ.,2560) ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา

การศึกษา จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้และทักษะต่างๆ ตามแนวคิดที่ว่า ครูเก่ง เด็กเก่ง ครูที่เก่งควรเป็นครูที่มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะในการสอนจะสามารถช่วยสอน และพัฒนานักเรียนให้เก่งและมีทักษะที่จำเป็นต่างๆด้วย การได้ทราบถึงความต้องการจำเป็นในด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของสถานศึกษา การบริหารบุคลากรที่เหมาะสม จะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถบรรลุสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้สถานศึกษานั้น ๆ ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการในทุกด้าน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับที่บาสซาโน (Bazzano .2011อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) กล่าวถึงทักษะการสอนของครูในอุดมคติแห่งศตวรรษที่ 21 ที่แตกต่างจากครูยุคก่อน คือ การเป็นผู้เรียนรู้ใหม่ ครูจะต้องเปลี่ยนตัวเองเป็นผู้กระทำ (Active) แทนการเป็นผู้รอรับการกระทำ (Passive) เพื่อเป็นเส้นทางสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life – Long Learner) ความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศ เครื่องมือ และผู้เชี่ยวชาญได้มากมาย และเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้เลี้ยง ผู้แนะนำ โค้ช ผู้อำนวยการความสะดวก หรือที่ปรึกษาทั้งในและนอกสถาบันทางการศึกษา รวมทั้งการริเริ่มระบบนิเวศการเรียนรู้แบบไม่มีชั้นเรียน (Classless Learning Ecosystem) จากข้อมูลความต้องการที่จะยกระดับครู และทักษะของครูที่จะเปลี่ยนไป กระบวนการพัฒนาบุคลากร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการประกอบด้วย การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรหรือการสำรวจความต้องการในการพัฒนาบุคลากร การวางแผน การดำเนินการ และการประเมินผลตามลำดับ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556)

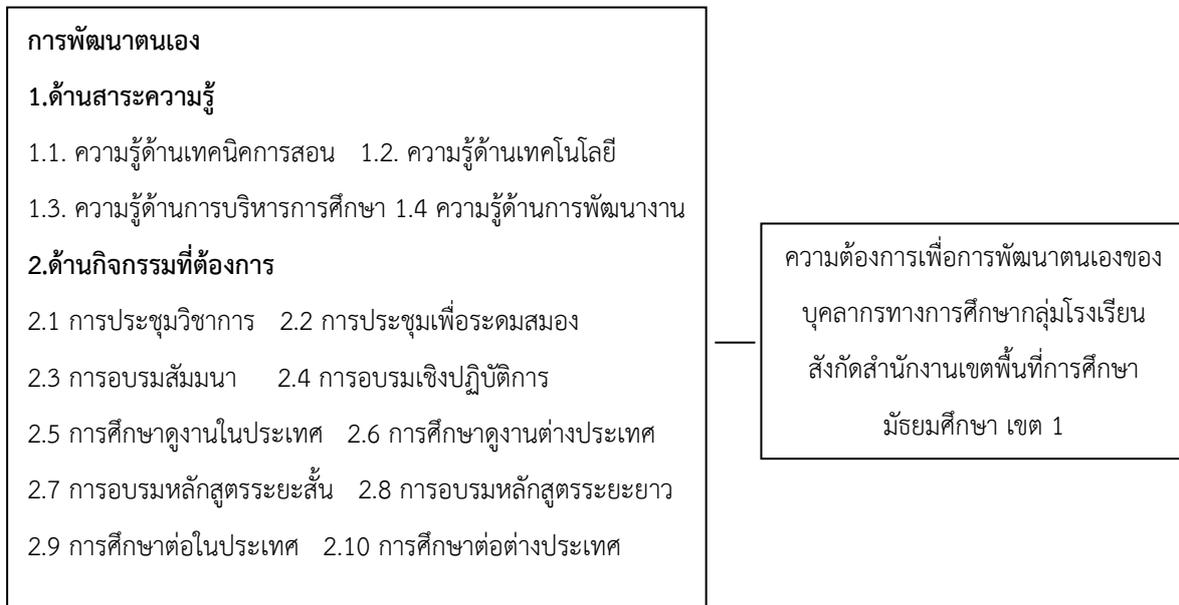
ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดบริการวิชาการ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมศักยภาพและทักษะต่างๆ ของครูให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เล็งเห็นถึงความสำคัญของส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ มีทักษะและมีสมรรถนะต่างๆที่จำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมาย อีกทั้งข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2556) ในบทสรุปผู้บริหาร มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ หลักสูตรการพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู ขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน ฝ่ายจัดอบรมและพัฒนาครูกำหนดหลักสูตรตามความจำเป็นของตนเอง ขาดการค้นหาคำจำเป็นในการพัฒนาครูที่แท้จริง จึงทำให้มีความต้องการที่จะศึกษาวิจัยความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยนี้จะนำไปสู่การวางแผน การดำเนินการจัดการบริการวิชาการได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยนี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน ตามพันธกิจของสถาบันที่ต้องมีการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผลจากการวิจัยจะนำไปสู่การวางแผนงานและการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเป้าหมาย เพื่อให้การดำเนินการเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการด้านสาระความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษากิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ 1. ด้านสาระความรู้ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) ได้มีการกำหนดมาตรฐาน 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) ในส่วนของมาตรฐานความรู้สำหรับวิชาชีพครู จะศึกษาวิจัยในความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ 1.ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2.การจัดการเรียนรู้ 3.การวัดและประเมินผลการศึกษา 4.การบริหารจัดการในห้องเรียน 5.การวิจัยทางการศึกษา 6.นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในส่วนของกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การอบรมสัมมนา การประชุมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ ของจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556) และแนวคิด Nadler และ Wiggs (Nadler and Wiggs, 1989 อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร, 2545) การพัฒนาบุคลากร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาต่อ 3) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 3.1) การสอนงาน 3.2) การศึกษาดูงานและ 3.3) การสัมมนา โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤษภาคม 2562) จำนวน 5,002 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดใหญ่ (พิเศษ)	จำนวน 18 โรงเรียน	บุคลากรจำนวน 2,309 คน
2. สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 17 โรงเรียน	บุคลากรจำนวน 1,242 คน
3. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 25 โรงเรียน	บุคลากรจำนวน 1,280 คน
4. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 7 โรงเรียน	บุคลากรจำนวน 171 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 370 คน โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2555) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Statistics random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมในทุกขนาดของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดใหญ่ (พิเศษ)	จำนวน 18 โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง 174 คน
2. สถานศึกษาขนาดใหญ่	จำนวน 17 โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง 90 คน
3. สถานศึกษาขนาดกลาง	จำนวน 25 โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง 94 คน
4. สถานศึกษาขนาดเล็ก	จำนวน 7 โรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบชนิดเลือกรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย 1.1 ด้านสาระความรู้ และ 1.2 ด้านกิจกรรมที่ต้องการ โดยข้อความจะเป็นการประเมินสภาพความต้องการจริงที่เป็นอยู่และสภาพความต้องการที่ควรจะเป็น และนำมาจัดลำดับความต้องการจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเอง เป็นคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับด้านสาระความรู้และด้านกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา และสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับด้านสาระความรู้และด้านกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ซึ่งมีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อตรวจสอบและหาค่าความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) โดยคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อมูลทั้งหมด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถาม โดยส่งทางไปรษณีย์ และติดตามเก็บข้อมูลด้วยตนเองและได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนกลับมาจำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

4.การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย 1.1 ด้านสาระความรู้ และ 1.2.ด้านกิจกรรมที่ต้องการ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified})

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ข้อมูลการศึกษาความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาจัดลำดับความต้องการ โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น และการจัดลำดับความต้องการ เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านสาระความรู้

ด้านสาระความรู้	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1. ความรู้ด้านเทคนิคการสอน	4.28	0.70	4.90	0.31	0.14	2
2. ความรู้ด้านเทคโนโลยี	4.38	0.70	4.87	0.27	0.11	3
3. ความรู้ด้านการบริหารการศึกษา	4.25	0.71	4.88	0.33	0.14	2
4. ความรู้ด้านการพัฒนางาน	4.22	0.68	4.87	0.29	0.15	1
รวม	4.28	0.70	4.88	0.27	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านสาระความรู้ โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.88,S=0.27) และสภาพจริงที่เป็นอยู่อยู่ในระดับมาก (M=4.28,S=0.70) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ ความรู้ด้านการพัฒนางาน ลำดับที่ 2 คือ ความรู้ด้านเทคนิคการสอนและความรู้ด้านการบริหารการศึกษา และลำดับที่ 3 คือ ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพจริงที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น และการจัดลำดับความต้องการ เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคนิคการสอนและรายช้อย่อย

ด้านเทคนิคการสอน	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1.รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสม	4.20	0.73	4.90	0.31	0.17	1
2.การออกแบบการเรียนการสอนในศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะ	4.21	0.73	4.87	0.35	0.16	2
3.การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ (Learning outcome)	4.28	0.70	4.90	0.31	0.14	3
4.การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)	4.37	0.67	4.91	0.29	0.12	5
5.การออกข้อสอบที่มีคุณภาพ	4.35	0.69	4.92	0.31	0.13	4
รวม	4.28	0.70	4.90	0.31	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านเทคนิคการสอนและรายช้อย่อย โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.90,S=0.31) และสภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก (M=4.28,S=0.70) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้สูตรคำนวณด้วย

เทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสม ลำดับที่ 2 คือ การออกแบบการเรียนการสอนในศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะ ลำดับที่ 3 คือ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ (Learning outcome) ลำดับที่ 4 คือการออกข้อสอบที่มีคุณภาพ และลำดับที่ 5 คือการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีและรายชื่อย่อย

ด้านเทคโนโลยี	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1.การสร้างสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียน	4.33	0.73	4.95	0.23	0.14	1
2.การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการเรียนการสอน	4.38	0.70	4.93	0.26	0.12	3
3.การจัดทำเอกสารการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)	4.35	0.70	4.73	0.34	0.08	6
4.การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยสมาร์ทโฟน	4.39	0.65	4.94	0.23	0.13	2
5.การใช้เทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่กับการปฏิบัติงาน	4.40	0.65	4.80	0.31	0.09	5
6.การสร้างฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	4.43	0.69	4.91	0.28	0.10	4
รวม	4.38	0.70	4.87	0.27	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีและรายชื่อย่อย โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.87, S=0.27$) และสภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($M=4.38, S=0.70$) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ การสร้างสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียน ลำดับที่ 2 คือ การพัฒนาการเรียนการสอนด้วยสมาร์ทโฟน ลำดับที่ 3 คือ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการเรียนการสอน ลำดับที่ 4 คือ การสร้างฐานข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ลำดับที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยีที่เป็นนวัตกรรมใหม่กับการปฏิบัติงาน และลำดับที่ 6 คือ การจัดทำเอกสารการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษาและรายข้อย่อย

ด้านการบริหารการศึกษา	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1.ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	4.07	0.77	4.82	0.39	0.18	2
2.การบริหารความเสี่ยงเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา	4.42	0.62	4.88	0.32	0.10	8
3.ระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อความยั่งยืน	4.27	0.69	4.88	0.32	0.14	5
4.การนิเทศงานในสถานศึกษา	4.32	0.80	4.87	0.39	0.12	6
5.การพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นสากล (World Class)	4.19	0.69	4.90	0.29	0.17	3
6.การบริหารสถานศึกษาภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง	4.41	0.63	4.90	0.31	0.11	7
7.การทำแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนางานและสถานศึกษา	4.19	0.69	4.88	0.33	0.16	4
8.การจัดการศึกษาสู่ประเทศไทย 4.0	4.13	0.75	4.90	0.31	0.19	1
รวม	4.25	0.71	4.88	0.33	-	-

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ความรู้ด้านการบริหารการศึกษา โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.88, S=0.33$) และสภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($M=4.25, S=0.71$) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ การจัดการศึกษาสู่ประเทศไทย ลำดับที่ 2 คือ ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ลำดับที่ 3 คือ การพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นสากล (World Class) ลำดับที่ 4 คือ การทำแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนางานและสถานศึกษา ลำดับที่ 5 คือ ระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อความยั่งยืน ลำดับที่ 6 คือ การนิเทศงานในสถานศึกษา ลำดับที่ 7 คือ การบริหารสถานศึกษาภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง และลำดับที่ 8 คือ การบริหารความเสี่ยงเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านการพัฒนางานและรายชื่อย่อย

ด้านการพัฒนางาน	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1.การพัฒนางานวิจัยสู่นวัตกรรมทางการศึกษา	4.22	0.70	4.87	0.34	0.15	4
2.การจัดการความรู้ (KM)	4.22	0.70	4.91	0.28	0.16	3
3.เทคนิคการบริหารโครงการเพื่อความสำเร็จ	4.35	0.64	4.80	0.32	0.10	7
4.การวิจัยในชั้นเรียน	4.12	0.65	4.91	0.28	0.19	1
5.การพัฒนางานประจำสู่การขอผลงานทางวิชาการ	4.25	0.73	4.88	0.22	0.14	5
6.การพัฒนาบุคลิกภาพ (Smart Personality)	4.22	0.70	4.80	0.30	0.13	6
7.การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ	4.15	0.65	4.91	0.28	0.18	2
รวม	4.22	0.68	4.87	0.29	-	-

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านการพัฒนางานและรายชื่อย่อย โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.87,S=0.68) และสภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก (M=4.22,S=0.68) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ การวิจัยในชั้นเรียน ลำดับที่ 2 คือการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ลำดับที่ 3 คือ การจัดการความรู้ (KM) ลำดับที่ 4 การพัฒนางานวิจัยสู่นวัตกรรมทางการศึกษา ลำดับที่ 5 การพัฒนางานประจำสู่การขอผลงานทางวิชาการ ลำดับที่ 6 การพัฒนาบุคลิกภาพ (Smart Personality) และลำดับที่ 7 คือ เทคนิคการบริหารโครงการเพื่อความสำเร็จ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษาด้านกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองและรายชื่อย่อย

กิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเอง	สภาพจริงที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	ลำดับที่
	M	S	M	S		
1.การประชุมวิชาการ	4.07	0.79	4.82	0.28	0.18	2
2.การประชุมเพื่อระดมสมอง	4.07	0.79	4.82	0.28	0.18	2
3.การอบรมสัมมนา	4.35	0.68	4.87	0.30	0.11	6
4.การประชุมเชิงปฏิบัติการ	4.19	0.73	4.88	0.33	0.16	4

5.การศึกษาดูงานในประเทศ	4.19	0.73	4.90	0.30	0.17	3
6.การศึกษาดูงานต่างประเทศ	4.22	0.70	4.88	0.33	0.15	5
7.การอบรมหลักสูตรระยะสั้น	4.12	0.80	4.90	0.30	0.19	1
8.การอบรมหลักสูตรระยะยาว	4.35	0.68	4.80	0.25	0.10	8
9.การศึกษาต่อในประเทศ	4.41	0.65	4.90	0.30	0.11	7
10.การศึกษาต่อต่างประเทศ	4.22	0.70	4.88	0.33	0.15	5
รวม	4.22	0.73	4.87	0.30	-	-

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา ด้านกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเอง โดยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.87, S=0.30$) และสภาพจริงที่เป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($M=4.22, S=0.73$) เมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เรียงลำดับกิจกรรมที่ต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 คือ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น ลำดับที่ 2 คือ การประชุมเพื่อระดมสมองและการประชุมวิชาการ ลำดับที่ 3 คือ การศึกษาดูงานในประเทศ ลำดับที่ 4 คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ลำดับที่ 5 คือ การศึกษาดูงานต่างประเทศ และ การศึกษาต่อต่างประเทศ ลำดับที่ 6 คือ การอบรมสัมมนา ลำดับที่ 7 คือ การศึกษาต่อในประเทศ และลำดับที่ 8 คือ การอบรมหลักสูตรระยะยาว

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาความต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. ความต้องการด้านสาระความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1.1. ด้านเทคนิคการสอน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการและมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย ($PNI_{modified}$) อยู่ในลำดับที่ 1 คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสม แสดงให้เห็นว่า ครูมีความต้องการรู้เกี่ยวกับเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและทิศทางการศึกษาของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียน อาทิ การจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ธรรมทัศน์ (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการสะเต็มศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 โดยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย = 4.39 และมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($PNI = 1.43$) ดังนั้นหาก ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆด้วย เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้และค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่ๆ และนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ได้

1.2. ด้านเทคโนโลยี พบว่าผู้บริหารและครูมีความต้องการและมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย (PNI_{modified}) อยู่ในลำดับที่ 1 คือ การสร้างสื่อการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการเรียนรู้และการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม ผู้บริหารและครูจึงเห็นความสำคัญของการนำระบบเทคโนโลยีใหม่ๆมาประยุกต์ใช้ในงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูจึงมีความต้องการที่จะมีทักษะในการสร้างสื่อหรือสามารถเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน อาทิ การนำเทคโนโลยีมาเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาความรู้ เหมาะสมกับผู้เรียนระดับต่างๆ ย่อมจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และยังเป็นโอกาสของครูที่จะพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเลื่อนขั้นในหน้าที่การงานของครูอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของวอลนุช สุกุลนัย (2556) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครู ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ครูมีความสามารถในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับระดับและความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล และพบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจจากโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ครูมีโอกาสได้รับการสนับสนุนเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนด้วย เช่นเดียวกับฉัตรชัย หวังมีจิมมีและองอาจ นัยพัฒน์ (2560) ที่กล่าวว่าทุกคนจะต้องมีความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ระดับพื้นฐาน และความสามารถ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสมรรถนะจำเป็นขั้นพื้นฐานของครูผู้สอน เนื่องจากเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ก้าวหน้า และรูปแบบการสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้นช่วยให้การเสาะแสวงหาความรู้เกิดขึ้นได้ไม่ยาก

1.3 ด้านการบริหารการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการและมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย (PNI_{modified}) อยู่ในลำดับที่ 1 คือ การจัดการศึกษาสู่ประเทศไทย 4.0 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูตระหนักและเห็นความสำคัญของความรู้ในการบริการสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของรัฐบาลเพื่อก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 ที่มีเป้าหมายสำคัญคือการเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเพื่อเตรียมคนให้เป็นพลเมืองโลกที่ดีด้วย ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงมีความต้องการที่จะมีความรู้ในการบริหารจัดการศึกษาที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ยุค 4.0 สอดคล้องกับการศึกษาของสุกัญญา รอดระกำ (2561) ที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 (The role of school administrators in Thailand 4.0) ว่า การบริหารการศึกษาตามแนวทางนโยบายไทยแลนด์ 4.0 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารการศึกษา เพราะนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถเป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งแก้ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษา และพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรมใหม่ คำนึงถึงการบรรลุผลในวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนเป็นหลัก

1.4 ด้านการพัฒนางาน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการและมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย (PNI_{modified}) อยู่ในลำดับที่ 1 คือ การวิจัยในชั้นเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูมีความสนใจและมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะด้านการวิจัย ด้วยกระบวนการวิจัยได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น รวมทั้งนโยบายการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางาน เพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อหาคำตอบในประเด็นที่สงสัยทางการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะนำไปสู่การไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การวิจัยยังเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการเลื่อน

วิทยฐานะของผู้ที่อยู่ในสายการศึกษา ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจเรื่องของการวิจัยเพิ่มขึ้น จากการศึกษาของรัตติมา โสภาคะ ยิง,เพลินพิศ ธรรมรัตน์และธวัชชัย ไพไหล (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้าน ห้วยกอก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย พบว่า ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ไม่มีร่องรอยหลักฐานในการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูขาดการพัฒนาศักยภาพในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนและการใช้สื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ส่วนปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอน และกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน 1.ใช้แนวทางการ พัฒนาโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. ใช้แนวทางการพัฒนาโดยการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ และยังพบว่าเมื่อพัฒนาครูด้าน การทำวิจัยในชั้นเรียนเสร็จสิ้นลง ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิด ทักษะและมีความมั่นใจ สามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามขั้นตอน และเขียนรายงานการวิจัยแบบเป็น ทางการได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. กิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการและมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเฉลี่ย (PNI_{modified}) อยู่ในลำดับที่ 1 คือ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งกิจกรรมการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เป็นกิจกรรมที่มีการจัดการได้ไม่ ยุ่งยาก สามารถจัดได้ในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งกิจกรรมการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ผู้เข้าอบรมสามารถจัดเวลาอบรมได้ โดยไม่ กระทบกับภาระงานที่รับผิดชอบมากนัก สอดคล้องกับวิลาวรรณ รพีพิศาล (2554, อ้างถึงใน ธีรภัทร สุขสมทรัพย์,2557) ที่ กล่าวว่าการฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่เสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร 3 ด้าน คือ 1.ด้านความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ 2.ด้านขวัญและกำลังใจทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน และ 3.ด้านการปฏิบัติงานทำให้บุคลากรได้มีโอกาสเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบสูงขึ้น มี ความรู้มีความมั่นใจที่จะดูแลรับผิดชอบงานในหน้าที่ต่างๆที่ได้รับมอบหมาย และยังสอดคล้องกับณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์และ ปริญญาญวิทย์ ธนนาถเขาวรินทร์ (2562) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นแนวทางที่สำคัญที่ทำให้บุคลากรมีคุณภาพทันต่อการ เปลี่ยนแปลง เพราะการฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ใหม่ ๆ มีทักษะเพิ่มขึ้น ซึ่งการฝึกอบรมเป็นการ ผสมผสานระหว่างข้อมูลข่าวสารใหม่ๆและประสบการณ์ ทำให้เกิดแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อองค์กร ทำให้บุคลากรมีโอกาสเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง และด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปทำให้เกิดการจัด อบรมหลักสูตรต่างๆ สามารถจัดได้ในรูปแบบออนไลน์ และมีแนวโน้มที่จะได้รับความสนใจมากขึ้น เพราะประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งการเดินทางและเวลา ส่งผลให้กิจกรรมการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นสามารถจัดได้ทั้งแบบออนไซต์และแบบออนไลน์ ผลการวิจัยยังพบกิจกรรมที่ครูต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองอีก 2 กิจกรรม คือ การประชุมเพื่อระดมสมอง และการประชุม วิชาการ ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่นิยมจัดกันทั่วไป เพราะมีค่าใช้จ่ายไม่มาก และสามารถรับรู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็น จำนวนมากในแต่ละครั้งที่ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยความต้องการด้านสาระความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านสาระความรู้ ลำดับที่ 1. คือ ด้านการพัฒนางาน ลำดับที่ 2. คือ ด้านเทคนิคการสอนและด้านการบริหารการศึกษา ลำดับที่ 3 คือ ด้านเทคโนโลยี ซึ่ง

ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะได้จัดหลักสูตรความรู้ ทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะความรู้ที่ครูและบุคลากรต้องการเพื่อพัฒนาตนเองและการพัฒนางาน เพื่อให้การพัฒนาครูและบุคลากรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. จากผลการวิจัยกิจกรรมที่ต้องการเพื่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า กิจกรรมที่ผู้บริหารและครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ใน 3 ลำดับแรก คือ 1.การอบรมหลักสูตรระยะสั้น 2. การประชุมเพื่อระดมสมอง และ 3. การประชุมวิชาการ ซึ่งกิจกรรมทั้ง 3 แบบนี้ สถานศึกษาสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดกิจกรรมหรือวิธีการในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ การอบรมหลักสูตรระยะสั้น การประชุมเพื่อระดมสมองหรือการประชุมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่ผู้จัดสามารถจัดได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก และผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็สามารถบริหารจัดการด้านระยะเวลาในการเข้าร่วมได้ และบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบทโลกปัจจุบัน หน่วยงาน องค์กรทางการศึกษาสามารถที่จะนำข้อมูลการวิจัยนี้ ไปสร้างมูลค่าเพิ่มหรือสร้างรายได้ในรูปแบบการจัดการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืน โดยสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น หรือหลักสูตรเฉพาะระยะสั้นที่เป็นหลักสูตรสำหรับการ Re-skills และการ Up-skills ที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นของกลุ่มบุคคลหรืออาชีพด้านอื่น ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการในปัจจุบัน เช่น กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มวิชาชีพอื่นๆ ที่มีความต้องการจะพัฒนาทักษะความรู้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะโลกอนาคตต้องมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นแหล่งความรู้ในหลากหลายศาสตร์ สามารถที่จะนำความรู้ความเชี่ยวชาญและความสามารถของคณะวิชาที่มีความโดดเด่นแตกต่างกัน สร้างหลักสูตรต่างๆที่ตอบสนองนโยบายการพัฒนาทุนมนุษย์ และยังเป็นส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้สามารถแข่งขันกับประชากรโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรอบรมเพื่อการพัฒนาความรู้หรือทักษะเฉพาะของผู้บริหารและครู
2. ควรมีศึกษาวิจัยประสิทธิผลและประสิทธิภาพของรูปแบบกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่บรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บัวดก. (2564). สภาพการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ยุคดิจิทัลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(3), 234-252.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ทวีพริ้นท์ (1991) จำกัด.
- ฉัตรชัย หวังมีงมีและองอาจ นัยพัฒน์. (2560). สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21: ปรับการเรียนรู้เปลี่ยนสมรรถนะ. *วารสารสถาบันเสริมการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์*, 12(2), 47-63.

- ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์และปริญญญวิทย์ ธนนาถเขาวรินทร์. (2562). การศึกษาความต้องการการฝึกอบรมระยะสั้น.
[รายงานการวิจัย คณะศิลปศาสตร์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ธีรภัทร สุขสมทรัพย์. (2557). การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการบริหารร้านสาขาอย่างมืออาชีพสำหรับสายปฏิบัติการระดับ
ผู้จัดการร้านในธุรกิจตัวแทนชำระค่าสินค้าและบริการ. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 5(2), 75-89.
- นลินี พานสายตา และประวีณา คาไซ. (2560). ความต้องการในการฝึกอบรมและความคาดหวังต่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ
ของบุคลากรสายสนับสนุนวิทยาลัยดุสิตธานี. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 11(2), 202-219.
- รัตติมา โสภาคะยัง,เพลินพิศ ธรรมรัตน์,ธวัชชัย ไพไหล. (2556). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียน
บ้านห้วยกอก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร . *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร*, 10(49), 27-33.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สำนักพิมพ์เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วลัยนุช สกุนธุ์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครู คุนยการศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
นนทบุรี. [รายงานการวิจัย]. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). แนวคิด ทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). หจก.ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560, 5 กรกฎาคม). *หลักเกณฑ์และวิธีพัฒนาข้าราชการ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน*.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 (2556, 4 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม130 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 65-71.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). รายงานประจำปี 2566 สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากับเส้นทางการพัฒนา
การศึกษาไทย. กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.). (2557). การยกระดับครูไทยในศตวรรษ
ที่ 21. *อภิวัดณ์การเรียนรู้.สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. อิมแพค อารีนา เมืองทองธานี.
- สุกัญญา รอดระกำ. (2561). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ ครั้งที่ 2. Graduate School Conference 2018*. (575-579). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. *วารสารการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 237-250.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ห้างหุ้นส่วนจำกัด
วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th Ed.). Harper Collins Publishers.

การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

THE STUDY ON THE COMPONENTS OF HOLISTIC STUDENT DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

อนุสรณ์ จำปีเรือง¹

จตุพล ยงศรี²

จักรกฤษณ์ โปณะทอง³

Anusorn Jampeeruang

Chatupol Yongsorn

Chakrit Ponathong

Received Date: 17 May 2023

Revised Date: 9 June 2023

Accepted Date: 10 April 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 8 คน และจากสถานประกอบการผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 1 คน เพื่อการสัมภาษณ์ ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา และนิสิต นักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 400 คน ได้มาโดยการคำนวณจากการกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็น เรื่ององค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) พิจารณาค่าไอเกน (Eigen Value) และการหมุนแกนองค์ประกอบด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax rotation) เพื่อหาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมไว้ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านสังคม การพัฒนาด้านอารมณ์ การพัฒนาด้านจิตใจ การพัฒนาด้านสติปัญญา การพัฒนาด้านร่างกาย และการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีมีเดีย การรู้เท่าทันสื่อโซเชียล 2) นิสิต นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดว่าเป็นองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.03$, $S = .803$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.91 ถึง 4.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .784 ถึง .864 มีระดับ

¹ นิสิตหลักสูตรครุศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Doctor of Higher Education in Division of Higher Education management, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Email Address: anusorn.jam@hotmail.com

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Lecturer in Division of Higher Education management, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Email Address: chatupol@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการอุดมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; Lecturer in Division of Higher Education management, Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Email Address: chakritp@g.swu.ac.th

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งหมด 3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า ได้องค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม จำนวน 2 องค์ประกอบ โดยตั้งชื่อองค์ประกอบว่า องค์ประกอบด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเรียนรู้และการเข้าสังคม และองค์ประกอบด้านการพัฒนาร่างกาย คุณธรรม อารมณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

คำสำคัญ: การพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม, องค์ประกอบ, สถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the components of holistic student development of higher education institutions and 2) to analyze these exploratory components of holistic student development of higher education institutions. The samples for this research consisted of eight experts from higher education institutions and one representative from a business firm employing graduates, who were interviewed to gather information on the components of holistic student development. Additionally, 400 students from higher education institutions in the academic year 2022 participated, selected through stratified random sampling. The research instruments included semi-structured interviews and an opinion survey questionnaire on the components of holistic student development of higher education institutions. The reliability coefficient, determined statistically, was .986. Data analysis involved content analysis, average scores, standard deviation, exploratory component analysis using the Principal Component Analysis methodology, considering Eigen values, and component axis rotation using the Varimax Rotation methodology to identify the components of holistic student development of higher education institutions.

The findings of the research revealed that: 1) Experts gave six aspects of the components of holistic student development: social development; emotional development; spiritual development; intellectual development; physical development; and the development of media technology, including social media literacy. 2) Students from higher education institutions agreed with the defined statements regarding holistic student development at a high level ($M = 4.03$, $S = .803$). Upon item consideration, the average scores ranged from 3.91 to 4.22, with standard deviations between .784 and .864, indicating consistently high agreement across all items. The opinion level is high for all items. 3) For exploratory component analysis, it was found that there were two components of holistic student development: the component of thinking skills, learning, and socialization development, and the component of physical, moral, emotional, technological, and innovative development.

Keywords: Holistic Student Development, Component, Higher Education Institutions

บทนำ

ในปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัย สนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพ สาขาการผลิตและบริการใหม่ ๆ หลายอาชีพ อาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ดังนั้นในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) จึงต้องมีการสร้างความสามารถในการแข่งขันโดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ สร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาเด็กสี่ด้าน คือ ด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2544) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาอาศัยการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแนวทางหลักในการพัฒนานิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษารายใดมีปัญหา ก็จะมีระบบช่วยจัดการปัญหาเป็นราย ๆ ไป

นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมทักษะชีวิต แต่การจัดกิจกรรม หรือโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงไม่สมบูรณ์อย่างแท้จริง กล่าวคือ กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะกลุ่มนิสิตนักศึกษา ไม่สามารถเห็นภาพใหญ่ได้ ผลที่ได้จึงไม่เป็นไปตามคาดหวังอย่างเต็มที่ การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Approach) จึงเป็นแนวทางที่ได้รับความสนใจมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นวิธีการพัฒนานิสิต นักศึกษาให้เติบโต ก้าวหน้า หรือการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของตน โดยการมุ่งสู่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ การมีทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างขึ้นตามแนวทางแบบองค์รวม (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) จะเห็นได้ว่านิสิตนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีทั้งทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) มีความสมดุลทั้งการเป็นคนเก่งและเป็นคนดีอย่างเหมาะสม การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความโดดเด่นในการสร้างคนเก่งทาง

วิชาชีพ (Hard Skills) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เวลาในชั้นเรียนให้เป็นปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความคิด ความเข้าใจ การเรียนรู้ ความจำ ความตั้งใจ การแก้ปัญหา อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาที่แท้จริง จะต้องอาศัยปัจจัยที่นอกเหนือ ความรู้ความเข้าใจด้วย

การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวทางข้างต้นจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวม (Holistic) ที่จะต้องบูรณาการ Soft Skills ที่ส่งเสริม Hard Skills ทั้งในและนอกชั้นเรียน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จะต้องกำหนดนโยบายและแนวทางบูรณาการทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศให้ชัดเจน และกำหนดนโยบายส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic) โดยมุ่งความสำเร็จของนิสิต นักศึกษาที่มีทักษะทั้งสองด้านอย่างสมดุล เหมาะสม แต่ปัญหาในการพัฒนา พัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเด่นและมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านวิชาการและวิชาชีพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข หรือเรียกว่า Hard Skills เป็นหลัก จะเห็นได้จากหลักสูตรและการจัดการเรียนหลักสูตรที่ให้เวลาการศึกษาเล่าเรียนวิชาการมาก ทำให้การพัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หรือเรียกว่า Soft skills ได้รับความสนใจน้อยกว่า แต่เมื่อนิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว จำเป็นต้องใช้ soft skills ในการดำรงชีวิตและการประกอบกิจการ และนิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนานิสิต นักศึกษา เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมาก มีวัฒนธรรมแบบเดิม ๆ ที่ใช้เวลาในห้องเรียนไปกับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์สู่นิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนานิสิต นักศึกษาใน ด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) เป็นหลัก ในขณะที่ความสำเร็จของนิสิตนักศึกษานั้น จะต้องต้องมีทั้ง ทักษะวิชาชีพ และทักษะคนและสังคม (Soft Skills) ซึ่งจำเป็นต้องให้อาจารย์ บุคลากร นิสิตนักศึกษาและผู้บริหารตระหนัก และเข้าถึงองค์ประกอบของความสำเร็จนี้ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562) ซึ่งอาณัฐ แพทย์วงศ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครพบว่า ปัญหาในการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้แก่ เรื่องผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ ด้านวิชาการมากกว่าด้านการจัดกิจกรรม ปัญหาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นให้กับนักศึกษา รวมถึง ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา และสถานที่ของการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาด้วย สอดคล้องกับอัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี (2558) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบความร่วมมือระหว่างงานวิชาการและงานกิจการนิสิตนักศึกษาเพื่อ พัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่า ยังขาดการพัฒนานิสิตนักศึกษาในเชิงขององค์รวม ขาดการประสาน แผนการดำเนินงานด้านพัฒนานิสิตนักศึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ขาดการจัดทำแผนพัฒนานิสิตแบบองค์รวม

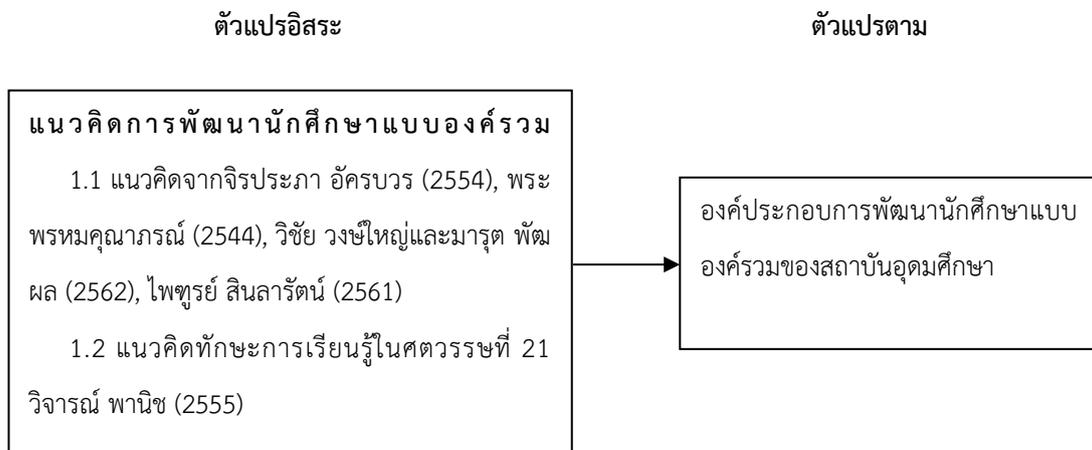
จากการศึกษาความสำคัญและสภาพปัญหาการพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา ที่หน่วยงานทั้ง ภาครัฐ สถาบันการศึกษา อาจารย์และนักวิชาการได้ตระหนักถึงการพัฒนาค้น การพัฒนานิสิตนักศึกษาแบบองค์รวมทั้งทางการ พัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านวิชาการ และทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) และวิชาคนและสังคม (Soft Skills) ให้เป็นผู้มีความ พร้อมทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และสังคมนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนา นิสิตนักศึกษาแบบองค์รวม ของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อช่วยเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมที่ เหมาะสม และสามารถนำผลของการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาภายในสถาบันอุดมศึกษา และตอบสนองความ

ต้องการของผู้ใช้บัณฑิตในยุคโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดอย่างเช่นปัจจุบันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากร จำนวน 9 คน จากกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 2 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 1 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิตหรือสถานประกอบการ จำนวน 1 คน

วัตถุประสงค์การวิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีการเข้าชมเว็บไซต์เป็นอันดับต้น ๆ และมีโครงสร้างการบริหารงานด้านการพัฒนานักศึกษาที่ชัดเจน เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน จำนวน 119,945 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมผสานโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงดำเนินการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติ ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากร

ประชากรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 2 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 1 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 2 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 คน กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 2 คน และกลุ่มผู้ใช้งานบัณฑิตหรือสถานประกอบการ จำนวน 1 คน สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติคือเป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในระดับรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี หรือผู้อำนวยการ มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอก ในส่วนของสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติมีตำแหน่งระดับหัวหน้างานและมีการปฏิบัติงานในตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลประเด็นสำคัญขององค์ประกอบการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
- 1.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพร้อม
- 1.3 หาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ 2) มีประสบการณ์ด้านการพัฒนานักศึกษา อย่างน้อย 5 ปี เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ค่า IOC ที่ระดับ .75 ขึ้นไป การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึกจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ตามกลุ่มสถาบัน จำนวน 8 ท่าน และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ใช้งานบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 ท่าน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นขององค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

3. สำนวจความคิดเห็นนิสิต นักศึกษา 400 คน จากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีการเข้าชมเว็บไซต์เป็นอันดับต้น ๆ และมีโครงสร้างการบริหารงานด้านการพัฒนานักศึกษาที่ชัดเจน เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปและจัดกระทำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ประชากร

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ มีการเข้าชมเว็บไซต์เป็นอันดับต้น ๆ และมีโครงสร้างการบริหารงานด้าน การพัฒนานักศึกษาที่ชัดเจน เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 199,945 คน

กลุ่มตัวอย่าง

นิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 400 คน โดยใช้การคำนวณจากการกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างใช้แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้มหาวิทยาลัยที่ศึกษาเป็นชั้นภูมิ

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทมหาวิทยาลัยที่ศึกษา

มหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	23,202	77
มหาวิทยาลัยนเรศวร	26,517	88
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	22,277	74
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	23,671	79
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	24,278	82
รวม	119,945	400

จากตาราง 1 แสดงกลุ่มประชากรจาก 5 สถาบัน รวมจำนวน 119,945 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 400 คน โดยแบ่งอัตราส่วนกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนประชากรของแต่ละมหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม ของสถาบันอุดมศึกษา มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1 ศึกษาหลักการ และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมโดยรวบรวมข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากตำรา เอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นขอบเขตองค์ประกอบการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มาเขียนเป็นแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทปริญญาตรีหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทปริญญาตรีร่วม สำหรับตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้าง การใช้ภาษา ความเหมาะสม สอดคล้องและครอบคลุมในประเด็นที่ศึกษา

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาจัดสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นข้อคำถามในแบบสอบถามการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

4. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้นำแบบสอบถามการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษานำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ 2) มีประสบการณ์ด้านการพัฒนานักศึกษา อย่างน้อย 5 ปี เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC ที่ระดับ .75 ขึ้นไป จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำผลจากการตอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) เป็นรายข้อโดยใช้การทดสอบที (t-test) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Cronbach, 1984) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .986

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำแบบสอบถามให้เป็นรูปแบบออนไลน์ โดยให้มีข้อมูลครบถ้วนตามแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้น
2. ประสานส่วนกิจการนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับนิสิต นักศึกษา
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษา จำนวน 400 คน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และตั้งชื่อองค์ประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นนิสิต นักศึกษา จำนวน 400 คน ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ใช้การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) โดยพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Value) สูงกว่า 1.00 และนำไปวิธีหมุนแกนองค์ประกอบโดยใช้วิธีแวนริแมกซ์ (Varimax rotation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความหมายว่าตัวบ่งชี้มีความเที่ยงตรงในด้านความเป็นไปในการนำไปปฏิบัติ เมื่อเลือกค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบใช้ในการจัดกลุ่มข้อความว่าควรอยู่องค์ประกอบใด พิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบมีค่ามากกว่า .05 พิจารณาความคล้ายคลึงกันระหว่างข้อความที่อยู่ในองค์ประกอบ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา ได้สรุปผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา ดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปผลการสัมภาษณ์องค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ลำดับ	การจัดหมวดหมู่ตามการสัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
1.	การพัฒนาทางด้านสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาทักษะการคิดในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ก็ควรทำให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาปัจจุบันมาก ๆ เช่นกัน - ทักษะการเรียนรู้ตลอดเวลา สังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หากไม่อัปเดตข่าวสารตลอดเวลา ก็จะไม่สามารถอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ - ปัจจุบันสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมโลกของเทคโนโลยี การหยุดนิ่งอยู่กับที่เป็นการถอยหลังโดยอัตโนมัติ ในอนาคตเป็นการพัฒนาความรู้
2.	การพัฒนาทางด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม จิตอาสา การทำงานร่วมกับผู้อื่น - การทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งสำคัญมากในปัจจุบัน มีรวมถึงมิติด้านการสื่อสาร - ทักษะการปรับตัว เนื่องจากมาจากต่างครอบครัว ต่างสังคม - การยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม - มีภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสื่อสาร - การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การรู้จักตัวตนของตนเอง การเข้าใจสังคม
3.	การพัฒนาด้านอารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถเอาตัวรอดในภาวะวิกฤติ การแก้ไขปัญหาในสภาวะวิกฤติ - อารมณ์จะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้แสดงออกมา เช่น การยอมรับผู้อื่น การเข้าใจผู้อื่น ก็เป็นพื้นฐานมาจากอารมณ์ของนักศึกษาเช่นกัน - ประเมินตนเองว่ามีคุณค่า มีความสำคัญตอนไหน ประเมินตนเองว่าตนเองดี ตนเองเก่ง ต้องประเมินในการอยู่ร่วมกับสังคม การนั่งเข้ากับผู้ใหญ่ กับเพื่อน
4.	การพัฒนาทางด้านจิตใจ	<ul style="list-style-type: none"> - การยึดคุณค่าตัวเอง นักศึกษาจะมีมุมมองว่าคิดว่าเป็นถูก คิดว่าตัวเองนั้นสำคัญ ต้องมีการยอมรับผู้อื่น - ปลูกฝังให้มีจิตอาสา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีให้มากกว่ารับ ช่วยเหลือผู้อื่นได้ - เรื่องคุณธรรม การเป็นพลเมืองโลกตามหลักของแต่ละศาสนาที่นักศึกษานับถือก็เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันนี้
5.	การพัฒนาด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - การแชร์ประสบการณ์การแข่งขัน การแชร์ให้ผู้อื่นได้ร่วมออกกำลังกาย การแบ่งปัน เป็นตัวเชื่อมระหว่างการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
6.	การพัฒนาด้านการใช้	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการทำงาน การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ การใช้สื่อมีเดียสำหรับการ

ลำดับ	การจัดหมวดหมู่ตามการ สัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
	เทคโนโลยีมีเดีย การรู้เท่าทัน สื่อโซเชียล	ทำงานต่าง ๆ - ทักษะการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญใน ชีวิตประจำวัน

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อมูลการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษาเมื่อจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มข้อมูลแล้ว ได้จำนวน 6 หมวดหมู่ ได้แก่ การพัฒนาทางด้านสติปัญญา การพัฒนาทางด้านสังคม การพัฒนาด้านอารมณ์ การพัฒนาทางด้านจิตใจ การพัฒนาด้านร่างกาย และการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีมีเดีย การรู้เท่าทันสื่อโซเชียล

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา กับกลุ่มตัวอย่าง นิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 400 คน แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา จำแนกตามหัวข้อการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

หัวข้อตามหมวดหมู่การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน (คน) n = 400		ระดับความคิดเห็น
	M	S	
การพัฒนาทางด้านสติปัญญา	4.22	.755	เห็นด้วยมาก
การพัฒนาทางด้านสังคม	4.04	.800	เห็นด้วยมาก
การพัฒนาด้านอารมณ์	3.95	.864	เห็นด้วยมาก
การพัฒนาทางด้านจิตใจ	4.02	.777	เห็นด้วยมาก
การพัฒนาด้านร่างกาย	4.03	.810	เห็นด้วยมาก
การพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีมีเดีย การรู้เท่าทันสื่อโซเชียล	4.00	.806	เห็นด้วยมาก
รวม	4.04	.802	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเห็นด้วยว่าข้อความที่กำหนดเป็นองค์ประกอบของการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (M= 4.04, S= .802) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.95 ถึง 4.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .755 ถึง .864 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขององค์ประกอบของการพัฒนา นักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในดัชนี KMO การทดสอบ Bartlett's test of Sphericity ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าดัชนี KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และ การทดสอบ Bartlett's test of Sphericity

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy	Bartlett's test of Sphericity		
	Approx Chi-Square	df	Sig.
.975	9509.403	406	.000

MSA มีค่าระหว่าง .963 - .984 ซึ่งมีค่ามากกว่า .50

จากตาราง 4 พบว่า การตรวจสอบความเหมาะสมของการนำตัวแปรไปวิเคราะห์องค์ประกอบ จากค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO และทำการทดสอบ Bartlett's test of Sphericity ใช้ทดสอบสมมติฐานเป็นค่าสถิติการแจกแจงแบบ Chi-Square หากค่า Chi-Square มีค่า Significant ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (α) จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 นั่นคือตัวแปรที่ทดสอบมีความสัมพันธ์กัน สามารถใช้เทคนิควิเคราะห์ Factor Analysis ได้ ในที่นี้ค่า KMO มีค่าเท่ากับ .975 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำคือ .50 และเข้าสู่ 1 สรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมต่อการวิเคราะห์องค์ประกอบมากและเมื่อพิจารณาค่า Bartlett's test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 9509.403 ได้ค่า Significant เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงปฏิเสธ H_0 แสดงว่าข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กัน จึงมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) เพื่อพิจารณาจำนวนองค์ประกอบที่ได้ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม จากการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis: PCA) ได้องค์ประกอบ จำนวน 2 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกน (Eigen Value) สูงกว่า 1.00 ซึ่งมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.496 และ 22.094 ตามลำดับ และองค์ประกอบทั้ง 2 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 62.079

ผู้วิจัย ได้ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม พบว่าเกิน .30 จึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ครั้งที่ 1 โดยใช้เฉพาะข้อความที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .50 ขึ้นไปพบว่า มี 2 องค์ประกอบ โดยมีตัวแปรจำนวน 9 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ใกล้เคียงกันมากทั้ง 2 องค์ประกอบจึงได้คัดเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ที่อยู่บนองค์ประกอบนั้นเข้าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ หากตัวแปรใดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกันหลายค่ามากกว่า 1 องค์ประกอบ จะพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่นตั้งแต่ 0.10 ขึ้นไป แต่ถ้าความแตกต่างของน้ำหนักองค์ประกอบไม่ถึง 0.10 จะถือว่าเป็นตัวแปรที่ซับซ้อนพิจารณาว่าตัวแปรนั้นไม่เป็นตัวประกอบใดเลย (อุทุมพร ทองอุไทย จามรมาน, 2532) ดังนั้นจึงไม่สามารถระบุองค์ประกอบได้ ผู้วิจัยจึงได้ตัดข้อดังกล่าวออกจากแบบจำลอง แล้ววิเคราะห์ซ้ำ จึงได้องค์ประกอบออกมาเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเรียนรู้และการเข้าสังคม และองค์ประกอบด้านการพัฒนาร่างกาย คุณธรรม อารมณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

อภิปรายผล

ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมได้ 6 หมวดหมู่ ได้แก่ การพัฒนาทางด้านสติปัญญา การพัฒนาทางด้านสังคม การพัฒนาด้านอารมณ์ การพัฒนาทางด้านจิตใจ การพัฒนาด้านร่างกาย และการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีมีเดีย การรู้เท่าทันสื่อโซเชียล ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนานิสิต นักศึกษาแบบองค์รวมเป็นการพัฒนานักศึกษาอย่างรอบด้านให้กับนิสิต นักศึกษา ตั้งแต่ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สอดคล้องกับแนวคิดของจิระประภา อัครบวร (2554) ในประเด็นมิติของการพัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ต้องพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านอารมณ์ ซึ่งตรงกับพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), (2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมไว้ 4 ด้าน คือด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคม ต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ เรียกว่ากายภาวนา หมายถึงการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพที่ดี การพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรม ความดี การเพิ่มสมรรถภาพจิตใจให้เข้มแข็ง มีสติ สมาธิ เป็นต้น ตรงกับ กิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2562) ที่กล่าวถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละด้านว่าควรมุ่งเน้นให้ครอบคลุมใน 8 ประเด็น ได้แก่ มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักและสำนึกในความเป็นไทยมีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีทักษะการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มีทักษะการคิดแบบองค์รวม มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรู้เท่าทันและใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า มีความแปรปรวนสะสมร้อยละ 62.079 แสดงว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม มีความแปรปรวนระหว่างตัวแปรที่ใช้อธิบายองค์ประกอบได้อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม ปรากฏว่าได้องค์ประกอบที่ชัดเจน จำนวน 2 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเรียนรู้และการเข้าสังคม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.142 และตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้คือ นักศึกษาได้เรียนรู้ครบทุกมิติและรู้จักสังคม พัฒนาความสามารถ ความเฉลียวฉลาด ความสามารถด้านการคิด ฝึกการคิดอย่างรอบด้านไม่ยึดติดกับแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งด้านเดียว พัฒนาให้นักศึกษาสามารถวางแผนชีวิต พัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ความชำนาญในการใช้สติปัญญา พัฒนาสัมพันธ์กับผู้อื่น เคารพต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ จิระประภา อัครบวร (2554) ในประเด็นมิติของการพัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ ในด้านการพัฒนาปัญญา ความสามารถในการคิด การตั้งคำถามและ การประเมินเพื่อนำมาซึ่งองค์ความรู้สามารถประมวลผลและใช้ข้อมูลเพื่อที่จะสร้างสรรค์ให้ได้ความคิดใหม่ ๆ และการพัฒนาทางด้านสังคม เป็นความสามารถในการแสดงออกซึ่งบทบาททางสังคม รวมถึงความสามารถในการพัฒนาสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถสร้างเครือข่าย ให้ความเคารพ

ต่อความเชื่อ ความคิดเห็นที่แตกต่างได้ เป็นไปตามที่ไฟฟูร์ย ลินลาร์ตัน (2561) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของการศึกษา 4.0 ไว้ว่าต้องมีทักษะการวิเคราะห์หรือทักษะการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creative Thinking) เพื่อแยกแยะสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ และแสวงโอกาสที่จะนำความคิดใหม่เข้าไป ทักษะการคิดออกแบบและการคิดถ่วงถ่วง (Design Thinking and Selective Thinking) และสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวถึงทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิตได้แก่ทักษะที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบนี้ ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจ ต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) สอดคล้องกับ เพาเวอร์ (อ้างถึงใน นริรัตน์ วิจิตรแก้ว: 2542) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาด้านวิชาการและบุคลิกภาพของนักศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายของการสร้างเอกลักษณ์ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยชุมชน Holyoke ผลการวิจัยพบว่า สิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคือ ความรู้ รองลงมาคือ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและนักศึกษาหญิงมีพัฒนาการทางด้านความรู้และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูงกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาชายที่มีอายุมากกว่าจะสนใจในเรื่องความรู้ วัฒนธรรม และการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าผู้ที่อายุน้อย นอกจากนี้ นพลักษณ์ หนักแน่น (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาระบบผู้นำของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ.2555-2564 พบว่าภาวะผู้นำด้านที่มากที่สุด คือด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ในจำนวน 8 ด้านที่ศึกษาคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าสังคม ด้านการนำและการจัดการ ด้านปฏิภาณไหวพริบ ด้านทักษะในการทำงาน ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสติปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการพัฒนาร่างกาย คุณธรรม อารมณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับสอง คือสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.937 และตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้คือ การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที ขยันซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน เสียสละ ยึดมั่นปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา และจรรยาบรรณในอาชีพ มองภาพกว้างของโลก ไม่เอาตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง พัฒนาด้านร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพที่ดีอยู่เสมอ ตระหนัก ยอมรับและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสม เท่าทันอารมณ์และเข้าใจตนเอง ยอมรับต่อความรู้สึกตนเอง พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับ AI (Artificial Intelligence) รู้เท่าทันสื่อ คิดก่อนแชร์ออกสู่สาธารณชน การรู้เท่าทันเทคโนโลยี เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของจิระประภา อัครบวร (2554) ในมิติของการพัฒนาด้านอารมณ์ (Emotional Development) เป็นการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมดุลของอารมณ์ตนเองกับสถานการณ์แวดล้อมและกับผู้อื่น รวมถึงความสามารถตระหนัก ยอมรับและแสดงออกทางอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม เป็นการพัฒนาเพื่อมุ่งหวังผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมไว้ 4 ด้าน คือด้านกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคม ต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ เรียกว่ากายภาวนา หมายถึงการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพที่ดี การพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรม ความดี การเพิ่มสมรรถภาพจิตใจให้เข้มแข็ง มีสติ สมาธิ เป็น

ต้น นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ได้กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยี การเลือกสรรข้อมูลมาสร้างเป็นนวัตกรรม และทักษะใหม่สำหรับอนาคตได้แก่ การสังเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ มาสู่สิ่งที่จับต้องได้ ความสามารถเข้าถึงและประเมินเพื่อนำมาสร้างสื่อใหม่ ๆ และความสามารถในการทำงานบนโลกออนไลน์ เป็นไปตามงานวิจัยของ ธนชัย ใจซื่อ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามพบว่า ระดับสภาพปัจจุบันในการพัฒนานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมรองลงมา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะทางปัญญา ตามลำดับ สอดคล้องกับกิตติคุณภรณ์ ร้อยหมื่นไวย (2562) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบรูปแบบการพัฒนานักศึกษาตามหลักภavana 4 : กรณีศึกษาวิทยาลัยสยามบริหารธุรกิจ จังหวัดนนทบุรี พบว่า แนวทางตามรูปแบบการพัฒนานักศึกษาตามหลักภavana 4 กรณีศึกษา วิทยาลัยสยามบริหารธุรกิจ จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีผลการวิจัยรายด้าน ได้แก่ ด้านกายภavana ด้านศีลภavana ด้านจิตภavana และด้านปัญญาภavana อยู่ในระดับมาก เมื่อเวลานามุขย์มีการกระทำอะไรก็ตามทุก ๆ ครั้งก็มักจะมีการปฏิบัติเรื่องภavana 4 เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ซึ่งเบญจพร จึงเกรียงไกร (2558: 253) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด 80 เล่ม พบว่า มีคุณลักษณะหรือพฤติกรรม ทางคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกระบุไว้ในงานวิจัยและสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ มี 8 ด้าน เรียงตามลำดับความสอดคล้องจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความร่วมมือ สามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ ความมีระเบียบวินัย ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความยุติธรรม และความเสียสละ เป็นไปตามผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 2 นี้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการศึกษารายองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา พบว่าองค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเรียนรู้และการเข้าสังคม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง คือสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 58.142 เนื่องจากการพัฒนานิสิต นักศึกษาในด้านทักษะการคิด การเรียนรู้และการเข้าสังคม เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการเรียนการสอน ให้กับนิสิต นักศึกษา ดังนั้นจึงควรส่งเสริมและพัฒนานิสิต นักศึกษาในด้านนี้เพื่อให้เกิดทักษะด้านการคิดรูปแบบต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมอยู่เสมอตลอดช่วงชีวิตของตัวนักศึกษา ทั้งนี้ต้องพัฒนานักศึกษาควบคู่ไปกับองค์ประกอบที่ 2 จึงเป็นการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวม

2. จากผลการศึกษารายองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมของสถาบันอุดมศึกษา พบว่าองค์ประกอบที่ 2 ด้านการพัฒนาร่างกาย คุณธรรม อารมณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.937 ซึ่งการพัฒนาในด้านนี้มีความสำคัญและจำเป็นเช่นเดียวกับองค์ประกอบที่ 1 กล่าวคือ นอกจากจะพัฒนาทางด้านสติปัญญา การคิด การเรียนรู้แล้ว ในด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ รวมถึงสมรรถนะด้านร่างกาย และอารมณ์ ก็เป็นส่วนหนึ่งของตัวนิสิต นักศึกษาที่ต้องพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดขึ้น และในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม

มีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับตัวนิสิต นักศึกษาเช่นกัน ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาจึงต้องนำเป้าประสงค์หรือองค์ประกอบในด้านนี้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนานิสิต นักศึกษาของสถาบันอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบนี้ไปพัฒนาเป็นการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ทั้งสององค์ประกอบ และทดลองใช้กับนิสิต นักศึกษาของสถาบัน โดยจัดให้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการพัฒนานิสิต นักศึกษาของสถาบัน หรือในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน

2. เนื่องจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เพื่อค้นหาลักษณะองค์ประกอบของการพัฒนานักศึกษาแบบองค์รวมรูปแบบใหม่ ๆ และให้เหมาะสมกับสังคมในอนาคตมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2562). การประชุมวิชาการเครือข่ายพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย เขตภาคกลาง เรื่อง อุดมศึกษาไทย หลังการเปลี่ยนแปลงไปของกระทรวง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กิตติญาณรณ์ ร้อยหมื่นไฉ. (2562). รูปแบบการพัฒนานักศึกษาตามหลักท้าวนา 4 : กรณีศึกษาวิทยาลัยสยามบริหารธุรกิจ จังหวัดนนทบุรี. [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- จิระประภา อัครบวร (2554). พัฒนาคอนบอความยั่งยืน. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนชัย ใจชื่อ. (2563). แนวทางการพัฒนานักศึกษาภาคปกติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นริรัตน์ วิจิตรแก้ว. (2542). การพัฒนานักศึกษาตามความเห็นของอาจารย์และการประเมินตนเองของนักเรียน นักศึกษานาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นพลักษณ์ หนักแน่น. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาบัณฑิต ระหว่าง พ.ศ.2555-2564. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร จึงเกรียงไกร. (2558). การพัฒนากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาพยาบาล. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2544). พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2561). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). Meta skills กับการคิดแบบองค์รวม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561, 13 ตุลาคม). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580* (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา).

สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). *ยุทธศาสตร์ การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2560 – 2564* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ นักศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

อัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี. (2558). *การนำเสนอรูปแบบความร่วมมือระหว่างงานวิชาการและงานกิจการนิสิตนักศึกษาเพื่อ พัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาณัฐ แพทย์วงษ์. (2550). *แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2532). *วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cronbach, L. J. (1984). *Essentials of Psychological Testing*. (4th ed). Harper&Row.

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาโดยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ
DEVELOPMENT OF LIFE SKILLS IN STUDENTS THROUGH INTERGRATIVE GROUP
COUNSELING

อภิชาติ มุกตาม่วง¹

Apichat Mookdamuang

Received Date: 23 November 2023

Revised Date: 30 April 2024

Accepted Date: 3 May 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักศึกษาและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) สร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยเปรียบเทียบผลในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษา คณะ ครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 495 คน ระยะที่ 2 เป็นนักศึกษาจากระยะที่ 1 ที่มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและมีความสนใจในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบวัดทักษะชีวิตมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษา

ผลการวิจัย พบว่า

1. โมเดลการวัดประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง การเผชิญกับปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด การสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานระหว่าง 0.71-0.81 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโมเดลการวัดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้ การจัดการอารมณ์และความเครียด (0.81) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาคือการตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง (0.80) การเผชิญกับปัญหา (0.80) และการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (0.71) ตามลำดับ

2. รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษา จำนวน 10 ครั้ง ครั้งที่ 1 การสร้างสัมพันธ์ภาพ ครั้งที่ 2 การตระหนักรู้ในตนเอง ครั้งที่ 3 การยอมรับตนเอง ครั้งที่ 4 การเผชิญกับปัญหา ครั้งที่ 5 การแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด ครั้งที่ 6 การจัดการอารมณ์ ครั้งที่ 7 การผ่อนคลายความเครียด ครั้งที่ 8 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครั้งที่ 9 ความเห็นอกเห็นใจ ครั้งที่ 10 การสรุปการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ Faculty of Education Sisaket Rajabhat University, Email Address: apichat108@ssku.ac.th

3. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา โดยเปรียบเทียบผลในระยยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล ซึ่งในระยยะหลังทดลองและระยยะติดตามผล นักศึกษามีทักษะชีวิตสูงกว่าระยยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต, การให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ, นักศึกษา

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the components of student life skills and to validate the consistency between the model of student life skills components created by the researcher and the empirical data; 2) to construct a group counseling model to develop the life skills of students; and 3) to study the results of using the integrative group counseling model to develop life skills by comparing results before the experiment, after the experiment, and during the follow-up period. The sample group in Phase 1 of the research consisted of 495 first-year students studying in the Faculty of Education at Rajabhat University in the northeastern of Thailand. Phase 2 included eight students from Phase 1 whose life skills were in the twenty-fifth percentile and below and who were willing to participate in the integrative group counseling sessions. The research instruments included a life skills scale with a construct reliability of 0.91 and the integrative group counseling model.

The research results found that

1. The measurement model consists of 4 components: self-awareness and self-acceptance, coping with problems, emotion and stress management, and interpersonal relationship skills. The model showed a good fit with the empirical data, with standard component loading weights between 0.71 - 0.81, all statistically significant at the .05 level. The component weights for the measurement model were as follows: emotion and stress management (0.81) had the highest weight, followed by self-awareness and self-acceptance (0.80), coping with problems (0.80), and interpersonal relationship skills (0.71).

2. The integrative group counseling model consisted of ten sessions: session 1-Rapport, session 2-Self-awareness, session 3-Self-acceptance, session 4-Coping with problems, session 5-Solving problems, session 6-Emotion management, session 7-Relaxation, session 8-Interpersonal relationships, session 9-Empathy, session 10-Conclusion.

3. The integrative group counseling effectively developed students' life skills, as evidenced by significantly higher life skills scores after the experiment and during the follow-up period compared to before the experiment, statistical significance at the .05 level.

Keywords: Life skills, Integrative group counseling, students

บทนำ

องค์การอนามัยโลก World Health Organization (WHO, 2020) กล่าวถึงทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถและพฤติกรรมเชิงบวกที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการกับความต้องการและความท้าทายในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สถานการณ์ในโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทักษะชีวิตกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการเอาชนะอุปสรรคในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การจัดการสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นไปจนถึงการประมวลผลทางอารมณ์และการโต้ตอบกับผู้อื่น ทักษะชีวิตจัดเป็นทักษะทางความคิดส่วนบุคคล ทักษะทางอารมณ์ และทักษะด้านอื่นๆ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมที่วัยรุ่นสามารถพัฒนาและนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตยังช่วยเพิ่มสุขภาวะในการดำรงชีวิตซึ่งรวมถึงการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการจัดระเบียบในตนเอง (UNICEF, 2017) ทักษะชีวิตถูกกำหนดให้เป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ซึ่งช่วยทำให้เราสามารถเผชิญกับปัญหา มีการยืดหยุ่นทางความคิด และการปรับตัวทุกสถานการณ์ในการใช้ชีวิต ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจโลก และส่งเสริมในการพัฒนามนุษย์อย่างเต็มศักยภาพ (Buchert, 2014)

การสำรวจปัญหาของเยาวชนไทยโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ ปี 2564 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับอุดมศึกษาใน 25 จังหวัด ผลการศึกษา พบว่าปัญหาอันดับ 1 ของเยาวชนไทย คือ ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อันดับ 2 คือปัญหาการทะเลาะวิวาท อันดับ 3 คือปัญหาการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย และอันดับรอง ๆ ลงมา คือปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงในเวลากลางคืน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัญหาติดการพนัน ปัญหาการสูบบุหรี่ ปัญหาการคิดฆ่าตัวตาย และปัญหาการใช้สารเสพติด ตามลำดับ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ, 2565) เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าปัญหาเหล่านี้ที่เกิดกับวัยรุ่นล้วนแล้วเกิดจากการที่วัยรุ่นขาดทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิต

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นวัยรุ่นช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนผ่านจากช่วงวัยรุ่นตอนปลายสู่วัยผู้ใหญ่ ถือเป็นวัยวิกฤตของการพัฒนาบทบาทและตัวตนสู่ผู้ใหญ่ในสังคม เป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการดำเนินชีวิต การค้นหาตัวตน มีอิสระในตนเอง และมีความรับผิดชอบ ช่วงวัยนี้ต้องเริ่มออกจากครอบครัวเพื่อเรียนรู้ในการใช้ชีวิตด้วยตนเอง ศึกษาต่อ เริ่มต้นการทำงาน มีอิสระในการจัดการชีวิตตนเอง รวมถึงการมีอิสระในการคบหาที่มีคู่ครอง ดังนั้นจึงเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับตัวสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ (MacLeod and Hayden, 2016) การปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อให้นักศึกษามีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม หากปรับตัวได้ไม่ีอาจทำให้เกิดความเครียดมีปัญหสุขภาพจิต และมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า (ศญาดา ต่านไทยวัฒนา, 2565) จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่ทำร้ายตนเองและมีปัจจัยเสี่ยงสูงต่อการฆ่าตัวตายเกิดจากปัญหาทางการควบคุมอารมณ์ และขาดทักษะในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Fadum, et al., 2021) ดังนั้นทักษะชีวิตจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ นักศึกษามีภูมิคุ้มกันสามารถรับมือกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตเป็นแนวทางที่สำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้อธิบายองค์ประกอบทักษะชีวิตจากการศึกษาในบริบทที่แตกต่างกัน Wrahatnolo and Munoto (2018) กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นทางความคิด การริเริ่มด้วยตนเอง การเป็นผู้

ประกอบ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำงานสำเร็จด้วยความรับผิดชอบ การมีภาวะผู้นำ และ อดิญาณ์ ศรีเกษตริณ และ คณะ (2564) ได้ศึกษาทักษะชีวิตของนักศึกษาพยาบาลซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยของทักษะชีวิตระหว่างนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันในองค์ประกอบ ด้านสังคม ด้านความคิด และด้านการเผชิญทางอารมณ์ นอกจากนี้ Israngkul na Ayudthaya, Chavez and Seelaungsawat (2019) กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะชีวิตประกอบด้วย ทักษะการคิด ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ และทักษะการจัดการตนเอง การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบทักษะชีวิตโดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาและตรวจสอบองค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษามีรูปแบบและกระบวนการที่แตกต่างกัน Moshki, Hassanzade and Taymoori (2014) ศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตของนักศึกษา ประกอบด้วย พฤติกรรมการป้องกันการติดสารเสพติด การตระหนักรู้ในตนเอง การปฏิสัมพันธ์ การปฏิเสธ การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการความเครียด ผลกระทบจากการใช้ยา และทัศนคติต่อสารเสพติด โปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มทดลองและนักศึกษายังมีทักษะชีวิตคงทนจากระยะติดตามผล 4 ปี Haug, et al. (2017) พัฒนาทักษะชีวิตในนักศึกษาด้วยโปรแกรม Ready4life พัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม จิตวิทยาการรู้คิดในการปรับพฤติกรรม และมีทางเลือกในพฤติกรรมเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่จากตัวอย่างที่ตีความด้วยโปรแกรมและตัวแบบซึ่งมีช่องทางการปฏิสัมพันธ์ในการปรับพฤติกรรม การกำกับตนเองและมีเครื่องมือในการทำให้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยตนเอง โปรแกรมสามารถเพิ่มทักษะชีวิตสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม และมีพฤติกรรมเสี่ยงในการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ลดลง นอกจากนี้ สุกัญญา สุรังษ์ ษี, ลัดดา เหลืองรัตนมาศ และ สรวงทิพย์ ภูกฤษณา (2562) ศึกษาโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในชีวิตสำหรับนักศึกษาพยาบาล โปรแกรมฝึกทักษะชีวิตประกอบด้วย 6 ชุดกิจกรรมคือ ความแข็งแกร่งในชีวิต คุณค่าในตนเอง การคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหา การจัดการกับความเครียด ความโกรธ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ รวม 6 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าภายหลังเข้าโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตนักศึกษามีความแข็งแกร่งในชีวิตที่สูงขึ้น

การพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นศึกษาประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ บูรณาการซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการทางจิตวิทยาที่มีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักศึกษาระดับอุดมศึกษาเกิดการตระหนักรู้ในตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นในกลุ่มให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถออกแบบให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาให้เจริญงอกงามทั้งอารมณ์และสังคมในบริบทของนักศึกษา (Jacobs, et al., 2015) ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการซึ่งเป็นการผสมผสานเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาที่หลากหลายเน้นให้สมาชิกค้นหาศักยภาพด้านบวกในตนเองตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสามารถหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนตนเองพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะชีวิตในชีวิตจริง กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สำรวจรูปแบบชีวิตและพฤติกรรมแสดงออกต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่มมีการสะท้อนมุมมองสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษาเปรียบเสมือนการจำลองสังคมขนาดเล็กในการเรียนรู้ความขัดแย้ง พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

และค้นหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพัฒนาตนเองโดยมีสมาชิกในกลุ่มช่วยสนับสนุนทางความรู้สึกในบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สนับสนุนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเมื่อออกสู่สังคมภายนอกในชีวิตจริง (Shulman, 2011)

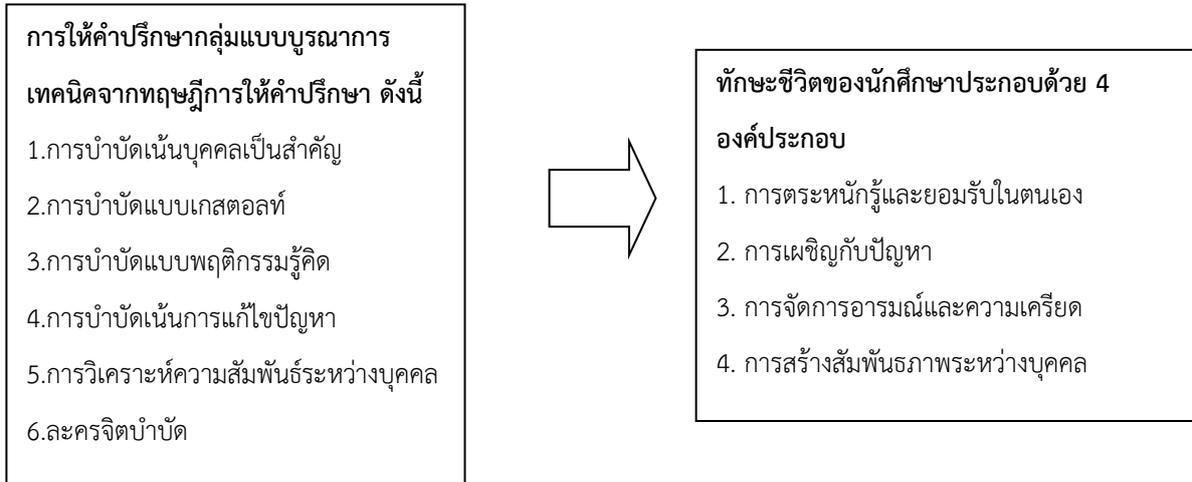
ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษา (Technical Eclectism) โดยการเลือกใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาจากหลากหลายทฤษฎีมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มบนพื้นฐานของปัญหา โดยบูรณาการให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสมาชิก เพื่อให้ การให้คำปรึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของการให้คำปรึกษาสำหรับกลุ่มคนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน สามารถช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (Norcross and Goldfried, 2019) และการเลือกเทคนิคในการให้คำปรึกษาให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาจากทฤษฎีการบำบัดแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง การบำบัดแบบเกสตัลท์ การบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิด การบำบัดแบบเน้นการแก้ไข้ปัญหา การบำบัดแบบการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และแบบละครจิตบำบัด โดยรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเน้นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดความรู้สึกและพฤติกรรม ให้สมาชิกเรียนรู้ความคิดความเชื่อความรู้สึกที่ไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งส่งผลต่ออารมณ์และพฤติกรรม (Corey, 2022) ซึ่งเทคนิคต่าง ๆ ช่วยให้การบวนการให้คำปรึกษากลุ่มเกิดประสิทธิภาพและเกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่ม สมาชิกสามารถเปิดเผยตนเองในระดับความคิดอารมณ์ความรู้สึกและเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เกิดความตระหนักรู้ในตนเองสามารถตระหนักในปัญหาของตนเองมากขึ้น และเมื่อสมาชิกเกิดความตระหนักในการรับรู้และพฤติกรรมของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้ภายในกลุ่มที่ได้ตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง การเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มคนอื่น ๆ ก็จะช่วยให้เกิดการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (Klein, 2008) สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิตซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดการตระหนักรู้และยอมรับตนเอง การเผชิญกับปัญหาวิเคราะห์ตนเองในพฤติกรรมที่เป็นปัญหาซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนักที่สมเหตุสมผล และปรับเปลี่ยนมุมมองความคิดการบูรณาการเทคนิคการให้คำปรึกษาจะช่วยสร้างให้เกิดการสนับสนุนทางความคิด อารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรม ได้เรียนรู้ตระหนักในตนเองผ่านเทคนิคต่าง ๆ และช่วยให้สมาชิกเกิดความกระจำงในความรู้สึก ได้สำรวจความรู้สึกของตนเองอย่างลึกซึ้งเข้าใจในตนเองในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิมและช่วยให้สมาชิกเกิดการสนับสนุนความองงามในตนเองที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างมีเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ (Hough, 2014)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตของนักศึกษาตลอดจนนำผลการศึกษาที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักศึกษาและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลองค์ประกอบทักษะชีวิตของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตโดยเปรียบเทียบผลในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ หมายเลขโครงการเลขที่ HE642011 มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 มหาวิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 6,124 คน (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับฉลากเลือก 5 มหาวิทยาลัยประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจำนวน 10 เท่าต่อข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ (สมบุญ สิริวงค์, 2550) ซึ่งงานวิจัยนี้มีข้อคำถามจำนวน 33 ข้อ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน ผู้วิจัยทำแบบวัดกับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเพื่อชดเชยอัตราตอบกลับได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 495 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ นักศึกษาจากการคัดเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 โดยพิจารณานักศึกษาที่ตอบแบบวัดทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่มีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองเข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดทักษะชีวิตมีวิธีการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสังเคราะห์ เอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและเขียนนิยามศัพท์เฉพาะของทักษะชีวิต นำนิยามศัพท์เฉพาะของทักษะชีวิตให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 5 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความหมายและองค์ประกอบของทักษะชีวิต

ขั้นตอนที่ 2 สร้างข้อคำถามแบบวัดทักษะชีวิต ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 39 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบวัดทักษะชีวิตให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 5 ท่านเป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะในแต่ละด้านเป็นรายข้อและให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 4 นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ .6

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบวัดทักษะชีวิตที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวม และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบวัดทักษะชีวิตมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

ขั้นตอนที่ 6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพรายข้อ วัดค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .2 ขึ้นไปและพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาทั้งฉบับมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .7 ได้ข้อคำถามจำนวน 33 ข้อนำไปใช้เก็บข้อมูล

2. รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตมีวิธีการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสังเคราะห์ เอกสาร ตำรา งานวิจัย แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ และสร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการโดยพิจารณาเลือกแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษามาประยุกต์ใช้กับการให้คำปรึกษากลุ่มที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ การเลือกใช้ทฤษฎี เทคนิค และขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน เพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลอง และปรับแก้ไขรูปแบบก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นตอนที่ 4 นำรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ส่งถึงสถาบันของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยและนำแบบวัดทักษะชีวิตเก็บข้อมูลกับนักศึกษาตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดใช้ข้อมูลในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลวัดทักษะชีวิตวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2

ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแบบบูรณาการโดยใช้เกณฑ์คะแนนผู้ตอบแบบวัดทักษะชีวิตตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 และเป็นผู้ที่ความประสงค์ตอบรับเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาจำนวน 8 คน ใช้ข้อมูลนี้เป็นคะแนนในระยะก่อนทดลอง

ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการให้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตกับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกลุ่มจำนวน 8 คนเป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้งเป็นจำนวน 10 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 1 - 2 ชั่วโมง

ระยะหลังทดลอง

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการทำแบบวัดทักษะชีวิตซึ่งใช้เป็นคะแนนในระยะหลังทดลอง

ระยะติดตามผล

ผู้วิจัยนัดหมายนักศึกษาที่เข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษาหลังจากการเข้าร่วมกลุ่มผ่านไปเป็นเวลา 1 เดือน เพื่อทำแบบวัดทักษะชีวิตใช้เป็นคะแนนในระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตและรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood) โดยเกณฑ์การตรวจสอบความตรงของโมเดล (ทูลพงษ์ สุขสว่าง, 2556)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบวัดซ้ำทางเดียว (One-Way ANOVA Repeated MANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของบอนโฟโรนี (Bonferroni Method)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตของนักศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตของนักศึกษา (n=495)

ทักษะชีวิต	M	S	ระดับ
การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง	4.11	0.51	มาก
การเผชิญกับปัญหา	3.71	0.56	มาก
การจัดการอารมณ์และความเครียด	3.94	0.63	มาก
การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล	4.14	0.48	มาก
ทักษะชีวิตโดยรวม	3.97	0.46	มาก

จากตาราง 1 พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมเท่ากับ 3.97 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M=4.14 S=0.48) รองลงมาคือ การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง (M=4.11 S=0.51) การจัดการอารมณ์และความเครียด (M=3.94 S=0.63) ส่วนการเผชิญกับปัญหามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (M=3.71 S=0.56) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทักษะชีวิตของนักศึกษา (n=495)

ทักษะชีวิต	การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง	การเผชิญกับปัญหา	การจัดการอารมณ์และความเครียด	การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล
การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง	1.00			
การเผชิญกับปัญหา	0.64*	1.00		
การจัดการอารมณ์และความเครียด	0.58*	0.65*	1.00	
การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล	0.56*	0.57*	0.58*	1.00

Bartlett's Test: $\chi^2=847.19$ df=6 p=.00 KMO=0.82

Measure of Sampling Adequacy (MSA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.79-0.85 *p<.05

จากตาราง 2 พบว่าทักษะชีวิตของนักศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.56-0.65 ซึ่งทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเผชิญกับปัญหากับการจัดการอารมณ์และความเครียดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากันเท่ากับ 0.65 ส่วนการตระหนักรู้และยอมรับในตนเองกับการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดเท่ากับ 0.56

ตาราง 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักศึกษา (n=495)

ทักษะชีวิต	SC	SE	t	CR
การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง	0.80	0.04	18.75*	0.64
การเผชิญกับปัญหา	0.80	0.04	19.47*	0.64
การจัดการอารมณ์และความเครียด	0.81	0.04	19.18*	0.66
การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล	0.71	0.04	17.01*	0.50

$$\chi^2=0.13 \text{ df}=1 \text{ p}=.71 \text{ GFI}=1.00 \text{ AGFI}=0.99 \text{ CFI}=1.00 \text{ RMSEA}=0.00 \text{ SRMR}=0.01 \text{ *p}<.05$$

จากตาราง พบว่าโมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักศึกษามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.71-0.81 ทุกองค์ประกอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการจัดการอารมณ์และความเครียดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.81 รองลงมาคือ การตระหนักรู้และยอมรับในตนเองกับการเผชิญกับปัญหา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากันเท่ากับ 0.80 ส่วนการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานต่ำสุดเท่ากับ 0.71 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาการทักษะชีวิต

1. ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการโดยเลือกใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการพัฒนาทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบย่อย ซึ่งเลือกใช้เทคนิคต่าง ๆ จากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง แบบเกสตัลท์ แบบพฤติกรรมรูคิด แบบการมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหา แบบการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และแบบละครจิตบำบัด มีขนาดของกลุ่มให้คำปรึกษาจำนวน 8 คน ใช้ระยะเวลาในการเข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษาทั้งหมดจำนวน 10 ครั้ง ประกอบด้วย ครั้งที่ 1 การสร้างสัมพันธ์ภาพ ครั้งที่ 2 การตระหนักรู้ในตนเอง ครั้งที่ 3 การยอมรับตนเอง ครั้งที่ 4 การเผชิญกับปัญหา ครั้งที่ 5 การแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด ครั้งที่ 6 การจัดการอารมณ์ ครั้งที่ 7 การผ่อนคลายความเครียด ครั้งที่ 8 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครั้งที่ 9 ความเห็นอกเห็นใจ ครั้งที่ 10 การสรุปการเข้าร่วมการให้คำปรึกษา โดยเข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษาสัปดาห์ละ 2 ครั้งใช้เวลาครั้งละ 1 – 2 ชั่วโมง

ตาราง 4 รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ครั้งที่/หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและการให้คำปรึกษา	เทคนิคการให้คำปรึกษา
ครั้งที่ 1 การสร้างสัมพันธ์ภาพ 60 นาที	1.สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยมีความ พร้อมในการเปิดเผยตนเอง	1.การบำบัดเน้นบุคคลเป็นสำคัญ	1.การฟังอย่างตั้งใจไม่ตัดสิน 2.การยอมอย่างไม่มีเงื่อนไข 3.การถามคำถาม
	2.เข้าใจในข้อตกลงและกระบวนการ ในการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา		4.การสะท้อนความคิดและ ความรู้สึก

ครั้งที่/หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและการให้คำปรึกษา	เทคนิคการให้คำปรึกษา
ครั้งที่ 2 การตระหนักรู้ใน ตนเอง 90-120 นาที	1.วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของ ตนเอง 2.รู้แนวทางในการพัฒนาการ ตระหนักรู้ในตนเอง	1.การบำบัดเน้นบุคคลเป็นสำคัญ	1.การฟังอย่างตั้งใจไม่ตัดสิน 2.การยอมอย่างไม่มีเงื่อนไข 3.การสะท้อนความคิด ความรู้สึก
ครั้งที่ 3 การยอมรับตนเอง 90-120 นาที	1. เข้าใจเกี่ยวกับการยอมรับตนเอง 2.สามารถพัฒนาการยอมรับใน ตัวตนในปัจจุบัน	1. การบำบัดแบบเกสโตลท์ 2.การบำบัดเน้นบุคคลเป็นสำคัญ	1.การสะท้อนความคิด ความคิดและรู้สึก 2.การจินตนาการ
ครั้งที่ 4 การเผชิญกับปัญหา 90-120 นาที	1.มีวิธีการรับมือในการแก้ไขปัญหา 2.รู้จักเลือก คิดอย่างรอบคอบในการ ตัดสินใจแก้ไขปัญหา	1.ละครจิตบำบัด 2.การบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิด 3.การบำบัดแบบเกสโตลท์	1.การฝึกซ้อมพฤติกรรม 2.การจินตนาการ 3.การสลับบทบาท
ครั้งที่ 5 การแก้ไขปัญหาอย่าง ชาญฉลาด 90-120 นาที	1.มีทักษะการแก้ไขปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพ 2.รู้แนวทางในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงในวิธีการใหม่ ๆ	1.การบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิด 2.การบำบัดเน้นการแก้ไขปัญหา	1.การสอนแบบ A-B-C 2.การฝึกซ้อมพฤติกรรม 3.การให้คะแนน 4.การให้การบ้าน
ครั้งที่ 6 การจัดการอารมณ์ 90-120 นาที	1.สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง 2.สามารถประเมินตนเองและจัดการ อารมณ์ของตนเอง	1.การบำบัดแบบเกสโตลท์ 2.การบำบัดพฤติกรรมรู้คิด	1.เก้าอี้ว่าง 2.การฝึกซ้อมพฤติกรรม 3.การให้การบ้าน
ครั้งที่ 7 การผ่อนคลาย ความเครียด 90-120 นาที	1.มีแนวทางในการจัดการ ความเครียด 2.รู้วิธีระบายอารมณ์ที่ไม่ดีออกมาได้ อย่างเหมาะสม	1.การบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิด 2.ละครจิตบำบัด	1.การฝึกซ้อมพฤติกรรม 2.ไปโอพีดีแบค 3.การให้การบ้าน
ครั้งที่ 8 การสร้างสัมพันธ์ภาพ 90-120 นาที	1.สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ 2.สามารถสร้างสัมพันธ์เชิงบวกกับ ผู้อื่น	1.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล TA 2.การบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิด 3.ละครจิตบำบัด	1.ฝึกฝนพฤติกรรมใหม่ 2.การสลับบทบาท
ครั้งที่ 9 ความเห็นอกเห็นใจ 90-120 นาที	1.เข้าใจและฝึกสร้างความเห็นอก เห็นใจ	การบำบัดแบบเกสโตลท์ ละครจิตบำบัด	1.ร้านมหัศจรรย์ 2.การปั้นหุ่น 3.การระบายความรู้สึก
ครั้งที่ 10	1.สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่ม	การบำบัดเน้นบุคคลเป็นสำคัญ	1.การฟังอย่างตั้งใจไม่ตัดสิน

ครั้งที่/หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ทฤษฎีและการให้คำปรึกษา	เทคนิคการให้คำปรึกษา
การสรุปการเข้าร่วม การให้คำปรึกษา 90 นาที	2.ทำแบบวัดทักษะชีวิต		2.ยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 3.การสะท้อนความรู้สึก

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตของนักศึกษาระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล

ก่อนการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro Wilk พบว่าการศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล มีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ระหว่าง .26-.96 แสดงให้เห็นว่า ผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล การทดลองมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ จึงสามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนวัดซ้ำทางเดียว

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล (n=8)

ทักษะชีวิต	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง			ติดตามผล		
	M	S	ระดับ	M	S	ระดับ	M	S	ระดับ
การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง	3.43	0.15	ปานกลาง	4.31	0.17	มาก	4.38	0.23	มาก
การเผชิญกับปัญหา	3.06	0.38	ปานกลาง	4.13	0.12	มาก	4.28	0.24	มาก
การจัดการอารมณ์และความเครียด	3.17	0.36	ปานกลาง	4.08	0.22	มาก	4.35	0.21	มาก
การสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.31	0.27	ปานกลาง	4.46	0.25	มาก	4.54	0.17	มากที่สุด
ทักษะชีวิตโดยรวม	3.24	0.17	ปานกลาง	4.24	0.16	มาก	4.39	0.16	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ระยะก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมเท่ากับ 3.24 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลอง มีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมเท่ากับ 4.24 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อยู่ในระดับมาก และติดตามผล มีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมเท่ากับ 4.39 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อยู่ในระดับมาก และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง พบว่า ระยะก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้และยอมรับในตนเองเท่ากับ 3.43 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.15 อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลองมีค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้และยอมรับในตนเองเท่ากับ 4.31 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมาก และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้และยอมรับในตนเองเท่ากับ 4.38 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.23 อยู่ในระดับมาก

การเผชิญกับปัญหา พบว่า ก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยการเผชิญกับปัญหาเท่ากับ 3.06 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลอง มีค่าเฉลี่ยการเผชิญกับปัญหาเท่ากับ 4.13 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับมาก และติดตามผล มีค่าเฉลี่ยการเผชิญกับปัญหาเท่ากับ 4.28 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 อยู่ในระดับมาก

การจัดการอารมณ์และความเครียด พบว่า ระยะเวลาทดลองมีค่าเฉลี่ยการจัดการอารมณ์และความเครียดเท่ากับ 3.17 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลองมีค่าเฉลี่ยการจัดการอารมณ์และความเครียดเท่ากับ 4.08 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 อยู่ในระดับมาก และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยการจัดการอารมณ์และความเครียดเท่ากับ 4.35 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 อยู่ในระดับมาก

การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พบว่า ก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ยการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเท่ากับ 3.31 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27 อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลองมีค่าเฉลี่ยการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเท่ากับ 4.46 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 อยู่ในระดับมาก และติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล

ตาราง 6 การศึกษาเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล (n=8)

ทักษะชีวิต	SS	df	MS	F	p
การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง					
ระยะเวลาทดลอง	4.43	2	2.22	112.97*	.00
ความคลาดเคลื่อน	0.27	14	0.02		
Mauchly's W=0.73 $\chi^2=1.90$ df=2 p=.39					
การเผชิญกับปัญหา					
ระยะเวลาทดลอง	7.04	2	3.52	61.01*	.00
ความคลาดเคลื่อน	0.81	14	0.06		
Mauchly's W=0.71 $\chi^2=2.04$ df=2 p=.36					
การจัดการอารมณ์และความเครียด					
ระยะเวลาทดลอง	6.20	2	3.10	143.05*	.00
ความคลาดเคลื่อน	0.30	14	0.02		
Mauchly's W=0.71 $\chi^2=2.03$ df=2 p=.36					
การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล					
ระยะเวลาทดลอง	7.54	2	3.77	259.69*	.00
ความคลาดเคลื่อน	0.20	14	0.01		

ทักษะชีวิต	SS	df	MS	F	p
Mauchly's W=0.78 $\chi^2=1.49$ df=2 p=.48					
ทักษะชีวิตโดยรวม					
ระยะเวลาทดลอง	6.22	2	3.11	333.62*	.00
ความคลาดเคลื่อน	0.13	14	0.01		
Mauchly's W=0.88 $\chi^2=0.74$ df=2 p=.69					

การศึกษาเปรียบเทียบผลทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผลที่มีระยะเวลาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวม (F=333.62 df=2 p=.00) และทุกด้าน ประกอบด้วย การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง (F=112.97 df=2 p=.00) การเผชิญกับปัญหา (F=61.01 df=2 p=.00) การจัดการอารมณ์และความเครียด (F=143.05 df=2 p=.00) และการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (F=259.69 df=2 p=.00) (F= df=2 p=.00) ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมและทุกด้านมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนโฟโรนี

ตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของทักษะชีวิตของนักศึกษาในระยะก่อนทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล (n=8)

ทักษะชีวิต	การทดลองที่นำมาเปรียบเทียบ	MD	p
การตระหนักรู้และ	ก่อนทดลอง(M=3.43)-หลังทดลอง(M=4.31)	-0.88*	.00
การยอมรับในตนเอง	ติดตามผล(M=4.38)-ก่อนทดลอง(M=3.43)	0.95*	.00
	ติดตามผล(M=4.38)-หลังทดลอง(M=4.31)	0.07	1.00
การเผชิญกับปัญหา	ก่อนทดลอง(M=3.06)-หลังทดลอง(M=4.13)	-1.07*	.00
	ติดตามผล(M=4.28)-ก่อนทดลอง(M=3.06)	1.22*	.00
	ติดตามผล(M=4.28)-หลังทดลอง(M=4.13)	0.15	.35
การจัดการอารมณ์และ	ก่อนทดลอง(M=3.17)-หลังทดลอง(M=4.08)	-0.91*	.00
ความเครียด	ติดตามผล(M=4.35)-ก่อนทดลอง(M=3.17)	1.18*	.00
	ติดตามผล(M=4.35)-หลังทดลอง(M=4.08)	0.27*	.05
การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง	ก่อนทดลอง(M=3.31)-หลังทดลอง(M=4.46)	-1.15*	.00
บุคคล	ติดตามผล(M=4.54)-ก่อนทดลอง(M=3.31)	1.23*	.00
	ติดตามผล(M=4.54)-หลังทดลอง(M=4.46)	0.08	.51
ทักษะชีวิตโดยรวม	ก่อนทดลอง(M=3.24)-หลังทดลอง(M=4.24)	-1.00*	.00
	ติดตามผล(M=4.39)-ก่อนทดลอง(M=3.24)	1.15*	.00
	ติดตามผล(M=4.39)-หลังทดลอง(M=4.24)	0.15	.06

จากตาราง 7 พบว่า ระยะเวลาหลังทดลองและติดตามผลนักศึกษามีค่าเฉลี่ยทักษะชีวิตโดยรวมและทุกด้าน ประกอบด้วย การตระหนักรู้และยอมรับในตนเอง การเผชิญกับปัญหา การจัดการอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพ

ระหว่างบุคคล สูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระยะติดตามผลนักเรียนมีค่าเฉลี่ยการจัดการอารมณ์และความเครียดสูงกว่าระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดทักษะชีวิต สามารถสรุปได้ว่า โมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยโมเดลการวัดทักษะชีวิตของนักเรียน มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การตระหนักรู้และยอมรับตนเอง การจัดการอารมณ์และความเครียด การเผชิญปัญหา และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับองค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 2017) อธิบายองค์ประกอบหลักของทักษะชีวิตประกอบด้วย การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การบริหารจัดการตนเอง และองค์การอนามัยโลก (WHO, 2020) สรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตประกอบด้วย การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การตระหนักรู้ในตนเอง ความเห็นอกเห็นใจ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การศึกษาของ Israngkul na Ayudthaya, Chavez and Seelaungswat (2019) ได้ศึกษาองค์ประกอบของทักษะชีวิตของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะชีวิตในด้านทักษะการคิด ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Balaman, Bolat and Bas (2018) อธิบายองค์ประกอบของทักษะชีวิต ประกอบด้วย การจัดการอารมณ์และความเครียด ความเห็นอกเห็นใจ การตระหนักรู้ในตนเอง การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์และวิจารณญาณ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การศึกษาโมเดลการวัดทักษะชีวิตในรายองค์ประกอบ พบว่า การจัดการอารมณ์และความเครียด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.81 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตในนักเรียนมหาวิทยาลัยของเวอร์จาร์ทอเรสและคณะ Vergara-Torres, et al. (2022) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบทักษะชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการจัดการอารมณ์ การแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม การตั้งเป้าหมาย การบริหารจัดการเวลา การสื่อสาร ทักษะทางสังคม ซึ่งพบว่าองค์ประกอบด้านการจัดการอารมณ์เป็นองค์ประกอบที่ควรพัฒนาในวัยรุ่น เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาในวัยรุ่นที่ประสบปัญหาด้านการจัดการอารมณ์ ซึ่งปัจจุบันพบสถิติปัญหาทางสุขภาพจิตในวัยรุ่นที่สูงขึ้น มีความเครียด เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตทำร้ายตนเองและมีปัจจัยเสี่ยงสูงต่อการฆ่าตัวตาย ซึ่งเกิดจากการที่วัยรุ่นขาดทักษะการควบคุมจัดการอารมณ์ และขาดทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Fadum, et al., 2021) และผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระญา กิจรัตน์, ภัทราวดี มากมี และ ปิยทิพย์ ประดุงพรหม (2561) ได้ศึกษาการประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยการวิเคราะห์โมเดลพหุระดับแบบผลสามวิธีพบว่าเกณฑ์การประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ได้แก่ การสร้างสัมพันธ์ภาพ การตระหนักรู้ในตนเอง การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การจัดการกับอารมณ์ การจัดการความเครียด

การศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิตในภาพรวมและในรายองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของนักศึกษาจากการพัฒนาด้วยการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล พบว่านักศึกษาที่ได้เข้าร่วมการ

ให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตกลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองทั้งคะแนนโดยรวมและรายองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ นิลสม, เพ็ญญา กุลนภาตล และ ระพินทร์ ฉายวิมล (2554) ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสโตลท์ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน โดยให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที พบว่ากลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงมากกว่ากลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Williams, et al (2022) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะชีวิตด้วยกลุ่มบำบัดแบบพฤติกรรมรู้คิดต่อภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล การเข้าสังคมและความพึงพอใจ ในกลุ่มผู้เข้าร่วมวัยทำงานร่วมกับการใช้หลักสูตรออนไลน์ประกอบไปด้วย 8 โมดูลเกี่ยวกับทักษะชีวิต ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมากกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้สมาชิกมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นเนื่องจากการได้เปิดเผยตนเองอย่างลึกซึ้งและเกิดการยอมรับจากเพื่อนสมาชิกด้วยดี ด้วยบรรยากาศที่มีความเอื้ออาทรเกิดความงอกงามภายในกลุ่ม หลังจากที่แต่ละคนได้ทบทวนตนเองได้ฟังเสียงของตนเองที่ปลดปล่อยจากความรู้สึกที่อัดอั้น เมื่อความรู้สึกเหล่านั้นได้ผ่อนคลายลง สมาชิกเกิดการเรียนรู้มีการตระหนักในอารมณ์ความรู้สึกของตนเองในด้านที่ไม่เคยรับรู้และเป็นจุดเริ่มต้นในการยอมรับและพัฒนา ซึ่งสมาชิกได้ใช้บรรยากาศในกลุ่มเป็นสถานที่ทดลองซ้อมพฤติกรรมต่อสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อแสดงพฤติกรรมในรูปแบบใหม่ ส่งผลให้สมาชิกที่ผ่านการให้คำปรึกษากลุ่มระยะหลังทดลองและติดตามผลมีทักษะชีวิตที่สูงกว่าระยะก่อนทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Black and Mullan (2014) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วยการฝึกฝนทักษะการวางแผนและการกำกับตนเองโดยการให้คำปรึกษากลุ่มและมีการออกแบบการวางแผนฝึกพฤติกรรมพบว่าทักษะด้านการจัดการตนเองในการลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และยังเกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อไปสู่เป้าหมายตามแผนที่ตั้งไว้ การฝึกพฤติกรรมการวางแผนอย่างมีเหตุผลสามารถลดการดื่มแอลกอฮอล์ ฝึกทักษะการยืดหยุ่นทางความคิดและปรับเปลี่ยนความคิดได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Mohammadzadeh, et al. (2019) ได้พัฒนาโปรแกรมกลุ่มทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาทักษะทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับวัยรุ่น โปรแกรมกลุ่มออกแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตประกอบกับสถานการณ์ที่ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพและความเครียด การจัดการความเครียด สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 – 2 ชั่วโมง จากผลการเข้าร่วมของกลุ่มทดลองพบว่ามีความรู้ทางอารมณ์สูงขึ้นและมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะหลังทดลองและติดตามผลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการนักศึกษาได้ให้ข้อมูลสะท้อนกลับในกระบวนการให้คำปรึกษาและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน นักศึกษาได้เรียนรู้เพิ่มเติมโดยการพัฒนาแผนการที่เฉพาะเจาะจงในการพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองต่อไปในประเด็นอื่น ๆ หลังจากจบการให้คำปรึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่อยู่นอกกลุ่มหรือในชีวิตประจำวัน ช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาศักยภาพในตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักศึกษา อาจารย์ และผู้ทำงานเกี่ยวข้องในด้านการพัฒนานักศึกษาสามารถนำแบบวัดทักษะชีวิตไปใช้เพื่อวัดทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาและนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา
2. ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลงานด้านให้คำปรึกษาในระดับอุดมศึกษาสามารถนำรูปแบบให้คำปรึกษาแบบบูรณาไปใช้ประโยชน์สำหรับพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการในการพัฒนาทักษะชีวิตในช่วงวัย อื่น ๆ
2. ควรมีการส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละองค์ประกอบเพราะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันต่อการพัฒนาทักษะชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565, 15 เมษายน). สถิตินักศึกษาปีการศึกษา 2564. <https://info.mhesi.go.th/>
- ประภาภรณ์ นิลสม, เพ็ญญา กุลนภาตล และระพีพันธ์ ฉายวิมล. (2554). การพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันความรุนแรงของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 19(3), 65-76.
- พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. วัฒนาพานิช.
- วิระญา กิจรัตน์, ภัทราวดี มากมี และปิยทิพย์ ประดุงพรม. (2561). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษา: การวิเคราะห์โมเดลพหุระดับแบบผสมผสานวิธี. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 41-50.
- ศญาดา ด่านไทยวัฒนา. (2565). ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นกับบทบาทอาจารย์. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยนครราชสีมา*, 1(2), 54-64.
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์. (2550). *การวิเคราะห์องค์ประกอบ*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุกัญญา สุรังษี, ลัดดา เหลืองรัตนมาศ และสรวิทย์ ภูักฤษณา. (2562). การพัฒนาโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งในชีวิต สำหรับนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 29(3), 194-204.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ. (2565, 29 เมษายน). *รายงานประจำปี 2564 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)*. <https://www.thaihealth.or.th/?p=194176>
- อดิญาณ์ ศรีเกษตริณ, อัจฉราวดี ศรียะศักดิ์, จุฬารัตน์ หัวหาญ และสุทธานันท์ กัลป์กะ. (2564). การศึกษาทักษะชีวิตของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารหัวหินเวชสาร*, 1(1), 1-11.
- Balaman, F., Bolat, Y., and Bas, M. (2018). A Comparison of Life Skill Levels between Students of Education Faculty and Students of Pedagogical Formation. *European Journal of Education Studies*, 4(5), 75-91.

- Black, N., and Mullan, B. (2015). An intervention to decrease heavy episodic drinking in college students: the effect of executive function training. *Journal of American college health*, 63(4), 280–284.
<https://doi.org/10.1080/07448481.2014.990969>
- Buchert, L. (2014). *Learning needs and life skills for youth: An introduction*. *Journal of Lifelong Learning*, 60(2), 163-176. <https://doi.org/10.1007/s11159-014-9431-3>
- Corey, G. (2022). *Theory and practice of group counseling*. (10th ed.). Cengage Learning.
- Fadum, E. A., Carlsen, E. O., Ramberg, M., Strand, L. A., Haberg, S. E., and Martinussen, M. (2021). *Social and Life Skills in adolescents who have self-harmed: analysis of survey responses from a national sample of adolescents in Norway*. *BMJ open*, 11(11), 1-8.
<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-054707>
- Hough, M. (2014). *Counseling skills and theory*. (4th ed.). Hodder Education an Hachette UK Company.
- Haug, S., Paz Castro, R., Meyer, C., Filler, A., Kowatsch, T., and Schaub, M. P. (2017). A Mobile Phone-Based Life skills Training Program for Substance Use Prevention Among Adolescents: Pre-post Study on the Acceptance and Potential Effectiveness of the Program, Ready4life. *JMIR MHEALTH AND UHEALTH*, 5(10), 1-14. <https://doi.org/10.2196/mhealth.8474>
- Israngkul na Ayudthaya, P., Chavez, G. S., and Seelaungsawat, L. (2019). Enhancing the 21st Century Life Skills Of University Students Using Whole Brain Literacy, Experiential Learning Theory, And Appreciative Inquiry: An Action Research For Assumption University. *The Scholar: Human Sciences*, 11(2), 196-210.
<http://www.assumptionjournal.au.edu/index.php/Scholar/article/view/3479>
- Jacobs, E. E., et al., (2015). *Group counseling strategies and Skills* (8th ed.). Cengage Learning.
- Klein, R. H. (2008). Toward the establishment of evidence – based practices in group psychotherapy. *International Journal of group psychotherapy*, 58(4), 441-454.
<https://doi.org/10.1521/ijgp.2008.58.4.441>
- MacLeod, C., and Hayden, P. (2016). Skills for learning: a day in the life of a college student. *Learning and Teaching in Higher Education: Gulf Perspectives*, 13(2), 31-52.
<https://dx.doi.org/10.18538/lthe.v13.n2.243>
- Mohammadzadeh, M., Awang, H., Ismail, S., and Kadir Shahar H. (2019). Improving emotional health and self-esteem of Malaysian adolescents living in orphanages through Life Skills Education program: A multi-centre randomized control trial. *PLoS ONE*, 14(12), 1-18.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0226333>

- Moshki, M., Hassanzade, T., and Taymoori, P. (2014). Effect of Life Skills Training on Drug Abuse Preventive Behaviors among University Students. *International journal of preventive medicine*, 5(5), 577–583.
- Norcross, J. C., and Goldfried, M. R. (Eds.). (2019). *Handbook of psychotherapy integration* (3rd ed.). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/med-psych/9780190690465.001.0001>
- Shulman, L. (2011). *Dynamics and skills of group counseling*. University at Buffalo (SUNY) Brooks/Cole, Cengage Learning
- UNICEF. (2017, June 18). *UNICEF for every child, Annual Report 2016*.
<https://www.unicef.org/reports/unicef-annual-report-2016>
- Vergara-Torres, A. P., Ortiz-Rodríguez, V., Reyes-Hernandez, O., Lopez-Walle, J. M., Morquecho- Sánchez, R., and Tristán, J. (2022). Validation and the Life Factorial Invariance of Skills Ability Scale in Mexican Higher Education Students. *Sustainability*, 14(5), 1-13.
<https://doi.org/10.3390/su14052765>
- Williams, C., Neil, R., Cropley, B., Woodman, T., and Roberts, R. (2022). A systematic review of sport-based life skills programs for young people: The quality of design and evaluation methods. *Journal of Applied Sport Psychology*, 34(2), 409–435.
<https://doi.org/10.1080/10413200.2020.1792583>
- World Health Organization. (2020). *Life skills education school handbook: prevention of noncommunicable diseases: introduction*. <https://iris.who.int/handle/10665/331948>
- Wrahatnolo, T., and Munoto. (2018). 21st centuries skill implication on educational system. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (Online)*, 296(1), 6 p.
<https://dx.doi.org/10.1088/1757-899X/296/1/012036>

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
A DEVELOPMENT OF ELDERLY CAREGIVER TRAINING COURSE IN HEALTH TOURISM

นิติบดี สุขเจริญ¹

Nitibodee Sukjaroen

ชุตินา ปัญญาพิณินจุกร²

Chutima Panyapinijugoon

Received Date: 2 April 2023

Revised Date: 29 October 2023

Accepted Date: 6 December 2023

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ มัคคุเทศก์นำเที่ยว โดยใช้เครื่องมือหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังในด้านต่างๆ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการและเป้าหมาย จุดประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม การวัดและประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ภาคทฤษฎี 50 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 140 ชั่วโมง) ประกอบด้วย 15 หัวข้อ ได้แก่ 1) ความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ 2) บทบาท จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลผู้สูงอายุ สิทธิผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ 3) แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 กระบวนการชรา การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุและความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ 4) การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 5) การประเมินสัญญาณชีพและการดูแลสุขภาพส่วนบุคคล 6) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นในผู้สูงอายุ 7) โรค/อาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ 8) การเข้าในผู้สูงอายุ 9) ภูมิปัญญาไทยกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ 10) การจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ 11) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 12) การดูแลสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ 13) ความต้องการการดูแลของผู้สูงอายุในการเดินทาง: การใช้ application ผ่านโทรศัพท์มือถือ และการวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุรายบุคคลและรายกลุ่ม 14) การฝึกภาคปฏิบัติ และ 15) การปฏิบัติการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต; Assistant Professor Dr., Research Center, Kasem Bundit University, Email Address: nitibodee.suk@kbu.ac.th

² คณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต; Dean of Faculty of Nursing Science, Kasem Bundit University, Email Address: chutima.pan@kbu.ac.th

2. การประเมินผลลัพธ์ (output) ผลการประเมินภาพรวมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.70 จากคะแนนเต็ม 5 ผู้สำเร็จการอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ต้องการนำไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและญาติในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ร้อยละ 22.5 สามารถนำไปใช้เสริมสรรรถนะในการดูแลผู้สูงอายุต่อยอดทางวิชาชีพ และร้อยละ 7.5 สามารถนำไปใช้เพิ่มพูนสมรรถนะที่ต่างไปจากเดิมเนื่องจากอาชีพปัจจุบันเป็นมัคคุเทศก์ สำหรับการประเมินผลกระทบท (outcome) วางแผนติดตามผู้สำเร็จการอบรม ในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ โดยการวางแผนกิจกรรมกลุ่มสำหรับนำไปปฏิบัติจริง หรือสร้างโมเดลในสายงานของมัคคุเทศก์แต่ละพื้นที่

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรม, ผู้ดูแลผู้สูงอายุ, ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop a training course for elderly caregiver in health tourism, 2) to try out a training course for elderly caregiver in health tourism. The target group were tour guides. The research instrument was a training course for elderly caregiver in health tourism. The data were analyzed by comparing the results in various aspects before and after application of the training course.

The research results found that

1. Constructing curriculum and verifying curriculum quality. The training course consists of 6 elements as follows: background and importance, principles and goals, course objectives, course structure, guidelines for organizing training workshop, and measurement and evaluation. The examinations of curriculum quality and course documentation were appropriate at highest level. Elderly caregiver training course for medical tourism requires 50 hours theory and 140 hours practice. The curriculum comprises 15 topics: 1) necessity of caring for the elderly 2) roles, ethics and laws related to elderly caregiver 3) concept of the elderly in 21st century, aging process, age-related changes, and need of elderly care; 4) promoting health for the elderly 5) Assessing the elderly's vital signs and personal hygiene 6) first aid for the elderly 7) Common diseases found in the elderly 8) Use of medications in the elderly 9) Thai wisdom and health care for the elderly 10) Recreational activities for the elderly 11) Creating a supportive environment for the elderly 12) Mental health care for the elderly 13) The travel needs of the elderly: using mobile application and travel planning for individual and group seniors 14) practical training and 15) practical learning by experience.

2. Evaluation of results (output), overall evaluation of the curriculum was at the highest level. The average score was 4.70 out of 5. 70 percent of the participants wanted to apply medical tourism with the elderly in the family. 22.5 percent of them applied the knowledge to enhance the ability to take care of the elderly as professionals and 7.5 percent applied in their job to enhance different competencies as tour guides. For further impact assessment (outcome), the researcher plans to follow up on the first group of the participants in applying the knowledge and experience gained by planning group activities to implement or create a model for tour guides in various areas.

Keywords: Training Course, Caregiver, Health Tourism

บทนำ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั่วโลก ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายประเภทรูทกิจรวมถึงการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง ใช้เวลาในการท่องเที่ยวยาวนานกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คำนึงค่าพิจารณาราคา แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นราคาต่ำที่สุด ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของตนเอง มีเวลาในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวและบริการ จึงมีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจเลือกซื้อและใช้บริการ (วิลาลินี ยนต์วิทย์, 2562) ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดใหญ่ ที่น่าสนใจและเป็นภาวะการณ์ที่ทำให้ภาคธุรกิจการท่องเที่ยวควรคว้าโอกาสในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อรองรับกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่ใช้เวลาหลังวัยเกษียณในการพักผ่อนหย่อนใจหาประสบการณ์แปลกใหม่ ไร้ข้อจำกัดเรื่อง ระยะเวลา และช่วงเวลา (ชยพจน์ ลือนันต์, 2564) รูปแบบในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุไทย ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพบว่า ผู้สูงอายุตัดสินใจที่จะเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด (วสวัตต์ สุตินุญญาณี, 2562)

การดูแลสุขภาพเพื่อให้สูงอายุเป็นผู้ที่สามารถก้าวสู่การเป็นผู้สูงวัย ที่มีสุขภาพและอยู่ดีมีสุข (Advancing health and well-being into old age) จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ แต่เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง(disruptions) หลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบสังคม (Social disruption) การใช้สื่อดิจิทัล ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชากรทุกเพศ-วัยเปลี่ยนแปลงตาม ประชาชนคนหนุ่ม-สาวหรือวัยทำงานมีชีวิตที่เร่งรีบ จนลืมนึกถึงคนรอบข้างโดยเฉพาะผู้สูงอายุในครอบครัว นอกจากนี้ “ความสูงวัย” นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ที่เห็นอย่างชัดเจนคือความแข็งแรงของร่างกายซึ่ง ได้แก่ ความสามารถในการทำกิจกรรม ที่ต้องอาศัยความทนทาน พละกำลัง และความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ ก็จะถดถอยเมื่ออายุมากขึ้น ความเป็นผู้สูงอายุแสดงออกจากการเปลี่ยนแปลงของอินทรีย์ตลอดช่วงชีวิต การเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุยังสัมพันธ์กับกระบวนการวัยชรา และภาวะผู้สูงอายุจะแตกต่างกันในบุคคลแต่ละบุคคล นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายแล้ว การกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้สูงอายุ จากการกำหนดของสังคมแต่ละสังคมด้วย นับเป็นอิทธิพลจากกรอบความคิดของสังคมที่เข้ามามีความเกี่ยวข้อง จากองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการกำหนดกิจกรรมให้กับสำหรับผู้สูงวัย จึงต้องหากิจกรรมที่เหมาะสมตามความชอบและลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับกิจกรรม เป็นความเปลี่ยนแปลงตามความสนใจ เริ่มต้นนับตั้งแต่การก้าวสู่วัยผู้ใหญ่และทำต่อเนื่องจนกลายเป็นวัยผู้สูงอายุ จะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ดี และมีชีวิตชีวาวจนตลอด บั้นปลายของชีวิต จึงกล่าวได้ว่าแม้ผู้สูงอายุจะมีอายุเกิน 60 ปี แต่ผู้สูงอายุก็ยังคงความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี บางรายอาจมีการถดถอยเรื่องความแข็งแรงของร่างกายบ้าง ดังนั้นถ้าผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุท่านนั้นก็ยังคงเป็นประชากรที่มีคุณภาพมีศักยภาพที่จะดำเนินกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง รู้สึกมี “คุณค่า” ในตนเอง เป็นผู้สูงอายุที่สง่างาม (Smart aging) และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

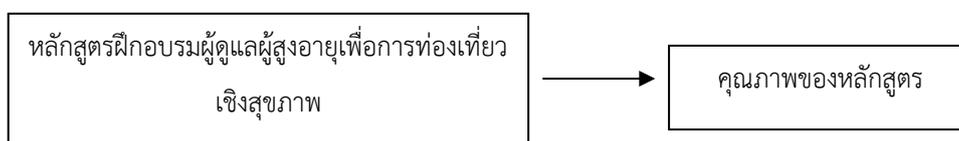
สมรรถนะที่บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวต่างชาติ คือ สมรรถนะด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น สมรรถนะด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการบริการ ทักษะในการแก้ไขปัญหา และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปิ่นฤทัย คงทอง, 2562) ซึ่งการใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมืออบรมให้ผู้ดูแล

โดยเฉพาะจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการทำงาน (ไกรสร จุลโยธา, 2565; ประเสริฐ สาวีรัมย์, 2565) การจัดการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จึงมีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่เน้นความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่ต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิด และเพื่อเป็นการบูรณาการศาสตร์ของการพยาบาลและการท่องเที่ยวให้ผู้ดูแล หรือมัคคุเทศก์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ดูแลผู้สูงอายุให้ปลอดภัยตลอดการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการสำหรับงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

เครื่องมือวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยเครื่องมือที่ใช้ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน

วิธีการดำเนินงาน

1. ศึกษากระบวนการดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งระบบ ตั้งแต่การอบรม ระยะเวลาฝึกงาน การฝึกปฏิบัติงาน การประเมินผล และหาจุดเด่น และจุดด้อยของแต่ละแบบ
2. ออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยใช้การผสมผสานวิธีการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์ และเรียนรู้ในห้องเรียน ที่เหมาะสมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
3. ประเมินหลักสูตรอบรม แบ่งเป็น ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างสภาพปัญหาและความจำเป็นกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ตอนที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องภายในโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละหน่วย โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร 3 ท่าน

4. ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิเคราะห์ผลการสร้างหลักสูตรอบรม ด้วยการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ก่อนนำไปใช้

ระยะที่ 2 การสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการฝึกประสบการณ์

ประชากร คือ มัคคุเทศน์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มัคคุเทศน์จำนวน 40 คน ที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้วยความสมัครใจ พร้อมทั้งผ่านการประเมินความพร้อมก่อนเข้ารับการอบรมด้วยการสัมภาษณ์ ที่เคยมีประสบการณ์การนำเที่ยวให้ผู้สูงอายุ หรือดูแลผู้สูงอายุ ระหว่างการเดินทางนำเที่ยว

เครื่องมือวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเฉลี่ย เท่ากับ 0.80 จากผู้เชี่ยวชาญด้าน การวัดและประเมินผล 3 ท่าน

วิธีการดำเนินงาน

1. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยแบบทดสอบ
2. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการออกแบบวางแผนจริง
3. ประมวลผล และวิเคราะห์ผล
4. สรุปผลการทดลอง และจัดทำรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบทั้งในรายประเด็นย่อยและภาพรวมของหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์มาเป็นข้อมูลเสริม วิธีการวัดและประเมินผลการจัดการอบรม ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงทักษะและสมรรถนะที่ผู้เรียนได้รับเพิ่มเติม เมื่อจบการศึกษาจากหลักสูตรว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถทำอะไรได้ ทำอะไรเป็น

ทักษะและสมรรถนะที่ได้ 1) มีความรู้ เจตคติ และทักษะในการให้การดูแลกิจวัตรประจำวันแก่ผู้สูงอายุได้ ทั้งในขณะอยู่บ้าน เดินทาง และท่องเที่ยว 2) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถสื่อสาร ประสานงาน และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ 3) แสดงออกถึงความเป็นผู้รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่ออาชีพ มีความเอื้ออาทร มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในสิทธิของผู้รับบริการ และผู้ร่วมงาน

วิธีการวัดและประเมินผล ดังรายละเอียด 1) ผ่านการประเมินผลภาคทฤษฎี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 2) ผ่านการประเมินผลภาคปฏิบัติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยเรื่องนี้ได้ผ่านความเห็นชอบในการอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต รหัสโครงการวิจัย R003-4/65P

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนของหลักสูตรการอบรม

PLO	Learning Activities	Evidence of Learning
PLO 1 สามารถให้การดูแลผู้สูงอายุ ด้วยคุณธรรม จริยธรรมตามบทบาท ผู้ดูแลผู้สูงอายุ สิทธิ ผู้สูงอายุ และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง	1. บรรยายแบบมีส่วนร่วม 2. สาธิตและสาธิตย้อนกลับ การประเมินสัญญาณชีพ: BP, T, P, R, O ₂ Sat 3. สาธิตและสาธิตย้อนกลับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในผู้สูงอายุ: อาทิ การทำแผล การให้ออกซิเจน การดูแลภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ การดูแลภาวะความดันโลหิตสูง การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย	1. ผลการสอบรายบุคคลผ่านภาคทฤษฎีมากกว่า 60% และภาคปฏิบัติมากกว่า 80% 2. การสาธิตย้อนกลับการประเมินสัญญาณชีพ: BP, T, P, R, O ₂ Sat ได้ถูกต้อง 3. สาธิตย้อนกลับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในผู้สูงอายุ อาทิ การทำแผล การให้ออกซิเจน การดูแลภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ การดูแลภาวะความดันโลหิตสูง การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้ถูกต้อง
PLO 2 สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับในการดูแลผู้สูงอายุที่มีความต้องการทางสุขภาพที่แตกต่างกัน	4. แบ่งกลุ่มวิเคราะห์กรณีศึกษาที่มอบหมายและแสดงบทบาทสมมติ 5. แบ่งกลุ่มและมอบหมายกรณีศึกษา	4. การแสดงบทบาทสมมติในการดูแลผู้สูงอายุตามกรณีศึกษาที่มอบหมาย 5. แผนการดูแลผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Elderly Caregiving for Health
PLO 3 สามารถสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และการท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุให้จัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบ ไป-กลับ ณ สถานที่ท่องเที่ยวจริง 6. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวจริง แบบไป-กลับ โดยใช้ standardized patients 7. แบ่งกลุ่มและมอบหมายให้ทำ Final Project แผนการดูแลผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบพักค้าง 3-5 วัน โดยมีการ coaching ผ่านโปรแกรม Zoom และ Google Meet	Tourism Purposes Plan) แบบไป-กลับ ณ สถานที่ท่องเที่ยวจริง 6. การฝึกปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ ในแหล่งท่องเที่ยวจริง แบบไป-กลับ โดยใช้ standardized patients 7. รายงานและการนำเสนอ final project: แผนการดูแลผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบพักค้าง 3-5 วัน โดยทำการนำเสนอในห้องประชุม

หมายเหตุ แบ่งกลุ่ม หมายถึง แบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็นกลุ่มละ 10 คน จำนวน 4 กลุ่ม

จากตารางที่ 1 เป็นแนวทางการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนของหลักสูตรการอบรม ซึ่งมีการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการดำเนินการเสร็จสิ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ตารางที่ 2 แนวทางการจัดการอบรม

หัวข้อ	จำนวน (ชั่วโมง)
1. ความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ	2
2. บทบาท จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลผู้สูงอายุ	3
สิทธิผู้สูงอายุตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ	
3. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 กระบวนการชรา การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุและความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ	2
4. การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	8
5. การประเมินสัญญาณชีพและการดูแลสุขวิทยาส่วนบุคคล	5
6. การปฐมพยาบาลเบื้องต้นในผู้สูงอายุ	4
7. โรค/อาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	3
8. การช้ยาในผู้สูงอายุ	2
9. ภูมิปัญญาไทยกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ	2
10. การจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุ	2
11. การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	1
12. การดูแลสุขภาพจิตในผู้สูงอายุ	5
13. ความต้องการการดูแลของผู้สูงอายุในการเดินทาง:	
- การใช้งาน application ผ่านโทรศัพท์มือถือ	3
- การวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุรายบุคคลและรายกลุ่ม	8
14. การฝึกภาคปฏิบัติ	20
15. การปฏิบัติการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	120
รวมชั่วโมงตลอดหลักสูตร (ภาคทฤษฎี 50 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 140 ชั่วโมง)	190

ผลการดำเนินการจัดการอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 190 ชั่วโมงประกอบด้วย 15 หัวข้อ ดำเนินการอบรมระหว่างวันที่ 7 พฤษภาคม 2565 ถึง 26 มิถุนายน 2565 โดยจัดการอบรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติงานจริง การจัดการอบรมประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ

1) On site 70 ชั่วโมง จัดการอบรมในหัวข้อที่ 1-14 เฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ ระหว่างวันที่ 7 พฤษภาคม 2565 ถึง 5 มิถุนายน 2565 และ

2) Online 120 ชั่วโมง จัดการอบรมในหัวข้อที่ 15 เฉพาะวันจันทร์ถึงศุกร์ ระหว่างวันที่ 6 มิถุนายน 2565 ถึง 26 มิถุนายน 2565

ผลการประเมินการจัดการอบรม

ผลการประเมินการจัดการอบรมประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) เนื้อหาสาระและกิจกรรมในการอบรมสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ประเด็นด้านวิทยากร (On site) 70 ชั่วโมง 4) ประเด็นด้านบทบาทของโค้ชออนไลน์ (Online experiential learning) 120 ชั่วโมง และ 5) การประเมินภาพรวมโครงการ ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการจัดการอบรม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป				
ลำดับ	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1.1	อายุ (mean=42.6, SD=15.5)			
	-20-30 ปี	12		30
	-31-40 ปี	4		10
	-41-50 ปี	8		20
	-51-60 ปี	11		27.5
	-มากกว่า 60 ปี	5		12.5
1.2	วุฒิการศึกษา			
	-ปริญญาเอก 2 คน	2		5
	-ปริญญาโท 12 คน	12		30
	-ปริญญาตรี 15 คน	15		37.5
	-ปวส.	2		5
	-กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี	9		22.5
1.3	มีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ	22		55
1.4	มีประสบการณ์การพาผู้สูงอายุท่องเที่ยว	5		12.5
1.5	ท่านเคยมีประสบการณ์เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ	2		5
1.6	ระยะเวลาในการเรียน on site เหมาะสม	38		95
1.7	ระยะเวลาในการเรียน on line เหมาะสม	36		90
ส่วนที่ 2 เนื้อหาสาระและกิจกรรมในการอบรมสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์				
ลำดับ	รายการ	M	S	การแปลผล
2.1	สามารถให้การดูแลผู้สูงอายุด้วยคุณธรรม จริยธรรมตามบทบาทผู้ดูแลผู้สูงอายุ สิทธิผู้สูงอายุและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้	4.50	0.55	มาก
2.2	สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับในการดูแลผู้สูงอายุที่มีความต้องการทางสุขภาพที่แตกต่างกันได้	4.65	0.33	มากที่สุด
2.3	สามารถสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงาน สถาบัน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง	4.33	0.69	มาก

สุขภาพและการท่องเที่ยว โดยใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุได้

ส่วนที่ 3 ประเด็นด้านวิทยากร (On site) 70 ชั่วโมง

ลำดับ	รายการ	M	S	การแปลผล
3.1	ความคิดเห็นวิทยากรด้านการพยาบาล			
3.1.1	การบรรยายเนื้อหาและการตอบข้อสงสัย	4.67	0.47	มากที่สุด
3.1.2	การสาธิตในห้องปฏิบัติการพยาบาล	4.67	0.47	มากที่สุด
3.1.3	การยกตัวอย่างประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4.57	0.50	มากที่สุด
3.1.4	สถานการณ์จำลองสอดคล้องกับเนื้อหา	4.65	0.48	มากที่สุด
3.1.5	สามารถตอบปัญหาได้ตรงจุดตรงประเด็น	4.67	0.47	มากที่สุด
3.2	ความคิดเห็นวิทยากรด้านการท่องเที่ยว			
3.2.1	การบรรยายเนื้อหาและการตอบข้อสงสัย	4.80	0.40	มากที่สุด
3.2.2	การสาธิต/กิจกรรม ในห้องเรียน	4.65	0.40	มากที่สุด
3.2.3	การยกตัวอย่างประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4.70	0.46	มากที่สุด
3.2.4	สถานการณ์จำลองสอดคล้องกับเนื้อหา	4.65	0.53	มากที่สุด
3.2.5	สามารถตอบปัญหาได้ตรงจุดตรงประเด็น	4.72	0.45	มากที่สุด

ส่วนที่ 4 ประเด็นด้านบทบาทของโค้ชออนไลน์ (Online experiential learning) 120 ชั่วโมง

ลำดับ	รายการ	M	S	การแปลผล
4.1	การให้คำแนะนำและการให้ข้อมูลย้อนกลับของโค้ช ทำให้ท่านเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อเนื่องซึ่งเป็นการต่อยอด จากประสบการณ์จริงที่ท่านได้จาก onsite 70 ชั่วโมงแรก	4.60	0.54	มากที่สุด
4.2	บทบาทของโค้ช ช่วยให้ท่านได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก ทำให้เห็นมุมมองใหม่ที่เป็นประโยชน์	4.70	0.43	มากที่สุด
4.3	การโค้ชทางการพยาบาล ช่วยให้ท่านนำความรู้จากการเรียน onsite มาพัฒนาต่อยอดเป็น final project	4.70	0.50	มากที่สุด
4.4	การโค้ชทางการท่องเที่ยว ช่วยให้ท่านนำความรู้จากการเรียน onsite มาพัฒนาต่อยอดเป็น final project	4.40	0.70	มาก

ส่วนที่ 5 การประเมินภาพรวมโครงการ

ลำดับ	รายการ	M	S	การแปลผล
5.1	การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเหมาะสม	4.70	0.52	มากที่สุด
5.2	การจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการพยาบาลเหมาะสม	4.60	0.58	มากที่สุด
5.3	การฝึกปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุโดยพาผู้สูงอายุเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่	4.60	0.53	มากที่สุด

จริง เหมาะสม				
5.4	การทำ final project ช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติในการเป็นผู้ดูแล ผู้สูงอายุเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	4.70	0.57	มากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 40 คน สำเร็จการอบรมทุกคน โดย 1) เวลาเข้ารับการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มากกว่าร้อยละ 90 2) ภาคทฤษฎี มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 60 โดยมีคะแนนอยู่ในช่วง 62-98 คะแนน ($M = 78.35, S = 7.6$) และ 3) ภาคปฏิบัติ มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 โดยมีคะแนนอยู่ในช่วง 85-92 คะแนน ($M = 88.50, S = 3.50$)

1. การประเมินผลลัพธ์ (output) เมื่อสิ้นสุดการอบรมทันที ผลการประเมินภาพรวมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.70 จากคะแนนเต็ม 5 โดยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ ผู้สำเร็จการอบรมส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ต้องการนำไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวและญาติในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ร้อยละ 22.5 สามารถนำไปใช้เสริมสรณะในการดูแลผู้สูงอายุต่ออดทางวิชาชีพ และร้อยละ 7.5 สามารถนำไปใช้เพิ่มพูนสรณะที่ต่างไปจากเดิมเนื่องจากอาชีพปัจจุบันเป็นมัคคุเทศก์

2. การประเมินผลกระทบ (outcome) วางแผนติดตามผู้สำเร็จการอบรมรุ่นแรก ในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ 2 ระยะ คือ 3 เดือนและ 6 เดือนหลังสิ้นสุดการอบรม

ภาพ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

อภิปรายผล

จุดเด่นของหลักสูตรเป็นหลักสูตรแรกที่น่าศาสตร์การพยาบาลดูแลผู้สูงอายุมาบูรณาการกับศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านวิชาชีพ รองรับการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉพาะ เหมาะสมกับสังคมสูงวัย ที่ต้องมีความพร้อมในการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับวัย สุขภาพ และความต้องการเฉพาะกลุ่ม รวมทั้งสามารถรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้า ด้วยกระบวนการและวิธีการทางการพยาบาลเบื้องต้นที่ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งสำหรับผู้ประกอบอาชีพเป็นผู้นำเที่ยวอยู่เดิมนับว่าเป็นการเพิ่มมูลค่าของวิชาชีพ ทำให้สามารถประกอบวิชาชีพบนพื้นฐานความรู้เดิม

ด้วยทักษะที่เพิ่มขึ้นในการดูแลความปลอดภัยทางด้านชีวิต และสุขภาพ ระหว่างการท่องเที่ยว และเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอื่นๆ หรือกำลังศึกษาอยู่ หรือว่างงานสามารถเข้ารับการอบรมเพื่อนำไปใช้จริงกับผู้สูงอายุในกลุ่มบุคคลใกล้ชิด หรือสร้างแนวทางการประกอบอาชีพใหม่ในอนาคต ซึ่งการออกแบบอารยบริการสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ ควรมี 3 องค์ประกอบ คือ การบริการเฉพาะบุคคล นวัตกรรมบริการแบบพิเศษ และความเป็นมืออาชีพ (อริยาพงษ์พานิช และ ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์, 2563) ซึ่งการท่องเที่ยวคุณภาพนั้นว่ามีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ทั้งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุม 3 มิติ คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ (ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ธีระวัฒน์ จันทิก, 2561) โดยการท่องเที่ยวเป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน แต่การพัฒนาอาจมีข้อจำกัดบางประการ หรือมีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมที่ต้องอนุรักษ์และรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีเป้าหมายเพื่อการป้องกัน และ/หรือรักษาสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวผสมผสานการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงสุขภาพการรับประทานอาหาร (สาโรช เผือกบัวขาว และ วิภาวี เผือกบัวขาว, 2564) แนวทางการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมผ่านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพผสมผสานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยประกอบด้วย 4H หรือ 4 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย 2) การมุ่งเน้นองค์รวมในการสร้างเสริมสุขภาพใจ กาย และการเสริมสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุ 3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชื่อมโยงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และ 4) การเสริมสร้าง แกนนำสุขภาพรุ่นใหม่ สานต่อการแพทย์และภูมิปัญญาไทยให้ยั่งยืน (เวหา เกษมสุข และคณะ, 2564) ซึ่งภาพลักษณ์จุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวเพียงประการเดียวมิได้มีผลต่อความตั้งใจมาท่องเที่ยวปัจจัยที่มีผลมาก คือเศรษฐกิจเชิงประสบการณ์ พบว่าถ้าเศรษฐกิจเชิงประสบการณ์และความจริงแท้ดั้งเดิมมีความสำคัญในระดับสูง จะมีผลให้ภาพลักษณ์จุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลให้นักท่องเที่ยวสูงอายุตั้งใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาก และมีแนวโน้มลดลงบ้างเมื่อความจริงแท้ดั้งเดิมลดระดับความสำคัญลง แต่เมื่อเศรษฐกิจเชิงประสบการณ์ มีระดับความสำคัญลดลง สู่ระดับปานกลาง และระดับต่ำ ไม่ว่าความจริงแท้ดั้งเดิมจะมีความสำคัญในระดับใดภาพลักษณ์จุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยว จะส่งผลในทางลบต่อความตั้งใจมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (บุญชววรรณ วิงวอน, มนตรี พิริยะกุล และ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช, 2565) สำหรับการรับรู้จิตวิญญาณถิ่นที่ไม่รู้จัก เกิดขึ้นในถิ่นที่ไม่เคยไปเยือนมาก่อนและเคยไปเยือนมาก่อน โดยเป็นแรงจูงใจและประสบการณ์ที่รูปแบบ ได้แก่ จิตวิญญาณแห่งความท้าทาย จิตวิญญาณแห่งความตื่นเต้น จิตวิญญาณแห่งความประหลาดใจ และพบว่า จิตวิญญาณแห่งการผจญภัยเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณถิ่นที่ไม่รู้จักในถิ่นที่เคยเยือน โดยพบว่าความแปลกใหม่เป็นองค์ประกอบสำคัญของทุกรูปแบบ (ณภัทร สารานุรักษ์ และ เกษวดี พุทธิภูมิพิทักษ์, 2565) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน โดยมีลักษณะการท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวเป็นแบบกลุ่มหรือหมู่คณะ ซึ่งลักษณะการจัดการเดินทางส่วนใหญ่จัดด้วยตนเอง และมีผู้ร่วมเดินทางเป็นครอบครัว/ญาติ (สุภาภรณ์ หมั่นหา และ ชลธิชา แสงงาม, 2564)

ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุชาวไทย 1) หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้รวมถึงดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่ได้วางไว้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ และการประสานงานร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการดำเนินงานในทางทิศทางเดียวกัน 2) ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวควรฝึกอบรมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริการผู้สูงอายุ และเพิ่มช่อง

ทางการประชาสัมพันธ์โปรแกรมท่องเที่ยวผ่านทางจดหมาย หนังสือพิมพ์ ชมรมผู้สูงอายุ และรายการวิทยุของกลุ่มผู้สูงอายุ (สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน ครินทร์ ฐานันดรสุข และ สานิตย์ เจริญบุญประเสริฐ, 2564)

แนวปฏิบัติที่ดีของหลักสูตร

1. มีแบบฟอร์มการวางแผนการดูแลผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Elderly Caregiving for Health Tourism Purposes Plan) และคู่มือจัดการอบรม ที่สามารถใช้ 1) เป็นแบบฟอร์มในการวางแผนการดูแลผู้สูงอายุในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ 2) เป็นแบบอย่างให้หลักสูตรอื่นนำไปใช้เพื่อการพัฒนา
2. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการนำไปใช้ปฏิบัติจริงโดยกำหนดเป็นโครงการให้ผู้เรียนไปประยุกต์ใช้กับบริบทการทำงานที่แต่ละบุคคลรับผิดชอบ ซึ่งใช้การกำกับติดตามโดยการนำเสนอทางออนไลน์ (เนื่องจากพื้นที่การทำงานของผู้เรียนอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด ต่างภูมิภาค)
3. มีการฝึกภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ สถานประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวจริง โดยใช้ standardized patients

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานและหลักสูตร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรปรับชั่วโมงการอบรมเพิ่มเป็น 285 ชั่วโมง ตามแนวทางการจัดหลักสูตรประเภทประกาศนียบัตร (Non Degree) ที่กำหนดอย่างน้อย 285 ชั่วโมง (60 ชั่วโมงทฤษฎี: 225 ชั่วโมงปฏิบัติ) โดยเน้นการปฏิบัติในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความหลากหลาย และแตกต่างทั้งทางด้านปัญหาสุขภาพ ช่วงอายุ และเศรษฐฐานะ ในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นโมเดลต้นแบบจากชั้นเรียน สู่การนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานจริงได้
2. จัดการเรียนการสอนที่ปูพื้นฐานแนวทางการจัดการท่องเที่ยวที่นิยมในกลุ่มผู้สูงอายุ ในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับช่วงวัย และกิจกรรม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในระดับต่างๆ กับกลุ่มโรค
3. สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเอกชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและ/หรือการท่องเที่ยวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้สนใจและเพิ่มโอกาสให้ผู้สำเร็จการอบรมสร้างงานที่นำไปสู่การสร้างรายได้ ทั้งยังยกระดับภาพลักษณ์และคุณภาพในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ไกรษร จุลโยธา. (2565). ผลของการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงจังหวัดบึงกาฬ
หลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง (กรมอนามัย). *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 8(3), 172-182.
- ชยพจน์ ลือนันต์. (2564). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา*, 17(1), 147-155.
- ณภัทร สารานุกรม และเกษวดี พุทธภูมิพิทักษ์. (2565). การส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุกลุ่ม Active
Aging ด้วยแนวคิดการรับรู้จิตวิญญาณถิ่นที่ไม่รู้จักในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 16(1), 297-309.
- บุญทวารณ วิงวอน, มนตรี พิริยะกุล และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2565). ความสัมพันธ์ของภาพลักษณ์จุดหมายปลายทาง
เศรษฐกิจเชิงประสบการณ์และความจริงแท้ดั้งเดิมที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่จะมาเยือน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. *วารสารรัชภาคย์*, 16(45), 229-249.
- ประเสริฐ สารีรัมย์. (2565). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยการพัฒนาความรู้ด้วยหลักสูตร “CG
เชี่ยวชาญ” ให้กับผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*,
16(1), 86-100.
- ปิ่นฤทัย คงทอง. (2562). การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว
ผู้สูงอายุชาวต่างชาติ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 12(1), 228-235.
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และธีระวัฒน์ จันทิก. (2561). การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ. *วารสารมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(1), 12-28.
- วสวัตต์ สุตินุญจามณี. (2562). สังคมสูงวัยกับรูปแบบการท่องเที่ยว: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการ
ท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*,
19(1), 95-109.
- วิลาลินี ยนต์วิทย์. (2562). แนวทางการพัฒนาธุรกิจเพื่อรองรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสาร
วิทยาลัยดุสิตธานี*, 13(2), 428-438.
- เวหา เกษมสุข และคณะ. (2564). แนวทางการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมผ่านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพผสาน การ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย: กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพยาบาลตำรวจ*, 13(1), 13-
23.
- สาโรช เผือกบัวขาว และวิภาณี เผือกบัวขาว. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในอำเภอ
เมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(2), 4-10.
- สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน, ครินทร์ ฐานันดรสุข และसानนิตย์ เจริญบุญประเสริฐ. (2564). การท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: การสำรวจ
ข้อจำกัดทางการท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ และความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยว. *วารสารสังคมศาสตร์*, 10(1),
119-131.
- สุภาภรณ์ หมั่นหา และชลธิชา แสงงาม. (2564). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชรสำหรับนักท่องเที่ยว
ผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(2), 213-230.
- อริยา พงษ์พานิช และฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2563). การพัฒนาการออกแบบอารยบริการสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุในแผนก
งานหลักของที่พักแรม. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(6), 2283-2298.

รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับรายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์
ACTIVE LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR SOCIAL SCIENCE RESEARCH
METHODOLOGY COURSES

จันทร์แรม เรือนแป้น¹

Chanram Ruanpan

Received Date: 8 June 2023

Revised Date: 15 November 2023

Accepted Date: 22 April 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้รายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อการนำวิธีการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติมาใช้เพื่อแก้ไขจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้รายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา และ 3) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้รายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ประชากรเป้าหมาย คือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนรายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 9 คน เครื่องมือวิจัย คือ แนวการสนทนากลุ่ม วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการเปรียบเทียบข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า

1. จุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้รายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา คือ การสอนที่เน้นทฤษฎีขาดการปฏิบัติจริง ขาดการอภิปรายและการแบ่งปันประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้จากการเรียนไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเป็น
2. ตามความเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม วิธีการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา และสามารถแก้ไขจุดอ่อนของการจัดการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้
3. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการปฏิบัติสำหรับรายวิชาด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น โดยให้รายละเอียดใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิดของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบ 4) ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ตามรูปแบบ

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การเรียนรู้จากการปฏิบัติ, รายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษา

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต; Associate Professor, Dr., Graduate School, Suan Dusit University
E-mail: chanram6892@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the weaknesses of learning management in social science research methodology course at graduate level 2) to study opinions on the use of active learning to improve the quality of learning management in social science research methodology course, 3) to develop an active learning management model for social science research methodology course at graduate level. The target population was 9 instructors with experience in teaching the research methodology course for graduate education at Suan Dusit University, Thailand. The research tool was a group discussion guideline. Data analysis was analyzed by content analysis and constant comparison method.

The research results revealed that

1. The weakness of learning management in social science research methodology course at graduate level was the theory-based approach, the absence of practical skills, and the lack of discussion and sharing experiences. As a result, the students were unable to apply knowledge gained from their studies to their thesis as effectively as they should be.

2. According to the opinions of the target population, active learning was appropriate for content subject and able to improve the quality of learning management in social science research methodology course.

3. In this research, the active learning model in social science research methodology course was conducted and explained in detail in 4 topics: 1) Principles and concepts of the model, 2) Purposes of the model, 3) Learning process of the model, 4) Student learning outcomes after applying the model.

Keywords: learning management model, active learning, social science research methodology course at graduate level

Introduction

Education is an important process in developing high-quality people to reinforce the progression of the nation. Graduate education aims to encourage students to develop their knowledge and skills for academic excellence, be able to create new knowledge, and apply it for the benefit of society. To achieve that goal, the student development process should be carried out through learning and research systematically. Research is; therefore, at the heart of graduate education which acts as a tool for cultivating graduates with desirable attributes that meet the society's expectations.

Although research at the graduate level is important, several research findings have identified problems that obstruct graduate education of some universities unable to produce high quality research. For example, the results of research are incapable to create any new knowledge, to be utilized, to have any value added, or to be published in national or international journals effectively (Pradit Meesuk and Songtham Theerakul, 2008). The aforementioned problems are caused by many factors. The solution; therefore, requires a management process, starting from the development of learners to have a clear understanding of research methodology in social science until enabling them to apply the knowledge to conduct a thesis effectively. In this research, Suan Dusit University, Thailand is designated as the target university to improve the weakness of learning management in social science research methodology course at the graduate level.

Objectives

1. To study the weaknesses of learning management in social science research methodology courses at the graduate level of Suan Dusit University.
2. To study opinions on the use of active learning to improve the weakness of learning management in social science research methodology course.
3. To develop an active learning management model for social science research methodology courses at the graduate level.

Literature Reviewed

Active Learning is derived from "Learning by doing", a term that is used to refer to a learning process that allows students to participate in every step of the learning activities. In this process, students are the center of learning management to motivate them to perform various activities and behave to express shared responsibility. The organized learning process emphasizes the use of an advanced thinking process to solve problems systematically and creatively. Using interactions among students and between students and instructors to exchange experiences until the students can create new knowledge from the activities and achieve the desired learning outcomes (Warinporn Funfuengfu, 2019). In Thai literature, the word active learning is translated using different terms such as enthusiastic learning (Suchada Kaewpikul, 2012), curiosity learning (Priyanuch Phromphasith, 2016), proactive learning (Uthai Dulyakasem, 2017), etc. Although these words are different, all of them are the same in purpose to reflect the opposite thing of

"passive learning," in which the students are supposed to obtain knowledge without engaging themselves in learning activities.

The concept of active learning originated from a learning theory "Constructivism" that emphasizes the learning process rather than the subject contents to help learners connect their previous knowledge and create new knowledge on their own through media or learning activities. In this process, Instructors must change their role to be a facilitator to motivate, facilitate, and enable the learners to learn by using higher-order thinking skills such as analysis, synthesis, and evaluation to obtain meaningful knowledge and be able to apply it effectively (Sataporn Pruitthikul, 2012). When the concept is developed into an active learning approach, its focus is on student choice to determine what they want to learn or to do until they obtain knowledge and understanding of that topic in depth. It is "learner- focused", an important characteristic to create maximum potential in terms of creativity, self-confidence, and taking actions by talking, writing, reading, reflective thinking, sorting out questions, etc. Teaching and learning that takes place is, therefore, active and vibrant whether students work individually, work in groups or learn together in a large classroom. It can change the typical ways of learning into a learning experience that is integrated and not falling apart at any level (Mahmood, Tariq and Javed, 2011).

Active learning that occurs in the context of higher education is a learning process that focuses on student engagement and interaction with learning activities through a variety of practices, such as analysis, synthesis, brainstorming, opinions sharing, case studies, etc. The activities enabled students to develop critical thinking skills, deliberative skills, communication, and presentation. In such activities, the students have to interact with the teacher and with other learners. The teacher has to change his/her role from imparting knowledge as a way of lecturer to a facilitator who motivates students to be enthusiastic in doing various activities and provides a suitable learning environment. The teacher will act as a coach or mentor who inspires, advises, and seeks techniques or learning methods and resources to enable meaningful learning.

Since active learning can stimulate students to develop advanced thinking processes, the students are not just listeners. Instead, they have to read, write, ask questions, and discuss. Taking the previous knowledge and learning need of the students into account, will enable the students to change their role from knowledge recipients to participants in knowledge creation.

Active learning as mentioned above brings benefits to both learners and instructors in many ways (Rasmi Srinon, et al, 2018)

1. Encourage learners to have freedom of thought and action. Have the opportunity to practice and use judgment in thinking and making decisions in the implementation of such activities; learners can determine their learning direction and find their learning style, leading to the idea of self-determination
2. Promote effective cooperation by collaborating in group operations, leading to common success
3. Motivate learners to devote themselves to their studies and demonstrate their knowledge and ability

4. Contribute positive development of both learners and instructors. Learners are allowed to utilize their skills, interest, and capability which is the individual difference to express themselves and their potential. On the other hand, the role of the instructor is changed by seeking a variety of methods and activities to enhance the potential of each learner. In this way, the instructor will develop his teaching skill and his learner's potential at the same time.

However, there is some awareness in active learning management: organized activities that focus solely on behavioral activities, regardless of the cognitively active of the learners can reduce learning efficiency. When the teacher's role changed into a facilitator, it may sometimes lead to a state of haphazard learning and experience sharing among learners. In addition, the development of the cognitive domain of learning by allowing learners to do activities by themselves is suitable to use in comprehension, application, or analysis level rather than knowledge level because it will waste time and not be as effective as it should be (Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education, 2019).

Several research in higher education pointed out that the implementation of active learning had a positive effect on students' achievement. According to Akinoğlu and Özkardeş Tandoğan (2006), the application of a problem-based active learning model affects students' conceptual development positively and keeps their misconceptions at the lowest level. Chan, et al. (2021) mentioned that significant improvements were observed in critical thinking, creative thinking, problem-solving and communication skills with the implementation of active learning. Significant changes were also observed in the knowledge of cognition and regulation of cognition in the metacognitive awareness scales. Moreover, Demirci and Düzenli (2017) identified that Think-Pair-Share (TPS) activities employed in classrooms provide an opportunity for students to revise, practice, and reproduce previously learned knowledge. The strategy can promote active learning and conduct formative assessments in a time-efficient way. The assessment results successfully indicated that the learning points are revisited, and the results of the questionnaire supported the assessments of the teacher. Most of the students revealed that they were satisfied and willing to do the activity again in the future. In the research of Killian and Bastas (2015), the implementation of Team-Based Learning (TBL), one of the active-learning strategies, is to create an engaging introductory class. Its results are opposed to students in lecture-based learning (LBL) classes. Students in TBL classes have much more positive attitudes toward the discipline while demonstrating equivalent performances. Although the research has limitations, the findings indicate that instructors of introductory classes can employ active learning strategies to improve the public face of their discipline while ensuring student learning. In research results of Abu Bakar and Ismail (2020) show that active learning with high motivation and deep learning will encourage students to plan, monitor and evaluate the learning process and manage thought activities. This metacognitive regulation ability will strengthen the student's understanding. Interacting skills, self-regulation skills, and excitement will increase and produce active experiences that positively impact the student's focus and actions during the learning process. Gleason, et al. (2011) found that when engaging pharmacy students in the learning process of active learning, they are better able to apply the knowledge they gain. The use of active learning strategies in pharmacy education also offers strategies for implementing active learning in pharmacy curricula in the classroom and during pharmacy practice experiences.

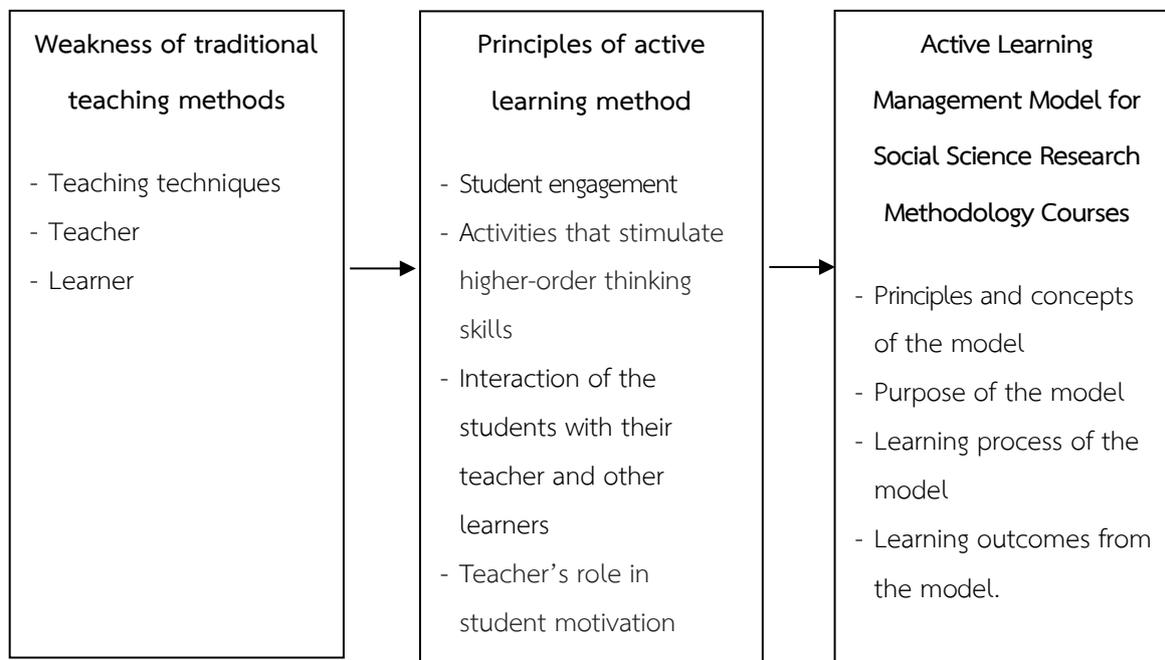
In Jardine and Friedman's (2017) opinion, the course achieved its goals of providing facilitators with effective teaching techniques and reinforcing content knowledge. It created a forum for the facilitators to provide feedback to each other and to the course instructor. Furthermore, the course catalyzed the development of professional skills, enhanced metacognitive abilities, reinforced the benefits of active learning, and exposed facilitators to educational literature.

Although active learning requires more time and energy to learn a particular content, the learning outcomes are worth it when compared to "passive learning" in which the instructor gives unilaterally lecture and ignores learners' feedback or their expression of recognition and understanding. Even in a scientific class letting students perform an experiment following the written steps in the manual. If the students do not realize what question to answer, why the experiment be designed, etc., it is just a scientific practice by instruction in which learners neither use their ideas nor create meaning for what they have learned. In a classroom with active instructors but passive learners, learning achievement is pretty low. In this circumstance, the ones who succeed are often those who have good basic knowledge and high responsibility. This type of learner is able to study well, gets high scores, and achieves required learning outcomes no matter what kind of teaching style. But for the average learner, unilaterally lecture does not help to acknowledge and understand as much as they should be. Most students feel that it seems not taught even though there is teaching. So, attending the class is only for attendance records, sitting and listening without hearing, and being unable to create any knowledge or meaning. Since this method has been used for a long time, there are many learners and instructors who are familiar with it and think it works, because many people are able to graduate with this teaching style both at school and in the university (Wichan Kongtham, 2021).

According to Wichan Kongtham (2021), many instructors believe that teaching at the higher education level cannot involve students in the learning process other than listening and taking notes due to the high volume of the content and several students. Besides, the active learning process requires learner participation in which the instructor can individually check their progression and identify misunderstandings immediately. When there are too many students in the class, the instructor cannot do this easily. In higher education, changing the learning process from "Passive Learning" to "Active Learning" needs encouragement from the university such as: giving an orientation to make instructors and students realize the benefits of active learning and its impacts on students' success; supporting instructors to adapt their teaching style, and organize learning process with various activities and student participation; enabling instructors to practice a process of learner analysis and in-depth assessment effectively for improvement continually. This kind of learning process can make the instructor and the students feel frustrated, annoyed, or exhausted because they have to devote more physical and mental energy than before. Therefore, the university cannot expect this change for the sake of teacher ethical conduct. More intense motivation such as an appreciation for the instructor's dedication, financial or nonfinancial reward, performance appraisal, etc. should be used to drive the desirable changes.

Conceptual Framework

Based on the theoretical concept and related research mentioned above, the conceptual framework of this research can be presented as follows:

Research Methodology

Target Population

This research was conducted by the qualitative method. The target population was 9 instructors, who are experts with experience in teaching research courses in social science at the graduate level of Suan Dusit University.

Research Instrument

The research instrument was a group discussion guideline with 2 components: 1) Reviewing previous experiences of the participants while studying research courses and doing a graduate thesis from their previous institutions. 2) Exchanging the current experiences of the participants regarding their roles as research course instructors and thesis advisors and finding ways to manage all elements of research learning management in an active learning approach.

Data Collection

Group discussions were organized, and all conversation data were recorded and transcribed in written form.

Data Analysis

All collected data were analyzed by the method of content analysis and constant comparison technique. The analytical table was prepared to categorize the information classified by the components of learning management and used them to create a learning management model and approach.

Research Results

When reviewing the past experiences of group discussion participants on their research courses and thesis work, it was found that the factors that satisfy them as a learner were: 1) Advisors with knowledge and ability, 2) Instructors and their learning management that is able to fulfill students' knowledge and their ability to use the knowledge for thesis practices, 3) Sufficient learning materials and facilities for research, and 4) Extra activities during learning and thesis process. However, the problematic factors found in some cases were: 1) Conflict between the student and the thesis advisor, and 2) Student's problems especially poor time management and lack of research capabilities. In the participants' opinion, the best ways to promote research learning and thesis practice effectively were: 1) building academic networks to support student research, 2) having co-advisors to provide additional support and advice on specific aspects of the thesis, 3) encouraging students to read a large number of research papers with additional discussions in order to understand the principles and practices from the research papers read.

From the discussion of the current experiences of the participants regarding their roles as research course instructors and thesis advisors, it was found that the satisfying factors for them were: 1) An intention of the students in both studying the course and doing the thesis, 2) An ability of the students in utilizing knowledge gained from the course in their thesis practice, and 3) An ability of the students in producing the qualified thesis work. However, the problematic factors were: 1) Problems of part-time study for students who are studying together with working; if the students lack attention, they hardly complete their thesis work on time, 2) Problems of "Block Course" class (Studying one subject at a time continuously until the completion as specified in the curriculum). In this case, each subject will be completed in a short amount of time. Due to time constraints, the learning process took place; therefore, solely focused on theory-based teaching, lack of practice and discussion 3) Problems of counseling after class because of time mismatch between students and thesis advisors and 4) Problems with students' ability in time management, learning responsibility, and thesis practice.

According to the participants' brainstorming, it was found that key principles of active learning were able to solve the problems of the traditional method of teaching mentioned above. In participants' opinion, guidelines for improvement include: 1) Encouraging the students to identify the topic and research design of their thesis from the beginning of the course, 2) Developing the students' necessary skills for thesis practice, 3) Organizing a "Thesis Clinic" to solve problems the students faced during thesis practice 4) Updating digital tools and methods for research information accessibility 5) Organizing a research forum to enhance the student's knowledge in research methodology and practice and 6) Recruiting the qualified advisors

Table 1 Comparative analysis of the main principles of action learning with the conclusions obtained from the group discussions.

Elements of learning management	Key Principles of active learning	Conclusion from the group discussion	Learning management model
Course Content	-	<ul style="list-style-type: none"> - Provide theoretical knowledge on research methodology - Put knowledge into practice in real-world setting 	<ul style="list-style-type: none"> - Mainly adhere to the course descriptions - Classify content into subtopics - Determine appropriate learning activities which integrate both theory and practice
Learning Activities	<ul style="list-style-type: none"> - Focus on student engagement and interaction with learning activities - Focus on learning activities to stimulate higher-order thinking skills, develop communication and presentation skills, including the skills to use information technology appropriately - Focus on the interaction between learners and instructor - Focus on the interaction among learners 	<ul style="list-style-type: none"> - Knowledge sharing between students and instructor - Discussion to develop students' thinking skills - Allowing the students to choose research topic based on their own interests and use it as a learning and practicing base in each step of the research process - Criticizing student research work by organizing a discussion forum consist of professors, experts, and classmates to point out the strengths and the weaknesses of each research work - Organize short course training to improve knowledge and skills for 	<ul style="list-style-type: none"> - Organize learning activities both in class, outside of class, and self-study - Classroom activities focus on knowledge sharing, discussion, finding conclusions and connecting them to theories - Activities outside of class focus on exploring the research area, formulating research problems together with people in the community, and developing research proposal to solve the problems - Self-study focus on using various kinds of media to help the students learn relevant principles, theories, and research reports/articles needed by themselves - Organize a discussion

Elements of learning management	Key Principles of active learning	Conclusion from the group discussion	Learning management model
		research conduct according to the student needs	forum for students to present their work progression and get feedback from the experts
Instructor Roles	- Prepare learning environment, give advice, encourage the students, find techniques and resources for effective learning	- Facilitate student learning - Reduce lectures, increase giving ideas and advices - Make knowledge summary and link them to theories	- Prepare learning activities according to the course description - Clarify the learning process to the students - Use information technology to create communication channels to provide ideas, advice, and coordination - Be a facilitator for classroom activities. - Coordinate with networks inside and outside the university for activities outside of class. - Coordinate with the network for support student activities outside of class
Student Roles	- Read, think, write, ask questions, discussion	- Self learning from practicing, analytical thinking, observing, drawing conclusions, and conceptualization	- Make understanding on learning process and activities - Participate in learning activities in class, outside of class and self-study - Apply knowledge for personal work both documentation and presentation

Elements of learning management	Key Principles of active learning	Conclusion from the group discussion	Learning management model
Learning Resources/Media	- Provide learning environment and learning resources	- Sufficient amount of research reports and theses (both full texts and research articles) according to the student field of interest - Online academic database	- Self-learning media - Print and electronic resources - Online database - Learning resources in the community
Measurement and Evaluation	-	- Assessment of the students' work both documentation and presentation - Discussion of the classmates on the students' work - Feedbacks from instructors and/or experts on the students' work - Other methods such as behavioral observation, testing, question answering, peer review, self-assessment, etc. - Use appropriate assessment methods to cover intellectual and practical abilities of the students - Focus on formative feedbacks to improve the weaknesses of the students	- Measurement and evaluation during the learning process to check the students' progression - Measurement and evaluation at the end of the learning process to check the students' learning achievement
Instructor Recruitment and	-	- Build a team of multiple instructors with various	- Focus on teachers' qualifications according to

Elements of learning management	Key Principles of active learning	Conclusion from the group discussion	Learning management model
Selection		expertise to suit the students' interests - Focus on characteristics of a profession instructor such as patient and approachable, enthusiastic, strong communication skill, etc.	standard criteria - Teaching team preparation - separation of duties according to team member capabilities

When comparing the key principles of active learning with the participants' opinions, it was found that the key principles could respond to the instructors' requirement in almost all aspects, except the course content. This is because each subject has unique characteristics that the teacher must assess and decide by himself whether the active learning is suitable for that course or not. The comparison led to the "Active Learning Management Model for Social Science Research Methodology Course" construction. The model is detailed in 4 topics including principles and concepts, objectives, learning process, and learning outcomes as follows:

**Active Learning Management Model for
Social Science Research Methodology Courses**

Principles and Concepts:

The active learning management model was developed to solve the problem of the traditional teaching methods that emphasize theory, but lack practice and discussion. As a result, students are unable to apply the knowledge that they have learned in their thesis work as effectively as they should. The 5 key principles of active learning utilized to develop this learning management model were: 1) Focus on student engagement and interaction with learning activities, 2) Focus on learning activities to stimulate higher-order thinking skills, develop communication and presentation skills, including the skills to use information technology appropriately, 3) Focus on the interaction between learners and instructor, and among learners, 4) Focus on the role of an instructor in motivating learners, providing an appropriate learning environment, consulting, encouraging, finding learning management techniques with a variety of learning resources, and 5) Focus on the role of learners in reading, thinking, writing, asking questions, and discussing together as a way to solve problems of the traditional teaching.

Objective:

To develop the student's knowledge and understanding of the process of social science research methodology and can effectively apply them for thesis practice.

Learning Process:

Preparation Stage:

1. Teacher: Teachers are very important in learning management. Teachers have to change their roles from teaching to providing learning environments, giving advice, encouraging, and finding various ways of managing learning techniques and resources. Therefore, the preparation plans for teachers are as follows:

1.1 Teacher Recruitment:

1.1.1 Have qualifications according to standard criteria of the graduate program of the country

1.1.2 Be proficient and expert in conducting research that is directly related to the student's field of study

1.1.3 Be able to give advice and encouragement to students

1.1.4 Have networks or be able to create networks both inside and outside the university for the benefit of learning activities

The quality mentioned may not exist in anyone entirely; therefore, a teaching team should be organized and utilized individual talents to complement a team of fully qualified instructors.

1.2 Teaching Team Preparation: This includes the shared understanding of the learning management model and approach, separation of duties according to their capabilities, and creation of communication and coordination channels for tracking progression in a participatory manner.

2. Learning Field: The field for research learning and practice is an important tool to overcome the weaknesses of traditional theory-based teaching methods. Before adopting the learning management model and approach in practice, the university or the faculty has to prepare a learning field for out-of-class activities. In addition, the appropriate person in the field should be recruited and prepared as a local facilitator to support the learning process in the field

3. Media for Self-Learning: Since the model aims to reduce the number of lectures in class. Students should be allowed to learn in real situations, take action to build knowledge; and apply knowledge on their own. To ensure that students will gain complete theoretical knowledge of basic research methodology as specified in the course description. Important content must be prepared in the form of documents or electronic media for self-learning.

4. Lesson Plan: The lesson plan for the courses at the higher education level must be prepared in the form of "Course Specification" and used as a guideline for learning management in accordance with the objectives of the curriculum. In the preparation of course specification details, the key concepts of active learning must be considered. The operation is carried out step by step as follows:

4.1 Study the curriculum documents to understand its objectives and educational management methods.

4.2 Use the course descriptions and expected learning outcomes specified in the curriculum documents as a learning management framework.

4.3 Instructional design to complete total hours and sessions of learning.

4.3.1 Set up the topic of each session of learning and define the learning objectives and outcomes of each topic.

4.3.2 Determine each learning activity focusing on key concepts and principles of active learning. Select appropriate learning methods and techniques to achieve the intended learning objectives and outcomes. Balance the proportions between in-class, non-classroom, and self-study.

4.3.3 Set up learning media to cover in-class, non-classroom, and self-study by using the advantages of information and communication technology.

4.3.4 Determine appropriate measurement and evaluation methods under the key principles of active learning which can clearly state the achievement of expected learning outcomes.

4.4 Provide clear instructions on how to use the learning methods and techniques of the course to create a clear understanding for learners before starting the learning activities. The details in the instructions include clarification of the teaching schedule, instructors' role, learners' role in making learning activities successful, basic rules and guidelines for group etiquette, methods for measuring and evaluating the learning outcomes, learning support, and communication channels between learners and the team of instructors.

Learning Management Stage:

The teaching team will work together to manage learning activities for students by using the details of the course specification prepared in the preparation process as a guideline for organizing activities.

Learning Strategy Evaluation Stage:

At the end of each step of the learning process, the effectiveness of the approach should be assessed by appropriate tools, such as assessing the responsibilities of assignments, practical observation, participation in discussions, presentations, peer review, taking short quizzes, comparing the results before and after classes, asking students' opinions on how activities are classified as contributing to their learning, etc.

Learning outcomes:

The model aims to enable students to practice various activities by themselves until they gain knowledge and understanding as well as various skills that are developed along the process. The outcomes that learners will obtain include participation in the learning process, self-organization of the learning system and knowledge building, developing the potential of the brain in thinking, problem-solving, and applying knowledge, interacting among learners in collaboration, co-responsibility, discipline at work, and creating incentives for learners to devote themselves in learning to represent their knowledge and abilities.

Discussion

According to this research results, the weakness of learning management for social science research methodology courses at the graduate level that appeared in the past and still can be found today is the theory-based teaching that lack practicality, discussion and experience sharing. As a result, students are unable to apply the knowledge gained in their thesis work as effectively as they should. The research, therefore, aims to find a solution for the problems by seeking a learning management model that can change the situations in which the learners are unilateral recipients to active learners who participate in every step of the learning process until able to create knowledge and apply it on their own. (Warinporn Funfuengfu, 2019).

This developed model is an application of the key concepts and principles of active learning in learning management for social science research methodology courses at the graduate level. According to this model, the situation changes required systematic management to drive every element of education in a harmonious direction. This research is only a preliminary step to design and plan operations in advance until being confident in its ability to manage active learning in the specified course effectively. Taking the learning management model into practice are still many things to prepare, such as self-study media development to reduce lecture content in class. Building a field for research learning and practice out the university where the faculty members are continually working on research and the students can participate in learning and doing research with their instructors. And, the model testing operation to find out its efficiency and effectiveness before implementation. This research will be the beginning of a change that allows a given course learning to take place in a real space outside of the classroom. The classroom will only be an area for knowledge sharing and connecting experiences to theory. The classroom layout will be less important than classroom activities. Application of information and communication technology appropriately will make classroom activities happen anywhere, anytime whether there is a "Classroom" or not.

Recommendations

1. Reporting research results and guidelines for the model utilization to Suan Dusit University to obtain policy support.
2. Organizing a seminar to disseminate research findings to stakeholders and interested persons. Building network and cooperation for learning improvement at the graduate level.
3. Implementing the model in research courses to examine its effectiveness and efficiency.
4. Operating research projects to develop necessary supportive resources for the model implementation such as online-based media for self-learning, and social laboratory for research learning and practice.

References

- Abu Bakar, M. A., and Ismail, N. (2020). Mathematical instructional: A conceptual of redesign of active learning with metacognitive regulation strategy. *International Journal of Instruction*, 13(3), 633-648.
- Akinoğlu, O. and Özkardeş Tandoğan, R. (2006). The effects of problem-based active learning in science education on students' academic achievement, attitude and concept learning. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 3(1), 71-81.
- Chan, C., et al. (2021). Enhancing generic capabilities and metacognitive awareness of first-year nursing students using active learning strategy. *BMC Nurse*, 20(81). from <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00601-7>
- Demirci, C. and Düzenli, H. (2017). Formative value of an active learning strategy: Technology based think-pair-share in an EFL writing classroom. *World Journal of Education*, 7(6), 63-74.
- Gleason, B.L., et al. (2011). An active-learning strategies primer for achieving ability-based educational outcomes. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 75(9), 1-12.
- Jardine, H. and Friedman, L. (2017). Using undergraduate facilitators for active learning in organic chemistry: A preparation course and outcomes of the experience. *Journal of Chemical Education*, 94, 703–709.
- Killian, M. and Bastas, H. (2015). The effects of an active learning strategy on students' attitudes and students' performances in introductory sociology classes. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 15(3), 53-67.
- Mahmood, M.A., Tariq, M., Javed, S. (2011). Strategies for active learning: An alternative to passive learning. *Academic Research International*, 1(3), 193-198.
- Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. (2019). *Supervision guidelines to develop and promote active learning according to the policy: Reduce Time to Study-Increase Time to Know*. <https://www.sobkroo.com/articledetail.asp?id=615>
- Pradit Meesuk and Songtham Theerakul. (2008). *The crisis in the quality of graduate education and the role of universities*. In Thaksin University, the solution of the national crisis (Collection of articles on Thaksin's academic conference) 16-19 August 2008, Thaksin University, Songkhla Campus, 119-143.
- Priyanuch Phromphasith. (2016). *Active Learning Management Manual for Hu.So. at KPRU*. Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Rasmi Srinon, et al. (2018). Proactive learning management in the age of Thailand 4.0. *Journal of Educational Administration, Silpakorn University*, 9(2), 331-343.
- Sataporn Pruittthikul. (2012). The quality of learners arises from the learning process. *Journal of Educational Administration Burapha University*, 6(2), 1-13.

- Suchada Kaewpikul. (2012). *Mathematic Activities Development using Active Learning by Focusing on Think-Pair-Share technique to Promote Mathematic Learning Achievement and Learning happiness of Mathayomsuksa 2 Students with Low Mathematics Achievement*. [Master's Thesis]. Srinakharinwirot University.
- Uthai Dulyakasem. (2017). *Conceptual Framework for Lifelong Education in 4.0 Era of Thai Society*. Nakhon Pathom: Department of Lifelong Education, Faculty of Education, Silpakorn University.
- Warinporn Funfuengfu. (2019). Successful active learning management. *Valayalongkorn Review Journal (Humanities and Social Sciences)*, 9(1), 135-145.
- Wichan Kongtham. (2021). *The Different of Active Learning and Passive Learning*. Faculty of Science, Maejo University.

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด

Model Eliciting Activities (MEAs) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

THE ENHANCEMENT OF MATHEMATICAL PROBLEM-SOLVING ABILITIES BY MODEL
ELICITING ACTIVITIES APPROACH INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF NINTH GRADE
STUDENTS

ปรีดา ทองบ่อ¹

ชนิสวรา เลิศอมรพงษ์²

ชานนท์ จันทร์³

Preeda Thongbo

Chanisvara Lertamornpong

Chanon Chuntra

Received Date: 2 April 2023

Revised Date: 8 October 2023

Accepted Date: 22 November 2023

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) 2) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 39 คน เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิด MEAs จำนวน 10 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นข้อสอบแบบอัตนัยจำนวน 2 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร อยู่ในระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.79 และเรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ อยู่ในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 97.44 2) แนว

¹ นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Master student in Division of Teaching Mathematics, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Email Address: Preeda.th@ku.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Asst. Prof. Dr., Lecturer in Division of Teaching Mathematics, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Email Address: feducrl@ku.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; Assoc. Prof. Dr., Lecturer in Division of Teaching Mathematics, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University, Email Address: feducnc@ku.ac.th

ทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ สร้างโจทย์ปัญหาที่มีบริบทใกล้เคียงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนมีการคิดวางแผนแก้ปัญหา ส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินผลการแก้ปัญหาด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่เหมาะสม และฝึกทักษะ ขยายความรู้ต่อไป

คำสำคัญ: ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ Model Eliciting Activities (MEAs)

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the mathematical problem-solving ability after learning activities according to the Model Eliciting Activities (MEAs) approach and 2) to study guidelines for the provision of learning activities according to the MEAs approach that enhance the mathematical problem-solving ability. The target group in this research was 39 ninth grade students at a school in Bangkok. The content covered a system of linear equations with two variables and trigonometric ratios. The research instruments were 10 lesson plans based on the MEAs approach and the mathematical problem-solving ability test, which consisted of 2 sets of subjective tests. Quantitative data were analyzed using percentages, means, and standard deviations. Qualitative data were analyzed using content analysis.

The results showed that 1) the students demonstrated the mathematical problem-solving ability on the system of linear equations with two variables at good level and beyond (71.79 percent), and on the trigonometric ratio at good and very good levels (97.44 percent) and 2) the guidelines for learning activities provided by the MEAs included creating questions that are similar to real-life contexts, encouraging students to solve problems, enhancing discussion and idea sharing, evaluating the solutions using other appropriate methods, and practicing to extend knowledge.

Keywords: Mathematical Problems-Solving Ability, Model Eliciting Activities (MEAs)

บทนำ

ในยุคปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ มิติ มีความรู้และนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายในเวลาอันรวดเร็ว ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านการศึกษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อเตรียมเยาวชนให้พร้อมไปกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในสถานการณ์ดังกล่าว การพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างมาก ให้พร้อมที่จะสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ และเพื่อให้ทันต่อการพัฒนาด้านเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ซึ่งคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยการคิดคำนวณสามารถนำไปแก้ไขปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้ เพราะคณิตศาสตร์สามารถพิสูจน์อย่างมีเหตุผลว่าสิ่งที่คิดนั้นเป็นความจริงหรือไม่ด้วย คณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล เป็นคนใฝ่รู้ คิดสิ่งที่แปลกใหม่ คณิตศาสตร์จึงเป็นรากฐานของความเจริญของเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ (ยุพิน พิพิธกุล, 2539) ความรู้ทางคณิตศาสตร์และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมให้กับนักเรียน เมื่อมีความรู้แล้วจำเป็นต้องมีทักษะจึงจะสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ผู้ที่มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหาที่มีความรู้ ประสบการณ์ มีระบบการคิด การตัดสินใจที่ดี (อัมพร ม้าคนอง, 2554) ทั้งนี้ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ถูกกำหนดไว้เป็นหนึ่งในทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้และพัฒนาเพราะการแก้ปัญหาจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอน มีระเบียบแบบแผน และสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชาญฉลาด โดยนักเรียนต้องอาศัยทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ที่เรียนรู้มาแล้วนำไปใช้ในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะทักษะในการแก้ปัญหาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (สิริพร ทิพย์คง, 2545)

แม้ว่าความรู้ความสามารถด้านคณิตศาสตร์จะมีความสำคัญ แต่จากผลการประเมินการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์ของผู้เรียนในโครงการ PISA (Programme for International Student Assessment) ในทุกครั้งที่ผ่านมามีผลคะแนนเฉลี่ยรวมของนักเรียนไทยที่มีอายุ 15 ปี ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมของนานาชาติ ซึ่งข้อสอบคณิตศาสตร์ของ PISA จะอ้างอิงกับสถานการณ์ในชีวิตจริงที่ต้องใช้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหา (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) จากผลคะแนนสอบ PISA ด้านคณิตศาสตร์ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยข้างต้น อาจมาจากหลายสาเหตุ อาทิเช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน อาจเพราะเน้นการบรรยายมากเกินไป โดยไม่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ที่สอดคล้องกับบริบทหรือสถานการณ์ในชีวิตจริง และจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ในฐานะครูผู้สอนคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เรียนคณิตศาสตร์ด้วยการท่องจำมากกว่าเข้าใจ จึงไม่สามารถวิเคราะห์และวางแผนการแก้ปัญหาได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไม่เพียงพอ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

แนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ควรมีการนำเสนอปัญหาที่สอดคล้องกับโลกแห่งความจริง มีความท้าทาย และน่าสนใจ โดยนักเรียนสามารถนำไปปรับใช้แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในสถานการณ์ชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ Model Eliciting Activities

หรือ MEAs ที่พัฒนาโดยอิงจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน(Problem-Based Learning) ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและมีจุดประสงค์หลักเพื่อใช้สืบค้นความคิดของผู้เรียน โดย Lesh et al., (2000) ได้เสนอหลักสำคัญ 6 ประการ ในการออกแบบกิจกรรมโดยใช้แนวคิด MEAs คือ 1) หลักการสร้างรูปแบบ (Model Construction Principle) 2) หลักการของความจริง (Reality Principle) 3) หลักการประเมินตนเอง (Self-Assessment Principle) 4) หลักการอธิบายในรูปแบบเอกสาร (Construct Documentation Principle) 5) หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางความสามารถและการนำกลับมาใช้ (Construct Share ability and Reusability principle) และ 6) หลักการออกแบบที่มีประสิทธิภาพ (Effective Prototype Principle)

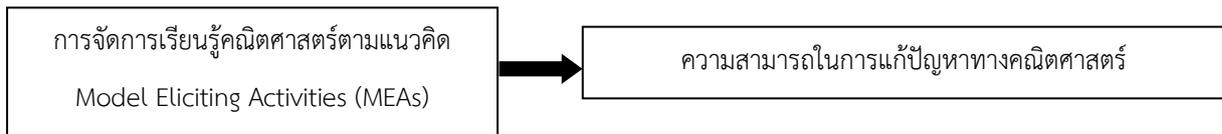
จากหลักการสำคัญทั้ง 6 ประการข้างต้น ขวัญหทัย พิภูลทอง และคณะ (2561) ได้การพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยนำเสนอหลักสำคัญของการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs บูรณาการกับการสร้างตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์และการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ สังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความรู้ กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 ตระหนักคิดในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ขั้นที่ 5 ประเมินผลเพื่อพัฒนา และขั้นที่ 6 ฝึกทักษะ ขยายความรู้ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิหาร์ เลิศสมิตพร สมยศ ชิตมงคล และจิดดิษฐ์ ลออปักษิน (2560) ได้สรุปการนำ MEAs ไปใช้ในชั้นเรียน โดยจัดเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) อ่านบท และตอบคำถามเตรียมความพร้อม 2) จัดการสถานการณ์ปัญหา 3) นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) ประเมินผล ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว MEAs สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีพัฒนาการของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ Showalter (2008) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และตรวจสอบผลของการใช้รูปแบบ MEAs และการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ พบว่า การจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหานั้นทำให้นักเรียนมีแนวโน้มในการพัฒนาการแก้ปัญหายังเป็นพลวัต และ Georgette (2013) จัดการเรียนรู้โดยใช้ MEAs เป็นการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นโดยใช้กิจกรรมสืบสอบเป็นฐาน ซึ่งได้ผลสรุปว่า การใช้กิจกรรมนี้ส่งผลต่อนักเรียนด้านการเรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหาและเจตคติพัฒนาขึ้น และยังเป็นกิจกรรมที่มีบริบทที่เหมือนจริงในการจัดในการจัดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการจัดกิจกรรมแบบทั่วไป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs มีส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์นำแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาอื่น ๆ ต่อไปได้ โดยคาดว่าผลการวิจัยนี้จะประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs)
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (แผนการเรียนปกติ) โรงเรียนในกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 39 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเป็นแผนในหัวข้อย่อยของท้ายบทเรียนของทั้ง 2 เรื่อง คือ การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร จำนวน 6 แผน และการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้ในการแก้ปัญหา จำนวน 4 แผน รวม 10 แผน ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ที่มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน (ขวัญทัย พิกุลทอง และคณะ, 2561) คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ กระตุ้นความสนใจ ขั้นที่ 2 การตระหนักคิดในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ขั้นที่ 5 การประเมินผลเพื่อพัฒนา ขั้นที่ 6 การฝึกทักษะ ขยายความรู้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน โดยตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา ความสอดคล้องและความเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินการวิเคราะห์ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร เหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 และเรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติ เหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ ซึ่งเป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 2 ชุด ชุดละ 4 ข้อ ชุดที่ 1 คะแนนเต็ม 24 คะแนน และชุดที่ 2 คะแนนเต็ม 20

คะแนน ซึ่งแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความเหมาะสมความชัดเจนของข้อคำถาม ซึ่งผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อสอบในชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นข้อสอบที่สามารถนำไปใช้ได้ และนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ที่เคยเรียนเรื่องระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติมาแล้ว พบว่า ข้อสอบชุดที่ 1 หาค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.62 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.28 - 0.47 และค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.924 และข้อสอบชุดที่ 2 หาค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.63 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.29 - 0.51 และค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.872

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) คาบละ 55 นาที โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมแต่ละคาบ ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร เป็นเวลา 6 คาบ เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชุดที่ 1 เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มาทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที ต่อจากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ เป็นเวลา 4 คาบ เมื่อดำเนินการสอนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชุดที่ 2 เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ มาทำการทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที นำผลการทดสอบแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มาทำการวิเคราะห์ แผลผล และสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำคะแนนสอบที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ จำแนกตามบทเรียน โดยนำมาแจกแจงความถี่ตามช่วงคะแนนว่ามีค่าความถี่ของนักเรียนแต่ละช่วงคะแนนกี่คน ตามระดับความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ระดับ ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และคำตอบจากการทำใบกิจกรรม ใบงานของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลไปสะท้อนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งวิเคราะห์การเขียนแสดงการหาคำตอบของนักเรียนจากการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มาสรุปความสามารถร่วมของนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน หลังจากรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน หลังได้รับการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) จำแนกตามบทเรียน

บทเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนเต็ม
ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร	24	15.80	10	24	4.23	65.83
อัตราส่วนตรีโกณมิติ	20	15.46	11	20	3.48	77.31

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) จำแนกตามบทเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 15.80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.83 ของคะแนนเต็ม มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.23 มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 24 คะแนนและคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน และเรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 15.46 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.31 ของคะแนนเต็ม มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.48 มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 20 คะแนนและคะแนนต่ำสุด 11 คะแนน

เมื่อพิจารณาผลแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร โดยแจกแจงความถี่และร้อยละของจำนวนคนแต่ละระดับ ปรากฏดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

ระดับความสามารถใน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	(19 – 24 คะแนน)	(13 – 18 คะแนน)	(7 – 12 คะแนน)	(0 – 6 คะแนน)
ความถี่	11	17	11	0
(ร้อยละ)	(28.21)	(43.58)	(28.21)	(0.00)

จากตาราง 2 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัว อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 28.21 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 43.58 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 28.21 และไม่มีนักเรียนคนใดอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนในระดับดี มากที่สุด รองลงมา คือ ระดับดีมาก และพอใช้ ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนระดับดีขึ้นไปมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 71.79 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

เมื่อพิจารณาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละกลุ่มตามระดับความสามารถ จากผลการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร ของนักเรียนปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร

ตัวอย่างผลงานของนักเรียน	ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์
	<p>ระดับ ดีมาก ในภาพรวมพบว่า นักเรียนใช้ข้อมูลจากสถานการณ์ที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ มากำหนดตัวแปรแล้วเขียนสมการเชิงเส้นสองตัวแปรถูกต้องทั้ง 2 สมการ มีขั้นตอนในการแก้ระบบสมการเพื่อหาค่าของตัวแปรที่ชัดเจน และสามารถหาค่าได้ถูกต้องทั้ง 2 ตัวแปร สรุปคำตอบถูกต้องชัดเจนตามที่โจทย์ต้องการทราบ และมีการตรวจสอบคำตอบกับเงื่อนไขโจทย์ได้ถูกต้องครบถ้วน ตามตัวอย่างดังรูปเกือบทุกข้อ แต่มีข้อผิดพลาดที่พบในการแก้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มนี้คือ บ้างข้อตรวจสอบคำตอบได้ไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขโจทย์และ บ้างข้อไม่มีการตรวจสอบคำตอบ</p>
	<p>ระดับ พอใช้ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีความพยายามที่จะแสดงการแก้ระบบสมการหาค่าตัวแปรให้ถูกต้อง แต่เขียนแสดงสมการเชิงเส้นสองตัวแปรได้ถูกต้องเพียง 1 สมการ และอีก 1 สมการไม่สอดคล้องกับเงื่อนไข ทำให้การดำเนินการแก้ระบบสมการได้คำตอบที่ไม่เป็นจริงตามเงื่อนไขโจทย์ ดังตัวอย่าง พบว่า ในเกือบทุกข้อที่ผิดพลาดมาจากการเขียนแสดงสมการเชิงเส้นสองตัวแปรไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขโจทย์</p>

เมื่อพิจารณาผลแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ โดยแจกแจงความถี่และร้อยละของจำนวนคนแต่ละระดับ ปรากฏดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ

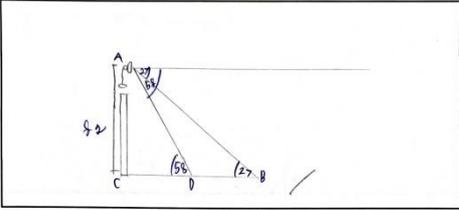
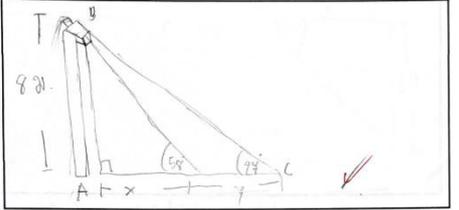
ระดับความสามารถใน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	(16 – 20 คะแนน)	(11 – 15 คะแนน)	(6 – 10 คะแนน)	(0 – 5 คะแนน)
ความถี่	21	17	1	0
(ร้อยละ)	(53.85)	(43.59)	(2.56)	(0.00)

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 53.85 อยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 43.59 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 2.56 และไม่มีนักเรียนคนใดอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนในระดับดีมาก มากที่สุด รองลงมา คือ ระดับดี และพอใช้ ซึ่ง

ในการประเมินครั้งนี้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนระดับดีขึ้นไปมีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 97.44 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

เมื่อพิจารณาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละกลุ่มตามระดับความสามารถ จากผลการทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ ของนักเรียนปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ตัวอย่างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ

ตัวอย่างผลงานของนักเรียน	ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์
<p>แสดงวิธีทำ</p> <p>1) จงวาดภาพแทนสถานการณ์</p> <p>2) จงหาว่าระยะทางบนพื้นถนนในแนวตั้งฉากซึ่งสามารถจับภาพได้เป็นระยะกี่เมตร</p> <p>จาก $\sin 56 = \frac{4}{x}$ $\sin 27 = \frac{4}{x}$ $1.690 = \frac{4}{x}$ $0.509 = \frac{4}{x}$ $x = \frac{4}{1.690}$ $x = \frac{4}{0.509}$ $x = 2.367$ $x = 7.858$ $x = 5$ $x = 15.72$ $15.72 - 5 = 10.72$ $\therefore$ ระยะทางที่กล้องจับได้คือ 10.72 เมตร</p>	<p>ระดับดีมาก ในภาพรวมพบว่า นักเรียนใช้ข้อมูลจากสถานการณ์ที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ มาวาดภาพจำลองสถานการณ์ได้สอดคล้องกับปัญหา และระบุรายละเอียดประกอบในภาพได้ครบถ้วน พร้อมทั้งแสดงมุมกัมขัดเจน เขียนแสดงแนวคิดอย่างละเอียด โดยสร้างอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมที่สนใจ 2 อัตราส่วนได้ถูกต้อง จากนั้นใช้ค่าของอัตราส่วนตรีโกณมิติจากตารางมาแก้ปัญหาและสรุปคำตอบได้ถูกต้องชัดเจน แต่จะมีบางคนที่มีข้อผิดพลาด คือ ไม่สรุปคำตอบตามเงื่อนไขที่โจทย์ต้องการทราบ</p>
<p>แสดงวิธีทำ</p> <p>1) จงวาดภาพแทนสถานการณ์</p> <p>2) จงหาว่าระยะทางบนพื้นถนนในแนวตั้งฉากซึ่งสามารถจับภาพได้เป็นระยะกี่เมตร</p> <p>จาก $\sin 56 = \frac{4}{x}$ $\sin 27 = \frac{4}{x}$ $1.6 = \frac{4}{x}$ $0.509 = \frac{4}{x}$ $x = \frac{4}{1.6}$ $x = \frac{4}{0.509}$ $x = 2.5$ $x = 7.858$ $x = 5$ $x = 15.72$ $15.72 - 5 = 10.72$ $\therefore$ กล้องจับภาพได้ 10.72 เมตร</p>	<p>ระดับพอใช้ ในภาพรวมพบว่า นักเรียนใช้ข้อมูลจากสถานการณ์ที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ นำมาวาดภาพจำลองสถานการณ์ได้สอดคล้องกับปัญหา แต่ระบุรายละเอียดประกอบในภาพยังไม่ครบถ้วน การเขียนแสดงแนวคิดค่อนข้างละเอียด โดยสร้างอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมที่สนใจ 2 อัตราส่วนได้ถูกต้อง จากนั้นใช้ค่าของอัตราส่วนตรีโกณมิติจากตารางมาแก้ปัญหาได้ถูกต้องแต่แก้สมการทั้ง 2 อัตราส่วนไม่ถูกต้อง จึงสรุปคำตอบไม่ถูกต้อง จากภาพพบว่า นักเรียนดำเนินการแก้สมการไม่ถูกต้องทั้ง 2 อัตราส่วน ทำให้นำผลมาสรุปคำตอบตามเงื่อนไขที่โจทย์ได้ไม่ถูกต้อง</p>

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Model Eliciting Activities (MEAs) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

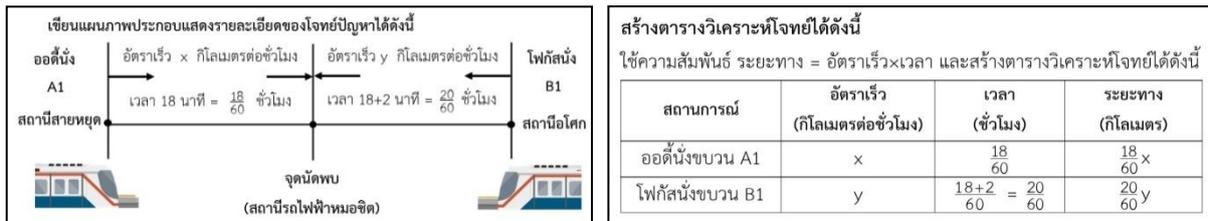
1) ครูสร้างความรู้ กระตุ้นความสนใจ โดยเตรียมเนื้อหาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เป็นความรู้ที่จะนำไปใช้แก้ปัญหา จากนั้นครูจะต้องจัดการเรียนการสอนถ่ายทอดความรู้ใหม่และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นในการเรียนซึ่งนักเรียนต้องนำไปใช้

ในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับระบบสมการสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ ใช้การพูดคุยหรือการซักถามนักเรียน โดยจุดเน้นที่สำคัญคือครูยกตัวอย่างหรือสร้างปัญหาที่มีบริบทใกล้เคียงกับชีวิตจริงซึ่งมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างมีความหมาย เช่น สถานการณ์ที่เกี่ยวกับจำนวน ร้อยละ อัตราส่วน ฯลฯ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ THE MATCH Bangkok Century Cup 2022 ซึ่งเป็นสถานการณ์เกิดขึ้นจริงที่ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสร้างเป็นโจทย์ปัญหาที่เกี่ยวกับระบบสมการสมการเชิงเส้นสองตัวแปร และสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการวัดความสูงของตึก ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากสิ่งปลูกสร้างที่สำคัญ เช่น ตึกคิงเพาเวอร์มหานคร สะพานพระราม 8 ฯลฯ สร้างเป็นโจทย์เกี่ยวกับอัตราส่วนตรีโกณมิติ ใช้เป็นโจทย์ตัวอย่างในการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังแสดงในภาพ 1 และครูจะต้องตรวจสอบความเหมาะสมของโจทย์ปัญหาก่อนนำมาใช้

ภาพ 1 ตัวอย่างการสร้างโจทย์ปัญหาที่มีบริบทใกล้เคียงกับชีวิตจริง ในใบกิจกรรม/ใบงาน

2) ครูสร้างความตระหนักคิดในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยสังเกตและคอยให้คำชี้แนะแก่นักเรียนในการคิดวางแผนแก้ปัญหา สำหรับลักษณะโจทย์ที่มีความซับซ้อน เช่น โจทย์เกี่ยวกับระยะทาง อัตราเร็ว เวลา นักเรียนต้องมีการนิยามภาพเกี่ยวกับบริบทในสถานการณ์นั้น ๆ แล้ววาดภาพจำลอง สร้างตาราง เพื่อวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหาซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น ดังแสดงในภาพ 2 ใช้บริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นวาดภาพจำลองและใช้ความสัมพันธ์ ระยะทาง = อัตราเร็ว×เวลา สร้างเป็นตารางแล้วนำไปเขียนระบบสมการ ดังนั้นการแก้โจทย์ปัญหาในลักษณะนี้จึงควรดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อลดความผิดพลาดในการหาคำตอบนำไปสู่การแก้โจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง โดยครูใช้คำถามที่เป็นลำดับขั้นตอน ในกระตุ้นให้นักเรียนดึงความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มาใช้ อย่างเต็มตามความสามารถ และแนะนำยุทธวิธีที่นำไปใช้ในการแก้ปัญหาในกรณีที่นักเรียนเกิดข้อสงสัยนั้น ๆ เป็นรายบุคคล รายกลุ่มหรือหน้าชั้นเรียน จากนั้นให้นักเรียนเริ่มแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามที่ตนเองได้วางแผนไว้ โดยครูคอยดูแลการทำงาน อำนวยความสะดวกของนักเรียนและให้คำแนะนำปรึกษาหากนักเรียนเกิดข้อสงสัยในการดำเนินการแก้ปัญหา ครูคอยสังเกตแนวทางและวิธีการที่นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ตรวจสอบว่าแต่ละกลุ่มมีวิธีการแก้ปัญหาเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำไปใช้ในเลือกกลุ่มนักเรียนในการออกมาอภิปรายต่อไป

ภาพ 2 ตัวอย่างการใช้ยุทธวิธีมาช่วยในการทำความเข้าใจสถานการณ์ในโจทย์ที่มีความซับซ้อน

3) ครูสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ เพื่อให้เกิดการสื่อสารแนวคิดให้นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อธิบายแนวทางวิธีการแก้ปัญหาของตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม แล้วครูเลือกกลุ่มของนักเรียนที่ได้สังเกตไว้ ให้ตัวแทนออกมานำเสนอผลการดำเนินการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเอง หน้าชั้นเรียน ดังแสดงในภาพ 3 หลังจากให้นักเรียนนำเสนอเสร็จ ครูนำอภิปราย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนในห้องเรียนซักถามเมื่อมีคำถาม หรือข้อสงสัย และครูใช้คำถามที่เน้นกระบวนการคิด เช่น นักเรียนคิดอย่างไรกับยุทธวิธีหรือกระบวนการแก้ปัญหาที่เพื่อนเสนอ/นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ แก้ปัญหานี้ได้อย่างไร/ใครสามารถคิดหาวิธีหรือวิธีการนอกเหนือไปจากนี้ได้ อีก ทั้งนี้ครูร่วมอภิปราย โดยครูชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหาและความถูกต้องของคำตอบที่ได้ ซึ่งการจะเลือกใช้ยุทธวิธีใดในการแก้ปัญหานั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ระบบสมการที่สร้างขึ้น ความยากง่ายของการแก้สมการ หรือความซับซ้อนของเงื่อนไขในปัญหา รวมถึงความถนัดและประสบการณ์ในการแก้ปัญหาของนักเรียนจากการทำกิจกรรมในสถานการณ์นั้น ๆ และครูอาจมีประเด็นคำถามเพิ่มเติม ถามนักเรียนเพื่อเป็นเกร็ดความรู้จากปัญหาในบริบทของโลกชีวิตจริง เช่น ทำไมต้องใช้แอลกอฮอล์ที่ความเข้มข้น 70% ในการฆ่าเชื้อโควิด-19 แนวทางการตอบคือ เพราะแอลกอฮอล์ความเข้มข้นร้อยละ 70 โดยปริมาตร เมื่อละลายกับน้ำจะสามารถแพร่ผ่านเยื่อหุ้มเซลล์เชื้อโรคได้ดี ทำให้โปรตีนเสียสภาพ เยื่อหุ้มเซลล์แตก และเข้าไปรบกวนระบบของเชื้อโรค ส่งผลให้เชื้อโรคตาย

ภาพ 3 นักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ภายในกลุ่มและการนำเสนอผลการดำเนินการแก้ปัญหา

4) ครูประเมินผลเพื่อพัฒนาและฝึกทักษะขยายความรู้ โดยให้นักเรียนสามารถประเมินผลด้วยการเปรียบเทียบแนวคิดและวิธีการของกลุ่มตนเองกับกลุ่มเพื่อนว่ามีแนวคิดและวิธีการที่เหมือนหรือแตกต่างกัน เพื่อสนับสนุนความถูกต้องหรือยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในกลุ่มของตนเอง แล้วปรับปรุงแก้ไขกระบวนการแก้ปัญหาของใบกิจกรรมกลุ่มตนเองก่อนส่ง ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลจากคำตอบในการทำใบกิจกรรมของนักเรียน ตรวจสอบความถูกต้องแล้วสะท้อนผลที่ได้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูให้นักเรียนฝึกทักษะเพิ่มเติม เพื่อขยายความรู้ โดยครูกำหนดสถานการณ์หรือปัญหาในบริบทจริงที่มีความคล้ายคลึงกันและมีบริบทซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น สถานการณ์เกี่ยวกับแรงงาน ของผสม กระแสน้ำ หรือสถานการณ์เกี่ยวกับระยะทางและความสูง ทำให้นักเรียนเห็นการแก้ปัญหาในชีวิตจริง ซึ่งในบางครั้งเราไม่สามารถใช้เครื่องมือวัด ความสูง

ของดีหรือวัดความกว้างของแม่น้ำได้โดยตรง แต่จะสามารถทำได้โดยการใช้ความรู้เกี่ยวกับอัตราส่วนตรีโกณมิติ สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากโจทย์ปัญหาที่มีความคล้ายคลึงกันด้วยยุทธวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับโจทย์นั้น ๆ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปรและอัตราส่วนตรีโกณมิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยจำแนกตามบทเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 15.80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.83 ของคะแนนเต็ม และเรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 15.46 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.31 ของคะแนนเต็ม และจากการแบ่งกลุ่มจำแนกนักเรียนตามความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พบว่า เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นสองตัวแปร มีนักเรียนจำนวน 28 คน มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนระดับดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 71.79 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และไม่มีนักเรียนคนใดอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง และเรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ มีจำนวนนักเรียนจำนวน 38 คน มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนระดับดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 97.44 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และไม่มีนักเรียนคนใดอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs ผู้วิจัยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์โจทย์ หาค่าประกอบของสิ่งที่โจทย์กำหนดให้และสิ่งที่โจทย์ต้องการ เพื่อวางแผนแก้ปัญหาและแก้โจทย์ปัญหาได้ โดยเมื่อพิจารณาจากกระบวนการกลุ่มและการทำใบงาน นักเรียนสามารถแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ผ่านการทำความเข้าใจปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ดำเนินการตามแผน และมีการสรุปคำตอบ ซึ่งสอดคล้องกับ Lesh et al., (2000) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs มีรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดค้นวิธีการหาคำตอบทางคณิตศาสตร์เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา และสามารถตรวจสอบกระบวนการแก้ปัญหาของตนเองได้จากสถานการณ์ที่ครูออกแบบมาเพื่อให้ท้าทายนักเรียนใช้ในการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญหทัย พิกุลทอง และคณะ (2561) ที่ได้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาจากกระบวนการหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย พบว่า

1) การสร้างโจทย์ปัญหาที่มีบริบทใกล้เคียงกับชีวิตจริง ให้เป็นปัญหาที่ท้าทายและน่าสนใจ เป็นการนำปัญหาจากสถานการณ์ในโลกจริงมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการแก้ปัญหา ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนและการทำกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ฝึกการวิเคราะห์ร่วมกัน จากสถานการณ์ที่ครูนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับ Dickinson and Hough (2012) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงว่าเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณิตศาสตร์ได้ดีและการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยปัญหาที่ สอดคล้องกับโลกความจริงทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบ โดยใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ปรีชา เนาว์เย็นผล (2556) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาว่าควรใช้ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกับปัญหาในชีวิตจริงมาให้ให้นักเรียนฝึกทำ ความเข้าใจและฝึกแก้ปัญหา สามารถช่วยกระตุ้นความสนใจจากการตั้งประสบการณ์มาใช้

2) การลงมือปฏิบัติ คิดวางแผนแก้ปัญหา ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากสิ่งที่พบเห็นนำความรู้ ความเข้าใจที่มีหาวิธีทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา ช่วยการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความตระหนักคิดในการ แก้ปัญหา พร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำยุทธวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาให้ มีความถูกต้อง โดยให้นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เพราะได้ลงมือแก้ปัญหา ได้อธิบายแนวคิดแสดงผลและแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณีและคณะ (2544) ที่กล่าวว่า การใช้การกำกับทางปัญญาในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิดอย่างเป็น ขั้นตอน โดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ แล้วเลือกยุทธวิธีในการคิด วางแผน ซึ่งการคิดต้องดำเนินการไปเป็น ลำดับขั้นตอนจะช่วยให้การคิดแก้ปัญหา นั้นประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี (2551) กล่าวว่า ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักว่า ปัญหาทางคณิตศาสตร์สามารถใช้ยุทธวิธีแก้ปัญหาได้ มากกว่าหนึ่งวิธี และครูจะต้องใช้คำถามนำไปสู่การอภิปราย ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งชั้นควร อภิปรายถึงยุทธวิธีและกระบวนการแก้ปัญหาที่นักเรียนแต่ละคนได้ทำแล้ว ร่วมกันพิจารณาและสรุปว่ายุทธวิธีและ กระบวนการแก้ปัญหาใดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3) การส่งเสริมการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ โดยใช้การอภิปราย แลกเปลี่ยนแนวคิดยุทธวิธีกับเพื่อนและครู ช่วยฝึกฝนให้นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงานของตนเองหน้า ชั้นเรียน ถ่ายทอดความรู้ผ่านการพูดการอธิบาย ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Lesh and Lehrer (2003) ได้กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาคควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแก้ปัญหาไปพร้อมกัน และพัฒนาเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ในการแก้ปัญหาควคู่กันไปด้วย และสอดคล้องกับ เวชฤทธิ์ อังกะนภัทรขจร (2555) ที่กล่าว ว่า ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้และมีโอกาสแสดงความคิด แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนและกับผู้สอน ซึ่ง การนำเสนอแนวคิดหน้าชั้นเรียนจะทำให้เกิดการตรวจสอบแนวคิดการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียน ให้แสดงแนวคิดออกมา

4) การประเมินผลการแก้ปัญหาคด้วยวิธีการอื่น ๆ ที่เหมาะสม และการฝึกทักษะ ขยายความรู้ ในการประเมินผลเพื่อ พัฒนา ช่วยให้นักเรียนได้มีการประเมินผลการแก้ปัญหาคของตนเอง ด้วยการเปรียบเทียบแนวคิดและวิธีการว่าเหมือนหรือ แตกต่างกัน แล้วปรับปรุง เพื่อให้ได้แนวทางและกระบวนการแก้ปัญหาคที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการประเมินและวัดผลโดยครู เป็นการตัดสินใจความต้องการ นำผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหาคแจ้งให้นักเรียนทราบ หลังจากการประเมินผลให้นักเรียนนำเสนอ ผลการแก้ปัญหาคของตนเอง พร้อมทั้งอภิปรายเกี่ยวกับความต้องการของกระบวนการแก้ปัญหาค เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาคอื่น ๆ ที่มีความคล้ายกัน พร้อมทั้งต่อยอดกระบวนการแก้ปัญหาคเพื่อพัฒนาให้เป็นแบบแผนหรือวิธีการทางคณิตศาสตร์ได้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญหาคจนเกิดทักษะ ความชำนาญ และนำความรู้ที่มีกับความรู้เดิมหรือความคิดที่ได้จากการแก้ปัญหาค และข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการขยายความรู้ต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น โดยสอดคล้องกับ สิริพร ทิพย์คง (2544) ที่

กล่าวว่า ถ้านักเรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ และสอดคล้องกับ วาสูกี แสงป้อม (2560) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนได้สะสมสิ่งที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาตลอดจนมีความมั่นใจในการทำงานเมื่อกระบวนกรในการแก้ปัญหาของเพื่อนเหมือนของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด MEAs ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ครูควรให้นักเรียนฝึกอ่าน ทำความเข้าใจสถานการณ์ ข้อคำถาม และแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างเพื่อนนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดในระหว่างการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงความคิดในแบบของตนเอง 2) กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนว MEAs เป็นกิจกรรมที่มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ครูผู้สอนควรนำไปใช้คาบเรียนที่มีลักษณะเป็นคาบเรียนที่ต่อกันเพื่อให้เวลาที่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิด MEAs ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ ความฉลาดรู้ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น และควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด MEAs ในสถานการณ์การเรียนออนไลน์ และการใช้แพลตฟอร์มสนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม เพื่อตอบสนองการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันและอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ขวัญหทัย พิกุลทอง ชนิดวรา เลิศอมรพงษ์ สิริพร ทิพย์คง และชานนท์ จันทรา. (2561). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 29(3), 13–30.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2556). *หน่วยที่ 9 การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์*. ในประมวลสาระชุดวิชาสารัตถะและวิทยวิธีทางคณิตศาสตร์ Foundations and Methodologies of Mathematics Instruction (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ยุพิน พิพิธกุล. (2539). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. บพิธการพิมพ์.
- वासुकी แสงป้อม. (2560). การคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาในกระบวนการแก้ปัญหา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*. 28(2), 95-108.

- วิฬาร์ เลิศสมิตพร สมยศ ชิดมงคล และจิณดิษฐ์ ลออปักษิณ. (2560). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนว Model-Eliciting Activities ที่มีต่อความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 12(3), 425-441.
- เวชฤทธิ์ อังกะภักทรขจร. (2555). *ครบเครื่องเรื่องความรู้สำหรับครูคณิตศาสตร์: หลักสูตร การสอน และการวิจัย*. จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2560). *คู่มือการใช้หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สิริพร ทิพย์คง. (2544). *หนังสือเสริมประสบการณ์วิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2545). *การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อัมพร ม้าคนอง. (2554). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dickinson, P. and Hough, S. (2012). *Using realistic mathematics education in UK classrooms*.
https://www.mei.org.uk/app/uploads/2021/08/RME_Impact_booklet.pdf
- Georgette, J.P. (2013). *Active Learning using Model-Eliciting Activities and Inquiry Based Learning Activities in Dynamics*. [Master's thesis]. California Polytechnic State University.
- Lesh, R., M. Hoover, B. Hole, A. Kelly, and T. Post.. (2000). Principles for developing thought-revealing activities for students and teachers. In A. Kelly and R. Lesh. (eds.). *Handbook of research design in mathematics and science education*. (519-646). Routledge.
- Lesh, R. and R. Lehrer. (2003). Models and Modeling Perspectives on the Development of Students and Teachers. *Journal of Mathematical Thinking and Learning*. 5(23), 109-129.
- Showalter, Q. (2008). *The Effect of Model-Eliciting Activities on Problem Solving Process and Student Disposition toward Mathematics*. [Master's thesis]. The University of Kansas.

การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

THE DEVELOPMENT OF A SUPPLEMENTARY MEDIA FOR TEACHING NUMERIC VALUES AND
NUMBERS TO ENHANCE THE ABILITY OF STUDENTS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES
UTTARADIT SPECIAL EDUCATION CENTER

สุภาวดี ทองเทศ¹

Supawadee Tongtes

บัญชา สำรวัยรื่น²

Buncha Samruayruen

Received Date: 11 July 2023

Revised Date: 21 May 2024

Accepted Date: 30 May 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาคุณภาพของแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 12 คน สังกัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน โดยใช้ ADDIE Model สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 2) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบตรวจสอบคุณภาพแอปพลิเคชันบทเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การประเมินประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบทเรียนตามเกณฑ์ E1/E2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 ของแอปพลิเคชันบทเรียน เท่ากับ 88.33/94.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (E1/E2 เท่ากับ 80/80)

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาวิชาเทคโนโลยีและความพิวเตอร์เพื่อการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Master student, Degree of Master of Education Field in Technology and Computer for Education, Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University, Email Address: annsupawadee6708@gmail.com

² คณบดีคณะครุศาสตร์, อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและความพิวเตอร์เพื่อการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Dean, Faculty member of Master Degree Program in Technology and Computer for Education, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.58 คะแนน และ 26.83 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.61 และ 1.75 ตามลำดับโดยผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แอปพลิเคชันบทเรียน, นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to: 1) create and determine the quality of a lesson application on numeric values and numbers for students with intellectual disabilities; and 2) compare the learning achievement of students before and after using the lesson application. The experimental group consisted of 12 students with intellectual disabilities from Uttaradit Special Education Center. The instruments used in the experiment included: 1) a lesson application on numeric values and numbers using the ADDIE Model for students with intellectual disabilities and a learning plan on numeric values and numbers; and 2) data collection instruments, including a lesson application quality checklist and a learning achievement test. Data were analyzed by evaluating the effectiveness of the lesson application according to E1/E2 criteria, and using mean, standard deviation, and t-test statistics.

The results showed that: 1) the efficiency of the lesson application according to the E1/E2 criteria was 88.33/94.56, which was higher than the specified standard (E1/E2 was 80/80), and 2) the learning achievement of students before and after using the lesson application had mean scores of 12.58 and 26.83 points, with standard deviations of 2.61 and 1.75, respectively. The comparison of learning achievement showed that students' post-learning scores were significantly higher than their pre-learning scores at the .05 level of statistical significance.

Keywords: lesson applications, students with intellectual disabilities, learning achievement

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) สอดคล้องกันกับ พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ที่ได้บัญญัติเกี่ยวกับคนพิการไว้ว่า เป็นบุคคลซึ่งมีข้อจำกัด ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรค ในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้ รับความช่วยเหลือ ด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถ ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ (2551) อีกทั้งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 มี 9 ประเภท ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นหนึ่งในคนพิการทางการศึกษา ซึ่งมีโอกาสในการเรียนรู้และเข้าใจได้ ค่อนข้างน้อย เนื่องมาจากปัญหาทั้งจากภายในตัวเด็ก เช่น ปัญหาทางอารมณ์ เด็กรู้สึกหงุดหงิดและรู้สึกว่าตนเองด้อย ทำไม่ได้ทัดเทียมเพื่อน ๆ ทำให้ความสามารถด้านการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามปกติ มีความจำเป็นต้องพัฒนาให้มีความสามารถเท่าทัน เด็กปกติ กรรณิกา นาราษฎร์ (2564) นอกจากนี้ สภาพปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทยในช่วงที่ ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่เด็กพิการไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาอย่างเหมาะสมตามวัย ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ล่าช้าไม่เหมาะสม กับวัยซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต และจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2550 พบว่ามีผู้พิการจำนวน 1.87 ล้านคนหรือประมาณร้อยละ 2.9 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งคนพิการส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนพิการที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ยังขาดการดูแลเอาใจใส่ เลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เมฆินทร์ เมธาวิบูล (2562)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย ของคนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 2551 จากข้อมูลสารสนเทศของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ ประจำปีการศึกษา 2561 พบว่า ประเภทความพิการ ที่รับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ มากที่สุดคือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อยู่ที่ร้อยละ 38.11 พบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีปัญหาพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัย เช่น การรับรู้ การสื่อสารหรือการสื่อความหมาย การช่วยเหลือตนเองได้น้อยซึ่งในบางคนก็ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นต้น ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด อุดรดิตถ์ มีหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มทักษะการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 มีทักษะพื้นฐานทั้งหมด 4 กลุ่มทักษะ คือ 1) กลุ่มทักษะการดำรงชีวิต ประจำวัน 2) กลุ่มทักษะวิชาการเพื่อการดำรงชีวิต 3) กลุ่มทักษะส่วนบุคคลและสังคม และ 4) กลุ่มทักษะการทำงาน และอาชีพ โดยแบ่งการพัฒนาตามช่วงวัยของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มารับบริการ ในการจัดโปรแกรมการเรียน

การสอนเด็กจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน เช่น การจำแนก การจัดกลุ่ม การจัดลำดับ จากการเล่น การปฏิบัติกิจวัตร การทำงานไปสู่การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตได้ไปใช้สอดแทรก ในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามพบว่า สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การพัฒนาความสามารถด้านพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์เป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้แต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งสภาพร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน ทำให้วุฒิภาวะล่าช้าโดยเฉพาะทางการเรียน เนื่องจากมีปัญหาในการจำ ความจำ การรับรู้ การถ่ายโยงความรู้และมีช่วงความสนใจสั้น ผดุง อารยะวิญญู (2542) จากข้อจำกัดในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสนใจสั้น มีปัญหาในการจำ จำตัวเลขไม่ได้ การนับเลขตกๆ หล่นๆ การนับจำนวนไม่ตรงกับตัวเลข รู้จักค่าของตัวเลขได้น้อย มีความเข้าใจน้อย แก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนไม่ได้ ดารณี ธนะภูมิ (2542)

จากการจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มทักษะการดำรงชีวิตสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรธานี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563 พบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเรียนการสอนกลุ่มทักษะวิชาการเพื่อการดำรงชีวิต (Functional Academic Skills) ทักษะการคิดคำนวณ (Arithmetic Skills) ทักษะย่อยการบอกค่าตัวเลขและจำนวน 1-10 ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตอื่น ๆ ของนักเรียนตามหลักสูตร เช่น การใช้จ่ายเงิน การบอกค่าตัวเลขที่ระบุ ในอุปกรณ์และของใช้ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การหยิบของตามจำนวนที่ตนเองต้องการ เป็นต้น เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถ จดจำตัวเลขได้ นับเลขตกหล่น ไม่รู้ค่าตัวเลข และไม่สามารถนับจำนวนให้ตรงกับตัวเลขได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด และวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความสามารถในการบอกค่าตัวเลขและการนับจำนวน พบว่าแอปพลิเคชันสื่อการสอน บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้และติดต่อสื่อสารกับผู้สอน ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้เช่น Smart phone, iPad หรือ Android tablet เป็นต้น โดยปัจจุบัน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากขึ้นในขณะที่อัตราค่าบริการถูกลง ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ประกายรัตน์ สุวรรณ (2555) แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต โดยโปรแกรมจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้ใช้โทรศัพท์ ได้ง่ายยิ่งขึ้น ในปัจจุบันแท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ตโฟนมีหลายระบบปฏิบัติการที่พัฒนาออกมาให้ผู้บริโภคใช้ ทำให้เกิดการเขียนหรือพัฒนา แอปพลิเคชัน ลงบนแท็บเล็ตและสมาร์ตโฟนเป็นอย่างมาก เช่น แผนที่เกมส์ โปรแกรมสนทนาต่าง ๆ และวงการธุรกิจก็เข้าไปเน้นในการพัฒนา แอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับลูกค้า มากขึ้น ที่สามารถแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะมีความรู้สึก สถานที่ รูปภาพผ่านทาง แอปพลิเคชัน ได้โดยตรงโดยไม่ต้อง เข้าเว็บเบราว์เซอร์ Rouse-Jones (2012) จากการศึกษา วรรษฐา เสรีวิวัฒนา (2555) เรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชัน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยมบนอุปกรณ์แท็บเล็ตระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1) แอปพลิเคชัน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยมสำหรับ บนอุปกรณ์แท็บเล็ตระดับประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณภาพเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วย แอปพลิเคชัน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยม สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ แอปพลิเคชัน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง รูปสี่เหลี่ยมบนอุปกรณ์แท็บเล็ตอยู่ในระดับ มาก และการศึกษาของ พงศ์ศิริ ธรรมวุฒิ,

ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี และกฤษณา คิตติ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนโมบายเลิร์นนิ่ง วิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนโมบายเลิร์นนิ่งวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้นอยู่ในระดับดี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนโมบายเลิร์นนิ่งวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น สูงกว่าก่อนเรียน อยู่ที่ระดับนัยสำคัญ .05

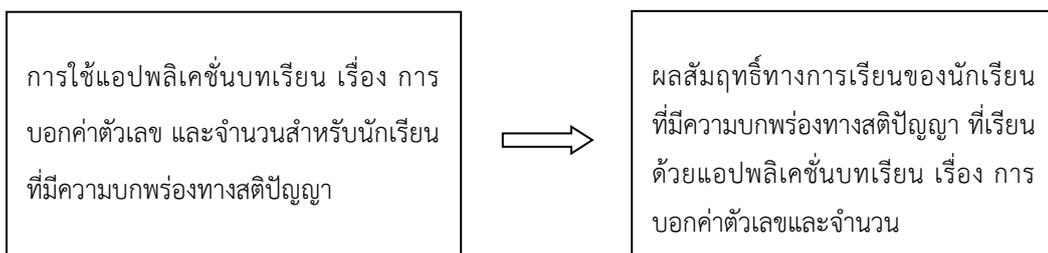
อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษา ADDIE Model เป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนที่นำออกแบบการเรียนการสอน และนักพัฒนาการฝึกอบรมนิยมใช้กัน โดย ADDIE Model นี้ มีลำดับการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ (Analysis) การออกแบบ (Design) การพัฒนา (Development) การนำไปใช้ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งแต่ละขั้นตอนเป็นแนวทางที่มีลักษณะที่ยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถนำไปสร้างเป็นเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ (McGriff, Hudgins, & Brown, 2000)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยนำหลักการของ ADDIE Model มาเป็นแนวทางในการสร้างแอปพลิเคชัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ อาศัยหลักการและขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาอย่างมีระบบการสอนตามรูปแบบของ ADDIE Model ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)** ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้
  - 1.1. วิเคราะห์หลักสูตร ข้อมูล ด้านการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1.2. วิเคราะห์นักเรียน กำหนดกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565
  - 1.3. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน
  - 1.4. วิเคราะห์เนื้อหาบทเรียนจากคำอธิบายรายวิชา เอกสารประกอบการสอน แบ่งเนื้อหาตามหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 6
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 7
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 8
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 9
หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 10

2. **ขั้นการออกแบบ (Design)** ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นการออกแบบ ดังนี้
  - 2.1. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน
  - 2.2. ออกแบบเนื้อหาบทเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้โดยออกแบบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
  - 2.3. นำเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์ไปตรวจสอบค่าคุณภาพด้านเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
  - 2.4. แก้ไข ปรับปรุง เนื้อหาในกรณีที่มีความผิดพลาด
  - 2.5. จัดทำเนื้อหาในรูปแบบแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน
  - 2.6. จำแนกองค์ประกอบของแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน เป็น 2 ส่วน ดังนี้
    - 1) เนื้อหาของบทเรียน (Content)
    - 2) ระบบบริหารการเรียนรู้ (LMS: Learning Management System)

3. **ขั้นการพัฒนา (Development)** ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นการพัฒนา ดังนี้
การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน โดยใช้เครื่องมือและโปรแกรม

1. เครื่องคอมพิวเตอร์
2. ใช้โปรแกรม construct 2

3. โปรแกรมตกแต่งภาพ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ
ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาและความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชัน
2. กำหนดโครงสร้าง ขอบเขตเนื้อหาของแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน
3. นำโครงสร้างและเนื้อหา มาพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน
4. บทเรียนที่ผ่านการพัฒนาแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ

ของแอปพลิเคชันบทเรียน และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ

จากนั้นนำเนื้อหาที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องดำเนินการพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่า
ตัวเลขและจำนวน ตามแผนผังการทำงานและนำแอปพลิเคชันที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ
ด้านเนื้อหาและนำแอปพลิเคชันบทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนา ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ
ด้านเทคนิค

4. ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นการนำไปใช้ ดังนี้

- 4.1. นำแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 12 คน เวลาที่ใช้ 10 ชั่วโมง ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ให้ผู้สอนอ่านคำแนะนำในการใช้แอปพลิเคชันบทเรียน
2. บอกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ
3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
4. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 1
5. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 2
6. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 3
7. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 4
8. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 5
9. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 6
10. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 7
11. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 8
12. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 9
13. ศึกษาบทเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน 10
14. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นการประเมินผล ดังนี้

หลังจากการนำแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวนไปใช้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล
จากการทดลองเพื่อนำไปประเมินหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน

ไปทดลองกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 12 คน กำหนดคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน จำนวน 10 แผน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและ ขั้นสรุป

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหากับช่วงอายุและความสามารถพื้นฐานของนักเรียนและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ แบบจับคู่ จำนวน 30 ข้อ โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากตำราและเอกสารต่าง ๆ สร้างตารางโครงสร้างข้อสอบ ตามจุดมุ่งหมายและตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2. เขียนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสร้างเป็นแบบจับคู่ จำนวน 30 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า	แบบทดสอบมีความตรงเชิงเนื้อหา
ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า	แบบทดสอบมีความตรงเชิงเนื้อหา
ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า	แบบทดสอบไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของข้อคำถาม โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

4. คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำมาเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. นำแบบทดสอบที่ผ่านขั้นตอนทั้งหมดไปใช้ทดลองจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยบันทึกข้อความถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์

1.2 เตรียมสถานที่ที่ใช้ในการทดลองแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน

2. ขั้นตอนการทดลอง

- 2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในทุกวันจันทร์ของสัปดาห์ เวลา 13:30 น. – 14:30 น.
- 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการใช้เครื่องและแนะนำวิธีการใช้แอปพลิเคชัน
- 2.3 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน
- 2.4 ให้นักเรียนศึกษาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน โดยดำเนินการตามแผนการเรียนรู้
- 2.5 เมื่อนักเรียนศึกษาเนื้อหาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวนแล้วให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test)
- 2.6 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณภาพของแอปพลิเคชันโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าคุณภาพด้านเนื้อหาของแอปพลิเคชันบทเรียน
2. การประเมินประสิทธิภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ E1/E2
3. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้วยรูปแบบของ ADDIE Model ซึ่งมี 5 ขั้นตอน โดยผลการวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนมีดังต่อไปนี้

1) ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis) ผู้วิจัยได้ออกแบบแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ตามหลักสูตร ข้อมูลด้านการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน

2) ขั้นการออกแบบ (Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน โดยวิเคราะห์คุณภาพของแอปพลิเคชันโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าคุณภาพด้านเนื้อหาของแอปพลิเคชันบทเรียน จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งค่าคุณภาพด้านเนื้อหาเท่ากับ 4.33 หมายถึง แอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีค่าคุณภาพด้านเนื้อหาการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในบทเรียนอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผล โดยใช้การประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ E1/E2 ซึ่งมีการแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน และกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

พบว่า ประสิทธิภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองจากการทำกิจกรรม มีค่าเท่ากับ 159 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.33 และผลการจัดการเรียนรู้ จากการทดสอบหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มทดลอง มีค่าเท่ากับ 163 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.56 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้ ด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ เท่ากับ 88.33/90.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (E1/E2 เท่ากับ 80/80) รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าประสิทธิภาพของแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผลการประเมิน	กลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง	คะแนนกลุ่มทดลอง
คะแนน	159	163
ร้อยละ	88.33	90.56
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80	E1	E2

3) ขั้นการพัฒนา (Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้โปรแกรม Construct 2 และโปรแกรมตกแต่งภาพ ดำเนินการพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ตามแผนผังการดำเนินงานสร้างแอปพลิเคชัน

4) ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) ผู้วิจัยได้นำแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 12 คน

5) ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.96 หมายถึง แอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีค่าคุณภาพด้านเนื้อหา การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในบทเรียนอยู่ในระดับ มาก

ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ก่อนเรียนพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน เท่ากับ 12.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.61 อยู่ในระดับ ควรปรับปรุง หลังเรียนพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน เท่ากับ 26.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.75 อยู่ในระดับ ดีมาก ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์สถิติค่า t-test รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน

การจัดการเรียนรู้	n	M	S	Test statistics	p-value
ก่อนเรียน	12	12.58	2.61	16.688	.000
หลังเรียน	12	26.83	1.75		

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการสถิติค่า t พบว่า ความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลข และจำนวนผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ในภาพรวมแตกต่างจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .000$)

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปว่าคุณภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยการวิเคราะห์ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.96 หมายถึงแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีความตรงตามหลักสูตร ข้อมูล ด้านการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในบทเรียนอยู่ในระดับ มาก และประสิทธิภาพแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 88.33/94.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (E1/E2 เท่ากับ 80/80) ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ADDIE Model โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ (Analysis) การบอกค่าตัวเลขและจำนวนตามหลักสูตร การออกแบบ (Design) แอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแอปพลิเคชันบทเรียน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งหมดเท่ากับ 0.76 ซึ่งหมายถึงแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีความตรงตามหลักสูตร ข้อมูล ด้านการพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในบทเรียนอยู่ในระดับ มาก โดยในขั้นตอนของการพัฒนา (Development) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะทั้งในส่วนของเนื้อหาและเทคนิคการนำเสนอแอปพลิเคชันบทเรียน ด้วยโปรแกรม Construct 2 และโปรแกรมตกแต่งภาพ ดำเนินการพัฒนาเป็นแอปพลิเคชัน รวมทั้งทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข จากนั้นมีการนำไปใช้ (Implementation) พัฒนาความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และในขั้นการประเมินผล (Evaluation) หลังทดลองพบว่าความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวนอยู่ในระดับ ดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากแอปพลิเคชันบทเรียนได้มีการจัดลำดับ เรียงเรียงเนื้อหาที่เหมาะสมกับความยากง่ายและมีการปฏิบัติกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอนเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การทดลองในการเรียงลำดับพบว่าอยู่ในระดับดี เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียงลำดับเป็นการเรียงลำดับตามลำดับขั้นตอนการทำงาน ซึ่งนักเรียนต้องพิจารณาของใช้เพื่อให้สัมพันธ์กับขั้นตอนการใช้งาน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเด็กเป็นอยู่จริง โดยเป็นลักษณะของการเชื่อมโยงข้อมูลจากภาพกิจกรรมในแอปพลิเคชันบทเรียน สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทางด้านความคิดของเด็กที่มีขั้นตอนและกระบวนการการเรียนรู้เป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการในวัยต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับขั้นการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและยังเน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของมอนเตสซอรี อัมพรพรณ พูลลาภ และประภฤติ พูลพัฒน์ (2563) ที่มุ่งหวังให้เด็กมีพัฒนาการและเกิดทักษะติดตัวไปตลอดชีวิต อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้อีกด้วย เพราะมอนเตสซอริมีการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวันประกอบอยู่ด้วยมอนเตสซอริมีความเชื่อว่า ถ้ามีประสบการณ์กว้างขวางเกี่ยวกับชีวิตแล้ว จะสามารถก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้จากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เลือกหยิบของใช้และบัตรภาพด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปัญญานันท์ ศรีนุศาสตร์ (2558) ที่พบว่าหลังการใช้กิจกรรมด้านประสาทสัมผัสของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กสามารถอ่านจำนวนและรู้ค่าจำนวนได้สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมด้านประสาทสัมผัสอีกทั้ง อัจฉรา พิมพ์สอน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน เรื่อง การเปรียบเทียบขนาดหลังการใช้ชุดการสอน เรื่อง การเปรียบเทียบขนาด พบว่า เด็กมีความสามารถด้านการเปรียบเทียบขนาดสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการสอนและมีคะแนนพัฒนาการในระดับสูง

2. จากการพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 88.33/90.56 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบของกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองร้อยละ 88.33 และค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาถูกต้องทั้งหมดร้อยละ 90.56 แสดงว่าแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้สอดคล้องกับ วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2546) ที่ได้กล่าวว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ควรอยู่ในระดับที่ผู้วิจัยพอใจกับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่กำหนดและมีคุณค่านำไปใช้ได้อีกทั้งมีคุณค่ากับการลงทุนผลิตขึ้นมาใช้และส่งผลให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น

3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สรุปว่าเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การทดสอบสมมติฐานด้วยการสถิติค่า t พบว่าความสามารถ การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังการพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน ในภาพรวมแตกต่างจากก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .000$) โดยผลการประเมินความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอุดรดิษฐ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 คน หลังได้รับการพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ผ่านแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวน อยู่ในระดับ ดีมาก การเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะเห็นว่าคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการใช้แอปพลิเคชันบทเรียนที่สร้างด้วยโปรแกรมประยุกต์สำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ บนโทรศัพท์มือถือ ประกอบไปด้วย คำแนะนำการใช้ และเนื้อหาความรู้ที่มีทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เนื้อหาเกี่ยวกับการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ตามขั้นตอนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ADDIE Model ช่วยให้การเรียนรู้การบอกค่าตัวเลขและจำนวนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถให้ความสนใจกับบทเรียนยาวนานขึ้น จดจำตัวเลขได้ดีขึ้น สามารถบอกค่าของตัวเลขได้ถูกต้อง รวมถึงมีการนับที่ตรงกับค่าของตัวเลขได้อีกด้วย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กุลยา ก่อสุวรรณ (2553) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เรียนรู้จากสื่อหรือเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมได้ดี สื่อเป็นรูปธรรมมากเท่าใดยิ่งทำให้เด็กสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดี เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากของจริงหรือสิ่งมีชีวิตรอบตัวได้ดีกว่าการเรียนรู้จากรูปภาพตัวหนังสือหรือการพูดบรรยายของครู หากครูผู้สอนมีความเข้าใจลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น แอปพลิเคชันบทเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถการบอกค่าตัวเลขและจำนวน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากแนวทางการสร้างที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจัดให้มีสภาพสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ไม่มีสิ่งรบกวนมากเกินไป
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องจัดอยู่ในช่วงเช้า เนื่องจากนักเรียนมีสมาธิมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการจัดทำแอปพลิเคชันบทเรียน เรื่อง การบอกค่าตัวเลขและจำนวนที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ในเรื่องอื่น ๆ ให้ครอบคลุมและหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา นาราชภูรี. (2564). กระบวนการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้. *วารสารเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*, 6(1), 15-24.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ*. สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). *ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารณี ณะภูมิ. (2542). *การสอนเด็กปัญญาอ่อน*. สมใจการพิมพ์.
- ประกายรัตน์ สุวรรณ. (2555). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS เวอร์ชัน 20*. ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ปัญญานันท์ ศรีนุชศาสตร์. (2558). *การใช้กิจกรรมด้านประสาทสัมผัสเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจำนวน และรู้ค่าจำนวนของเด็กปฐมวัยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. ไร่ไทยเพลส.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวด 2 การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. (2551, 5 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก. หน้า 5-9.
- พงศ์ศิริ ธรรมวุฒิ ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี และกฤษณา คิตติ. (2558). การพัฒนาบทเรียนโมบายเลิร์นนิ่งวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์เบื้องต้น. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 14(2), 198-205.
- เมฆินทร์ เมธาวีกุล. (2562). ทศวรรษของพัฒนาการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในประเทศไทย 2550-2560. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 9(2), 181-188.
- รัชฎา เสรีวิวัฒนา. (2555). *การพัฒนาแอปพลิเคชัน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องรูปสี่เหลี่ยมสำหรับไอโอเอส บนอุปกรณ์แท็บเล็ต ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). *การศึกษาวิจัยในชั้นเรียน*. สุวีริยาสาส์น.

- อัจฉรา พิมพ์สอน. (2550). การใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัมพรพรณ พูลลาภ และประภฤติ พูลพัฒน์. (2563). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาผ่านชุดกิจกรรมสนุกคิดคณิตศาสตร์. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 16(2), 189-203.
- McGriff, D. E., Hudgins, J. E., & Brown, S. M. (2000). *Evaluation of transgenic versus conventional varieties*. In Dugger P., Richter D. (Ed.) *2000 Proceedings Beltwide Cotton Conferences* (502-503). University of Georgia.
- Rouse-Jones, M. D. (2012). History at the Personal Level: Tesseræ in the Mosaic of Caribbean Social History. *Caribbean Quarterly*, 58(1), 65–86. <https://doi.org/10.1080/00086495.2012.11672431>

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน

THE DEVELOPMENT OF AN ONLINE LEARNING LESSON ON DATA RELIABILITY
ASSESSMENT BY PROMPT FOR GRADE 9 STUDENTS BY USING GAMIFICATION
TECHNIQUES

เบญจรัตน์ บุญล้น¹

อัจฉรีย์ พิมพ์มูล²

สุวัฒน์ บรรลือ³

Bencharat Boonlon

Ajcharee Pimpimool

Suwat Banlue

Received Date: 21 April 2023

Revised Date: 11 May 2024

Accepted Date: 14 May 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน 2) ศึกษาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ 3) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ 4) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ 5) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ และ 6) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ การทดสอบที และค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการวิจัย พบว่า 1) ได้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน 2) คุณภาพของบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.42/85.17 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 0.55 6) ความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, เกมมิฟิเคชัน, การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Master Student, Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani Rajabhat, Email Address: bencharat.bg64@ubru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Assistant Professor Dr., Instructor, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat, Email Address: ajchpim@yahoo.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Assistant Professor Dr., Instructor, Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani Rajabhat, Email Address: suwat@ubru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop an online learning lesson on data reliability assessment by PROMPT for Grade 9 students by using gamification techniques; 2) study the quality of the online learning lesson; 3) study the efficiency of the lesson; 4) study the learning achievements of the students who learned from the lesson; 5) study the effectiveness index of the lesson; and 6) study the students' satisfaction with the lesson. The samples used in this research consisted of 30 students studying Grade 9 in the first semester of the academic year 2020. The statistics used for data analysis included the mean, standard deviation, efficiency of the lesson, t-test, and effectiveness index.

The research findings are as follows: 1) The online learning lesson on data reliability assessment by PROMPT for Grade 9 students by using gamification techniques was developed. 2) The overall quality of the lesson was at the highest level. 3) The efficiency of the lesson was at 82.42/85.17. 4) The mean score of the students' achievements after learning through the online lesson was higher than that before learning, with a statistical significance level of .05. 5) The value of effectiveness index of the lesson was at 0.55. 6) The overall mean score of the students' satisfaction with the lesson was at the highest level.

Keywords: Online Learning Lesson, Gamification, Data Reliability Assessment by PROMPT

บทนำ

โรคติดเชื้ออุบัติใหม่ที่มีการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างและเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก พบการระบาดทุก 10 ปี ซึ่งพบการระบาดตั้งแต่การระบาดของไข้หวัดใหญ่ใน ปี ค.ศ. 1918 คือ พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ H1N1 ต่อมาเปลี่ยนสายพันธุ์ H3N2, H1N1 2009 ปี ค.ศ. 2009 พบการระบาดไปทั่วโลกมากกว่า 180 ประเทศ และในปัจจุบัน คือ การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบการระบาดไปทั่วโลกเช่นกัน (กระทรวงสาธารณสุข, 2564) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลเป็นอย่างมากต่อระบบการศึกษา มาตรการที่หลายประเทศใช้อย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสคือการใช้มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการในการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ซึ่งการปิดโรงเรียนนั้นส่งผลให้เด็กนักเรียนส่วนใหญ่เสียโอกาสในการเรียน หลายประเทศใช้วิธีการสอนทางไกล ไม่ว่าจะเป็นการสอนออนไลน์หรือแอปพลิเคชัน (Application) หรือใช้การถ่ายทอดผ่านสัญญาณโทรทัศน์เพื่อให้เด็กเรียนต่อที่บ้านได้ (พงศ์ ทศ วนิชานันท์, 2563) การปิดโรงเรียนและการเรียนออนไลน์ในช่วงที่มีการระบาด ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก นักเรียนจำนวนมาก เรียนรู้จากการเรียนออนไลน์ได้อย่างจำกัด เพราะขาดอุปกรณ์ ขาดผู้ปกครองที่มีเวลาช่วยกำกับการเรียน ขาดสมาธิทำให้ปฏิสัมพันธ์ยิ่งน้อยลง (สมชัย จิตสุชน, 2564) จากการสำรวจโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน CYD ทีมศูนย์วิชาการและเครือข่ายวิชาการด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว ผลสำรวจความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในช่วงสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากทั้งหมด 1,428 คน ในช่วงระหว่างวันที่ 28 เมษายน ถึง 25 พฤษภาคม 2563 พบว่า ประเภทอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ อันดับ 1 คือ โทรศัพท์มือถือ อันดับ 2 คือ คอมพิวเตอร์ เด็กและเยาวชนจึงสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้โดยใช้โทรศัพท์มือถือเป็นส่วนใหญ่ (สมพงษ์ จิตระดับ, 2563) จากการสำรวจการใช้ ICT ของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2563 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า อุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนสูงสุด ร้อยละ 98.5 รองลงมา คือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 51.3 และคอมพิวเตอร์พกพา ร้อยละ 14.7 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนออนไลน์นั้นเข้าถึงผู้เรียนให้ได้มากที่สุด จึงต้องมีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงการรองรับของทุกอุปกรณ์

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สามารถจัดทำในรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ได้ บทเรียนออนไลน์ หมายถึง การเรียนรู้แบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเองตามความถนัด ความสามารถในการเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียน โดยในเนื้อหาของบทเรียนจะประกอบด้วย เนื้อหา รูปภาพ วิดีทัศน์ เสียงและสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะถูกส่งไปถึงผู้เรียนผ่านตัวกลาง คือ เว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) โดยผู้สอนและผู้เรียนสามารถพูดคุย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคนเพราะเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (สุรสิทธิ์ วรรณไกรโรจน์, 2555) โดยการสร้างบทเรียนออนไลน์จะนำเสนอเนื้อหาความรู้ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถตอบโต้กับเนื้อหา (Interaction) รวมทั้งมีแบบฝึกการรับรู้และแบบทดสอบ ให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจ โดยในเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์ จะมีการแบ่งไว้เป็นหน่วยการเรียนรู้ เมื่อศึกษาด้วยตนเองแล้วผู้เรียนมีหน้าที่อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการสอบถามปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน (ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2551) เมื่อผนวกเข้ากับการออกแบบที่ดี ตอบสนองต่อแนวคิดการสื่อสารและทฤษฎีการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วันรักษ์ ศรีสังข์, 2560)

แม้การเรียนออนไลน์จะได้รับความนิยมและมีข้อดีอยู่หลายประการ แต่ยังมีสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรค คือ แรงจูงใจ ผู้เรียนที่เรียนผ่านระบบออนไลน์ต้องมีแรงจูงใจส่วนตัวและจัดระบบการเรียนที่ดี หากไม่วางแผน การเรียนจะทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนและอาจสอบไม่ผ่านในหลักสูตรนั้น และอีกข้อจำกัดหนึ่งของการนำสื่อออนไลน์มาใช้นั้น คือ การไม่สามารถควบคุมผู้เรียนได้ ผู้เรียนขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง ทำให้การเรียนออนไลน์ไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะรูปแบบการเรียนที่ผู้เรียนเข้าไปในแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่บนอินเทอร์เน็ตแล้ว ผู้เรียนอาจสนใจเรื่องอื่นแทนที่จะสนใจ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ความไม่คุ้นเคยในการเรียนด้วยตนเอง ขาดแรงจูงใจ ความไม่ชำนาญหรือขาดทักษะในการใช้เครื่องมือ บนอินเทอร์เน็ต ประกอบกับการเรียนบนเว็บ ไม่ใช่การเรียนแบบเส้นตรง ผู้เรียนบางคนอาจมีปัญหาการจัดการความคิดรวบยอด หรือไม่รู้แหล่งการขอคำปรึกษาประกอบกับเป็นการเรียนแบบอิสระ ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อการเรียนของผู้เรียนก็เป็น ปัญหาสำคัญอีกประการ และจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดทิศทาง ความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่น ความพยายามและ คุณภาพของพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง หากผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของเป้าหมายการเรียนรู้จึงจะเห็นช่องทางแห่ง ความสำเร็จและเกิดแรงจูงใจต่อการเรียน (จันทิมา เจริญผล, 2558)

การใช้เกมมิฟิเคชันเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนเพิ่มมากขึ้น นักเรียน เกิดความสนุกสนานและมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่น พฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนที่ตรงต่อเวลา ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้กลไกของแต้มสะสมเข้ามาช่วยและนักเรียนมีความรับผิดชอบในการส่ง งานเพิ่มมากขึ้น ส่งงานตรงเวลามากขึ้น ทำให้เห็นว่าแรงจูงใจในการเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ปิยวรรณ กมลฉ่ำ, 2563) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ จึงต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมี แรงจูงใจและเกิดความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชัน เป็นการนำกลไกของเกมมาใช้ในห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น สนุกสนาน กระตุ้นให้มีส่วนร่วมได้ (นครินทร์ สุขใส, 2561) ซึ่งองค์ประกอบของเกมมิฟิเคชัน ประกอบด้วย เป้าหมาย (Goals) กฎ (Rules) ความร่วมมือ การแข่งขันหรือความขัดแย้ง (Cooperation, Competition, or Conflict) เวลา (Times) รางวัล (Reward) ผลป้อนกลับ (Feedback) และ ระดับ (Levels) ทำให้เกิดเป็นสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี โดยการใช้เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันมาจัดกิจกรรม เพื่อเรียนรู้ในลักษณะ ของเกม ซึ่งการนำทฤษฎีเกมมิฟิเคชันมาใช้ในด้านการศึกษานั้นจะช่วยสร้างความสนุก สร้างแรงจูงใจ และดึงดูดความสนใจ ของผู้เรียน สามารถช่วยให้ผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เป็นการบูรณาการของกลศาสตร์ ของเกมเข้าไปในการเรียนรู้ และเป็นการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ปัจจุบันที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 อีกด้วย (กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย, 2560) ซึ่งในปัจจุบันมีการนำเทคนิคหรือแนวคิดในการออกแบบเกมมาประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน (Gamification of Learning) เช่น การให้รางวัลเมื่อผู้เรียนแก้โจทย์ปัญหาได้ การใช้รูปแบบการ สะสมแต้มในภารกิจการเรียนรู้ การจัดให้มีการแข่งขันกัน เป็นต้น เกมส่วนใหญ่มีแรงจูงใจโดยการให้รางวัล เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการ สร้างความรู้สึกว่ามีความสำเร็จและมีการแข่งขัน เมื่อผู้เรียนเล่นเกม จึงทำให้มีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น (สกุณา กลัดอยู่, 2562)

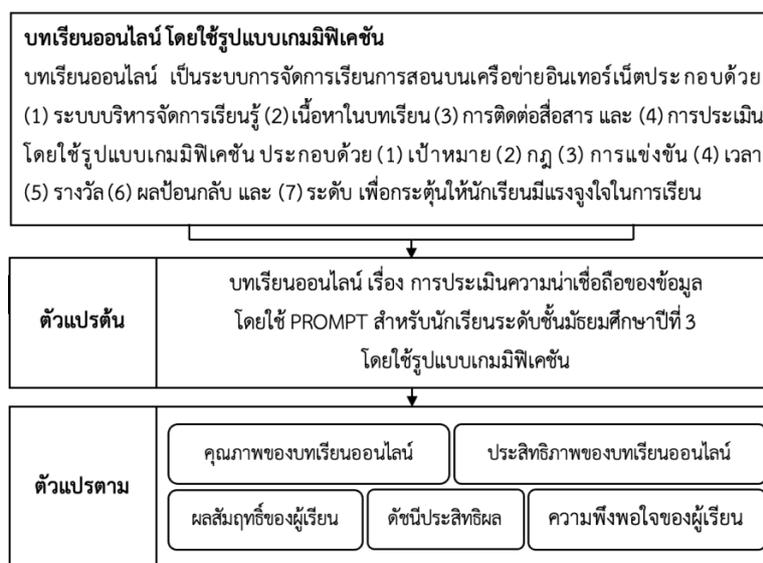
จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่สอน ในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า ผู้เรียนส่วนมากขาดแรงจูงใจในการเรียนผ่านการ เรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ด้วยการเรียนการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยผู้เรียนขาดสื่อการเรียนรู้หรือบทเรียนที่จะ

กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเกิดแรงจูงใจในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ รองรับการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ในปัจจุบัน อีกทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยการนำกลไกของเกม (Gamification) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐาน นำไปต่อยอดในการเรียนรู้และวางแผนการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน
3. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน
5. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน
6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ที่มีวุฒิการศึกษาด้านเทคโนโลยีและการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์
2. นักเรียนกลุ่มประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนซีทวนวิทยาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2565 ทุกคน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน จำนวน 7 ระดับ ได้แก่ (1) การนำเสนอ (2) ความสัมพันธ์ (3) วัตถุประสงค์ (4) วิธีการ (5) แหล่งที่มา (6) เวลาและ (7) การประเมินความน่าเชื่อถือของตัวอย่างข้อมูล
2. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์ ของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน สำหรับผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า น้ำหนักคะแนน 5 ระดับ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
  - 3.1 หาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า มีจำนวนแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 60 ข้อ มีค่าอยู่ในช่วง 0.60 - 1.00 ซึ่งถือว่าเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
  - 3.2 ทดลองใช้โดยกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มจริง พบว่า มีจำนวนแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 43 ข้อ มีค่าระดับความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.39 ถึง 0.78 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.22 ถึง 0.78 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.95 สรุปได้ว่า เป็นแบบทดสอบที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้งานได้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปใช้จำนวน 40 ข้อ ซึ่งครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า น้ำหนักคะแนน 5 ระดับ โดยแบบสอบถามความพึงพอใจผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 ซึ่งสรุปได้ว่า แบบสอบถามความพึงพอใจที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

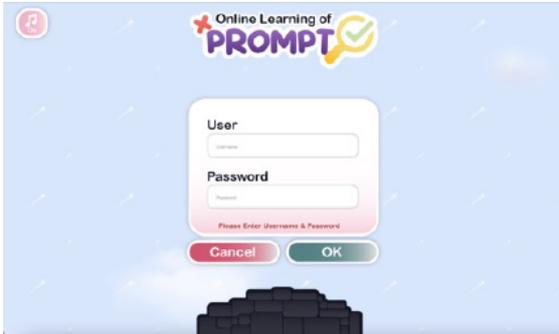
1. นำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพของบทเรียนด้วยแบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์
2. นำบทเรียนออนไลน์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร ในเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ปรับปรุงแก้ไขให้บทเรียนออนไลน์มีความเหมาะสม จากนั้นนำบทเรียนออนไลน์ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร
3. ให้นักเรียนในกลุ่มประชากรทำแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของบทเรียนออนไลน์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ คือ 3.51 - 5.00
2. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ (E1/E2) ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80
3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที
4. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์
5. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน

ภาพ 2 การลงชื่อเข้าใช้

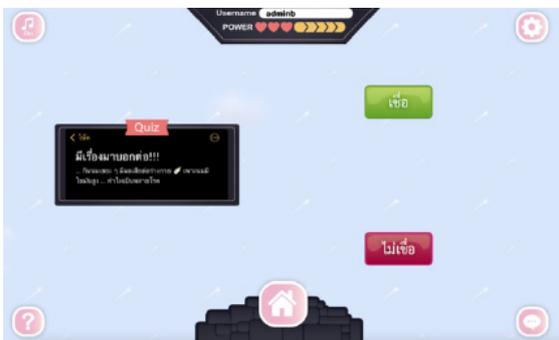
ภาพ 3 การจัดการข้อมูล (UX & UI) และระบบนำทาง

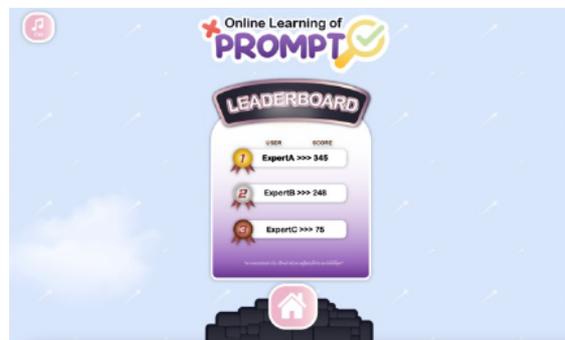
ภาพ 4 คำชี้แจง

ภาพ 5 แบบทดสอบ

ภาพ 6 กิจกรรมการเรียนรู้

ภาพ 7 กระดานผู้นำ

โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน มาประยุกต์ใช้ในการสร้างบทเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ เป้าหมาย (Goals) กฎ (Rules) ความขัดแย้ง การแข่งขัน หรือความร่วมมือ (Conflict, Competition, or Cooperation) เวลา (Times) รางวัล (Reward) ผลป้อนกลับ (Feedback) และระดับ (Levels)

2. ผลการศึกษาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน แสดงผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	M	S	ระดับคุณภาพ
ด้านการออกแบบระบบบริหารจัดการเรียนรู้			
1. การลงชื่อเข้าใช้มีความเหมาะสม ใช้งานง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การออกแบบระบบการจัดการข้อมูลมีความเหมาะสม สวยงาม และใช้งานง่าย (UX & UI)	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การออกแบบระบบนำทางมีความเหมาะสม ใช้งานง่าย (Navigation)	4.40	0.55	มาก
4. การออกแบบทุกส่วนในระบบเป็นรูปแบบเดียวกัน (Unity)	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.75	0.32	มากที่สุด
ด้านการออกแบบเนื้อหาในบทเรียน			
5. การลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การออกแบบตัวอักษรที่มีความเหมาะสม อ่านง่าย	4.20	0.84	มาก
7. การออกแบบภาพกราฟิกมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
8. การออกแบบภาพเคลื่อนไหวมีความเหมาะสม	4.20	0.84	มาก
9. เสียงประกอบมีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.56	0.34	มากที่สุด
ด้านการออกแบบการติดต่อสื่อสาร			
10. มีช่องทางการติดต่อระหว่างผู้เรียนและผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
11. มีช่องทางการติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.60	0.00	มากที่สุด
ด้านการออกแบบการประเมิน			
12. มีการออกแบบการประเมินให้แสดงผลป้อนกลับแก่ผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
13. การลำดับการประเมินมีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
14. การออกแบบรูปแบบการประเมินมีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.67	0.06	มากที่สุด
ด้านองค์ประกอบของเกมมิฟิเคชัน			
15. มีการกำหนดเป้าหมาย (Goals) ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
16. มีการตั้งกฎ (Rules) ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.40	0.55	มาก
17. มีการแข่งขันหรือความร่วมมือ (Conflict, Competition, or Cooperation) ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
18. มีการกำหนดเวลา (Times) ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.60	0.89	มากที่สุด
19. มีการมอบรางวัล (Reward) ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
20. มีผลป้อนกลับ (Feedback) ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
21. มีการจัดระดับ (Levels) ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.71	0.26	มากที่สุด
ภาพรวม	4.66	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า คุณภาพบทเรียนออนไลน์ โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.66, S = 0.16$)

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน แสดงผลดังตาราง 2

ตาราง 2 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์

จำนวนนักเรียนทั้งหมด (N)	กระบวนการ			ผลลัพธ์		
	คะแนนเต็ม (A)	คะแนนรวม ($\sum x$)	ประสิทธิภาพ กระบวนการ (E_1)	คะแนนเต็ม (B)	คะแนนรวม ($\sum f$)	ประสิทธิภาพ กระบวนการ (E_2)
30	280	6,923	82.42	40	1,022	85.17

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วย จำนวน 30 คน จากคะแนนกระบวนการ 7 หน่วย 280 คะแนน มีคะแนนรวมทั้งหมด 6,923 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.42 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม 40 คะแนน มีคะแนนรวมทั้งหมด 1,022 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.17 ดังนั้น บทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน มีประสิทธิภาพเท่ากับ $82.42/85.17$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

4. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน แสดงผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการทดสอบ	n	M	S	t
ก่อนเรียน	30	26.70	1.53	27.38*
หลังเรียน	30	34.07	1.87	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ พบว่า ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปผลได้ว่าหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

5. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน แสดงผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ตารางแสดงค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน	ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน
30	40	801	1022

ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ = 0.5538

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ มีค่าเท่ากับ 0.55 สรุปผลได้ว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าจากการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 55.38

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน แสดงผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

รายการประเมิน	M	S	ระดับ
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหา ภาพประกอบ และเสียง มีความน่าสนใจ	4.40	0.50	มาก
2. ลำดับเนื้อหา มีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.40	0.62	มาก
3. เข้าถึงเนื้อหาได้ง่าย ไม่ซับซ้อน	4.47	0.68	มาก
4. เนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลา	4.57	0.57	มากที่สุด
5. ขนาดของเนื้อหา มีความเหมาะสมกับหน้าจอ	4.23	0.50	มาก
รวม	4.41	0.08	มาก
ด้านรูปแบบของบทเรียนออนไลน์			
6. รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ มีความสวยงามน่าสนใจ	4.83	0.38	มากที่สุด
7. รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ ใช้งานง่าย	4.83	0.41	มากที่สุด
8. รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ มีการแสดงคะแนนและรางวัลให้เห็นทันที	4.80	0.43	มากที่สุด
9. มีช่องทางการติดต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอน	4.37	0.49	มาก
รวม	4.71	0.05	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน			
10. มีการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.03	0.72	มาก
11. มีการอธิบายรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน	4.10	0.61	มาก
12. บทเรียนออนไลน์ เพิ่มความน่าสนใจในการเรียน	4.83	0.38	มากที่สุด
13. บทเรียนออนไลน์ เพิ่มความสนุกสนานในการเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
14. บทเรียนออนไลน์ เพิ่มความท้าทายและการมีส่วนร่วมในการเรียน	4.53	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.38	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
15. ความรู้ที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร	4.77	0.43	มากที่สุด
16. ความรู้ที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้	4.53	0.51	มากที่สุด
17. สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้	4.73	0.45	มากที่สุด
รวม	4.68	0.13	มากที่สุด
ภาพรวม	4.54	0.15	มากที่สุด

จากตาราง 5 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ จำนวน 30 คน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.54, S = 0.15)

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน ได้บทเรียนออนไลน์ที่ประกอบด้วย ระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เนื้อหาในบทเรียน การติดต่อสื่อสารและการประเมิน ผลที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรู้ คือ นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนจากเนื้อหาในบทเรียนออนไลน์ที่มีปฏิสัมพันธ์และมีการตอบสนองทันที ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาข้อดีของบทเรียนออนไลน์ของ ภาสกร เรืองรอง และ พิลาศศิริ เสริมพงษ์ (2563) ที่ได้สรุปข้อดีของบทเรียนออนไลน์ไว้ว่า การเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์ ผู้เรียนสามารถตอบโต้ มีปฏิสัมพันธ์สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา โดยใช้หลักการออกแบบบทเรียนออนไลน์ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ เนื้อหาของบทเรียน ระบบบริหารการเรียน การติดต่อสื่อสารและการสอดแทรกผลการเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชันที่ กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย (2560) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของเกมมิฟิเคชันประกอบด้วย เป้าหมาย กฎ การแข่งขัน เวลา รางวัล ผลป้อนกลับและระดับ สอดคล้องกับ ประมินทร์ อุตตะเนย์ (2563) ที่ได้ออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน ผลการพัฒนาพบว่าสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สีกอยากทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ โดยมีรางวัลเป็นแรงผลักดัน

2. ผลการศึกษาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิเคราะห์ระบบเพื่อศึกษาหลักการสร้างบทเรียนออนไลน์และหลักการใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน ทุกขั้นตอนในการพัฒนาผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้บทเรียนออนไลน์มีคุณภาพเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกญา กลัดอยู่ (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาอีเลิร์นนิ่งแบบเกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า อีเลิร์นนิ่งแบบเกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษาการออกแบบและพัฒนาโมเดลสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์โดยใช้เกมมิฟิเคชันที่ส่งเสริมกำกับตนเองของ ศรีสุตา ด่วงไธด์ และ สุมาลี ชัยเจริญ (2563) พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของโมเดลโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบคุณภาพของโมเดล ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชันที่ส่งเสริมกำกับตนเองและด้านการออกแบบตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสม

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.42/85.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของบทเรียนออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาของบทเรียน ระบบบริหารการเรียน การติดต่อสื่อสารและการวัดผลการเรียน สอดคล้องกับการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การใช้สังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ ภูวนเดช สัมภาวะผล (2562) พบว่า บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ 81.08/82.81 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 เพราะว่าองค์ประกอบที่สำคัญของบทเรียนออนไลน์

ประกอบด้วย เนื้อหา ระบบบริหารจัดการเรียนรู้ โหมดการติดต่อสื่อสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และแบบฝึกหัด และสอดคล้องกับการพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยวิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน ในหัวข้อเรื่องการสร้างภาพกราฟิกโดยโปรแกรมนำเสนอ ของ เบญจพร ตรีพัฒนานนท์ (2563) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ พบว่าการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ด้วยแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ในหัวข้อเรื่อง การสร้างภาพกราฟิกโดยโปรแกรมนำเสนอ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.09/82.46 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้วางแผนการพัฒนาบทเรียนออนไลน์อย่างเป็นระบบ มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้โดยกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มจริง เพื่อให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบที่มีความเหมาะสม และการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้บทเรียนออนไลน์โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน เป็นการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบของเกมมิฟิเคชันมาใช้เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงทดลองของ Michael Sailer และคณะ (2017) ซึ่งพบว่า การใช้เกมมิฟิเคชันมีผลกระทบเชิงบวกต่อความพึงพอใจและเพื่อร่วมทีมส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางสังคม องค์ประกอบการออกแบบเกมที่เฉพาะเจาะจงจะมีผลทางจิตวิทยาให้เกิดแรงจูงใจในการเล่นมากขึ้น

5. ผลการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน มีค่าเท่ากับ 0.55 สรุปผลได้ว่านักเรียนมีความก้าวหน้าจากการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 55.38 ทั้งนี้เนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์พัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งอยู่ในการควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ พรไพลิน เติลละอ (2562) ได้พัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อการสอนมัลติมีเดีย มีค่าเท่ากับ 0.68 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 68.10 และสอดคล้องกับ ขวลิขิต จันทร์เกษร (2562) ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรมการนำเสนอข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเท่ากับ 0.74 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 74.90

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมเท่ากับ 4.54 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ การออกแบบและข้อดีของบทเรียนออนไลน์ ทั้งยังศึกษารูปแบบและข้อดีของเกมมิฟิเคชัน เพื่อนำแนวคิดการใช้เกมมิฟิเคชันมาใช้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความสนใจและ เกิดแรงจูงใจในการเรียน สอดคล้องกับ ชนินทร์ ตั้งพานทอง (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน

พบว่า การใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้งาน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับ วัลลภ สุราวุธ (2561) ได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ ในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนผ่านบทเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ภาสกร เรืองรอง และ พิลาศ ศิริ เสริมพงษ์ (2563) ได้ศึกษาการใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า นักเรียนสามารถโต้ตอบแบบมีปฏิสัมพันธ์ได้หลายรูปแบบ ตอบสนองในเรื่องของ มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม สามารถเข้าถึงบทเรียนได้ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน สามารถเรียนรู้ได้เต็มประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ ประมินทร์ อัครตะเนย์ (2563) ที่ได้ออกแบบและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ออนไลน์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน เพื่อสนับสนุนการสร้างเมนทอลโมเดลและแรงจูงใจในการเรียน รายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจของนักเรียน อยู่ในระดับ มาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้ PROMPT สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบเกมมิฟิเคชัน ไปใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีบริบทแตกต่างกันควรศึกษารายละเอียดและปรับใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละบริบท เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยครูผู้สอน นอกจากสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านจำนวนนักเรียนกลุ่มประชากรในการวิจัยที่มีจำนวนจำกัด ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทดลองในกลุ่มประชากรกลุ่มใหญ่ หรือมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ที่เป็นประโยชน์ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). คู่มือการบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาลเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่/อุบัติซ้ำทางเดินหายใจ พ.ศ. 2564. กองวิชาการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤษณพงศ์ เลิศบำรุงชัย. (2560, 17 มกราคม). เกมมิฟิเคชัน (Gamification) โลกแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม. touchpoint. <https://touchpoint.in.th/gamification/>
- จันทิมา เจริญผล. (2558). การพัฒนาระบบวิดีโอสตรีมมิงแบบปฏิสัมพันธ์ตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนแบบรอบรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการกำกับตนเองสำหรับนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชินินทร์ ตั้งพานทอง. (2560). ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์เพื่อเสริมการเรียนการสอน. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชวลิต จันทรเกษม. (2562). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง โปรแกรมการนำเสนอข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2551, 2 กรกฎาคม). ความหมายของ E-learning. ครูบ้านนอก. <https://www.kroobannok.com/1586>
- นครินทร์ สุกใส. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านร่วมกับเกมมิฟิเคชันที่มีต่อความสามารถในการประยุกต์ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจพร ตีระวัฒนานนท์. (2563). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เรื่อง การสร้างภาพกราฟิกโดยโปรแกรมนำเสนอ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรมินทร์ อัตตะเนย์. (2563). การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ออนไลน์ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน เพื่อสนับสนุนการสร้างเมนทอลโมเดลและแรงจูงใจในการเรียน วิชา วิทยาการคำนวณ เรื่อง การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาไพทอน. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปิยวรรณ กมลฉ่ำ. (2563). การศึกษาแรงจูงใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเลขยกกำลังภายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมมิฟิเคชันออนไลน์. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พงศ์ทิศ วนิชานันท์. (2563, 1 พฤษภาคม). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร. TDRI. <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>
- พรไพลิน เฉิดละอ. (2562). การพัฒนาสื่อการสอนมัลติมีเดีย วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ภาสกร เรืองรอง และ พิลาศศิริ เสริมพงษ์. (2563). การใช้บทเรียนออนไลน์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้น ประถม ในสถานการณ์โควิด 19. *วารสารกลุ่มมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์*, 3(2), 79-92.
- ภูวเดช สัมภาวะผล. (2562). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- วันรักษ์ ศรีสังข์. (2560). การพัฒนาชุดบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การกัดเพื่งตรงระบบโมดูลด้วยหัวแบ่งบนเครื่องกัด. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- วัลลภ สุราษฎร์. (2561). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โรงเรียนลั่นฟ้าพิทยาคม. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศรีสุตา ดั่งโต๊ด และ สุมาลี ชัยเจริญ. (2563). การออกแบบและพัฒนาโมเดลสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ โดยใช้เกมมิฟิเคชันที่ส่งเสริมการกำกับตนเอง สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารวิชาการครุศาสตร์ อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 11(1), 68-77.
- สกุณา กลัดออยู่. (2562). การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งแบบเกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชัย จิตสุขชน. (2564, 8 เมษายน). การจัดการผลเป็นด้านการศึกษา จาก โควิด-19 เพื่อพลิกวิกฤติเป็นโอกาส. TDRI. <https://tdri.or.th/2021/04/covid-19-educational-scarring/>
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2563, 5 สิงหาคม). ผลสำรวจความพร้อมในการเรียนออนไลน์ของเด็กและเยาวชนในช่วงสถานการณ์ COVID-19. CYD RU. <http://www.cydcenter.com/hot-issue/ผลสำรวจความพร้อมในการ/>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *สรุปผลที่สำคัญการใช้ไอซีทีของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2563*. กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา.
- สุรสิทธิ์ วรรณไกรโรจน์. (2555, 13 พฤศจิกายน). *ความหมายของบทเรียนออนไลน์*. ICT สำหรับครู. <http://ictsert.blogspot.com/2012/11/e-learning.html>
- Sailer, M. et al. (2017). How gamification motivates: An experimental study of the effects of specific game design elements on psychological need satisfaction. *Computer in Human Behavior*, 32(77), 371-380.

การพัฒนาแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

THE DEVELOPMENT OF A STEP-BY-STEP EXERCISE OF THE KWDL TECHNIQUE TO
ENHANCE READING COMPREHENSION OF GRADE 2 STUDENTS

สุดารัตน์ นวนวิใจ¹

Sudarat Nuanwijai

เกสร กอกอง²

Kasorn Korkong

Received Date: 8 July 2023

Revised Date: 1 December 2023

Accepted Date: 22 April 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL มีจำนวน 5 แบบฝึก ได้แก่ 1. ฝึกอ่านกับพีกระดาษ 2. ฝึกการอ่านกับพีมด 3. ฝึกอ่านกับพีจิ้งจอก 4. ฝึกอ่านกับพีราชสีห์ 5. ฝึกการอ่านกับพีอึ่งอ่าง เมื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.47/77.00
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกฯ โดยรวมในระดับมาก ร้อยละ 77.00
3. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แบบฝึก, เทคนิค KWDL, ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

¹ นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Master student in Division of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Email Address: Nuanwijain@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Lecturer in Division of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, Email Address: Kasorn.kakag@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to: 1) establish and determine the effectiveness of step-by-step exercises based on the KWDL technique for enhancing the reading comprehension ability of Grade 2 students, with effectiveness criteria set at 75/75; 2) study the reading comprehension ability of Grade 2 students after school by using step-by-step exercises based on the KWDL technique; and 3) compare the reading comprehension ability of Grade 2 students before and after learning through step-by-step exercises based on the KWDL technique.

The results showed that:

1. The step-by-step exercises based on the KWDL technique consisted of five practices: 1) Practice reading with Brother Rabbit; 2) Practice reading with Brother Ant; 3) Practice reading with Brother Fox; 4) Practice reading with Brother Lion; and 5) Practice reading with Brother Bullfrog. Upon evaluation of quality, they were found to be highly suitable, with an activity efficiency of 79.47/77.00.

2. Overall, Grade 2 students showed significant improvements in their reading abilities, at 77.00 percent.

3. The reading comprehension ability of Grade 2 students after learning was significantly higher than before learning, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Step-by-step exercise, KWDL technique, Ability to read

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยแบ่งสาระการเรียนรู้แกนกลางออกเป็น 5 สาระ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักภาษาไทยและสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งสาระที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือ สาระที่ 1 การอ่าน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดตัวชี้วัด ท.1.1 ป.2/4 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่กำหนดให้ผู้เรียนนั้นจะต้องสามารถระบุใจความสำคัญและรายละเอียดเรื่องที่อ่านได้ โดยการอ่านจับใจความสำคัญถือเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน สอดคล้องกับแววมยุรา เหมือนนิล และประทีป เหมือนนิล (2564) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญว่า การอ่านที่เป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ คือ การอ่านจับใจความสำคัญ เนื่องจากการอ่านจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐานของการอ่านระดับสูง เช่น อ่านตีความ อ่านวิเคราะห์ความ เป็นต้น การอ่านจับใจความสำคัญมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ศิลปะวิทยาการอื่น ๆ เพราะผู้ที่เรียนรู้อ่านจับใจความสำคัญจากตัวบทของศาสตร์แขนงต่าง ๆ จำเป็นต้องอ่านจับใจความสำคัญได้

ปัจจุบันแม้ว่าการอ่านและการอ่านจับใจความสำคัญจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และได้กำหนดให้เป็นเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่จากประสบการณ์ในการสอนรายวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าการเรียนการสอนอ่านจับใจความสำคัญยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยอ้างอิงจากผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาไทยย้อนหลังไป 5 ปี และผลคะแนนการประเมินการอ่าน การเขียนภาษาไทยของนักเรียนรายบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในปีการศึกษา 2562 นักเรียนมีผลการอ่านจับใจความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 60.00 ปีการศึกษา 2563 นักเรียนมีผลการอ่านจับใจความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 67.14 ปีการศึกษา 2564 นักเรียนมีผลการอ่านจับใจความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 51.66 และปีการศึกษา 2565 นักเรียนมีผลการอ่านจับใจความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดย 4 ปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความสำคัญที่ค่อนข้างน้อย ไม่ตรงตามเกณฑ์ที่ครูผู้สอนตั้งไว้และไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความสำคัญจากเนื้อเรื่องได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถอ่านในระดับที่สูงขึ้นได้ และทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากปัญหาการอ่านจับใจความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ พบว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL เป็นนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการ

เรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการอ่าน เป็นการใช้กระบวนการคิด เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโดยเน้นการใช้ความรู้เดิมของผู้อ่านในการตีความทำความเข้าใจเรื่องที่ย่อ และเพื่อความเข้าใจตรงจุดประสงค์ ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านทราบ มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมก่อนอ่าน กิจกรรมระหว่างอ่าน และกิจกรรมหลังอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิค KWDL ที่กำหนดว่า K คือเรารู้อะไร (What we know) W คือ เราต้องการรู้ ต้องการทราบอะไร (What we want to know) D คือ เราทำอะไร, อย่างไร (What we do) และหาคำตอบ หรือเรามีวิธีการอย่างไรบ้าง หรือมีวิธีดำเนินการเพื่อหาคำตอบอย่างไร และ L คือ เราเรียนรู้อะไรจากการดำเนินขั้น ที่ 3 (What we learned) โดยขั้นตอนเหล่านี้จะทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชญา สิทธิธัญกิจ (2564) ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังค้นพบว่านวัตกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญอีกหนึ่งนวัตกรรม คือ แบบฝึก เนื่องจาก แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ฝึกผู้เรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนเกิดทักษะสูงสุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวัลย์ มาตจรัส และคณะ (2550) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่าเป็นสื่อการเรียนรู้ 1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 2. ผู้เรียนมีสื่อสำหรับฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การคิดวิเคราะห์ และการเขียน 3. เป็นสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์แก้ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่านวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL และแบบฝึกทักษะนั้นจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียนให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัย การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกของจินดารัตน์ ฉัตรสอน (2558) พบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLร่วมกับแบบฝึกหลังเรียนด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกสูงกว่า ก่อนเรียนด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

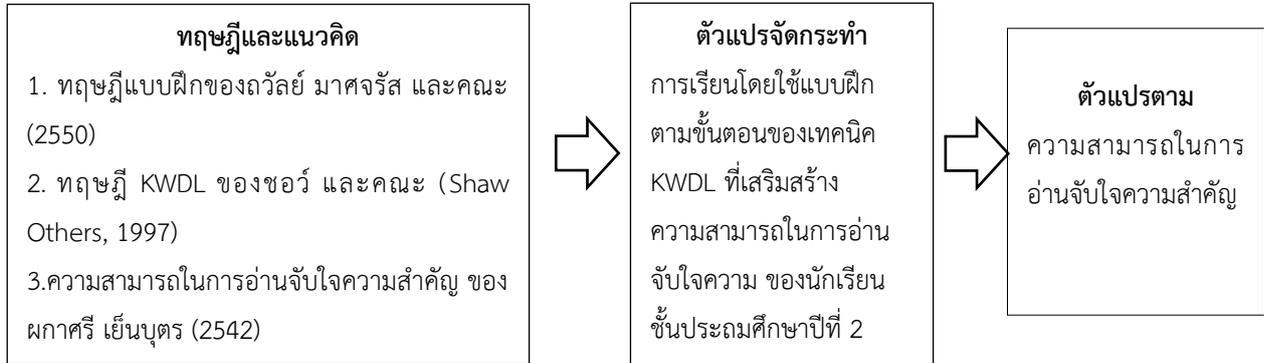
ดังนั้นผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขึ้นเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้สูงขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านการอ่านที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทักษะๆ ในขั้นสูงได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 เครือข่ายเนินมะปราง ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 13 โรงเรียน 13 ห้องเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหัวเขาราชภักดิ์บำรุง ตำบลบ้านม่วง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL คู่มือการใช้ และแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงและทำข้อตกลงกับผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกจนครบทั้ง 5 แบบฝึก
4. ให้นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนด้วยแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ที่สร้างแสดง ดังภาพ 2

ขั้น K : (What you know)
เรารู้อะไร

ขั้น W : (What we want
to know) เราต้องการรู้อะไร

ขั้น D : (What we do) เรา
ทำอะไร, อย่างไร

ขั้น L : (What we
learned) เราเรียนรู้้อะไร
จากขั้นที่ 3

ภาพ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนร้อยละโดยเทียบกับเกณฑ์

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติ t-test (dependent)

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า

แบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เอกสารแบบฝึก ประกอบด้วย ชื่อแบบฝึก คำชี้แจง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมฝึก เฉลยกิจกรรมฝึก ซึ่งแบบฝึกมีจำนวน 5 เล่ม ได้แก่ แบบฝึกที่ 1 ฝึกอ่านกับที่กระต่าย แบบฝึกที่ 2 เรื่อง ฝึกอ่านกับพื้มด แบบฝึกที่ 3 เรื่อง ฝึกอ่านกับพื้จิ้งจอก แบบฝึกที่ 4 ฝึกอ่านกับพื้ราชสีห์ และแบบฝึกที่ 5 เรื่อง ฝึกอ่านกับพื้จิ้งจอก ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้แบบฝึก ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึก การเตรียมการก่อนใช้แบบฝึก บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน โครงสร้างการจัดกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล เมื่อนำแบบฝึกและคู่มือไปตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M=4.05$) และเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ได้ผลการประเมินดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญตามเกณฑ์ 75/75

แบบฝึก	คะแนนระหว่างเรียน (E_1)				ร้อยละ	คะแนนหลังเรียน (E_2)	
	ครั้งที่ 1 (50)	ครั้งที่ 2 (50)	ครั้งที่ 3 (50)	รวม (150)		ร้อยละ	ร้อยละ
แบบฝึกที่ 1	38	39	40	117	78.00	154	77.00
แบบฝึกที่ 2	38	40	40	119	78.67	154	77.00
แบบฝึกที่ 3	40	39	40	119	79.33	154	77.00
แบบฝึกที่ 4	40	40	40	120	80.00	154	77.00
แบบฝึกที่ 5	42	39	41	122	81.33	154	77.00
รวม					79.47		77.00

จากตาราง 1 พบว่าผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของแบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL พบว่า แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.47/77.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า

2.1 ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

นักเรียนคนที่	คะแนน (20)	ร้อยละ	แปลผล
1	12	60.00	ปานกลาง
2	16	80.00	มากที่สุด
3	16	80.00	มากที่สุด
4	16	80.00	มากที่สุด
5	19	95.00	มากที่สุด
6	15	75.00	มาก
7	14	70.00	มาก
8	16	80.00	มากที่สุด
9	17	85.00	มากที่สุด
10	14	70.00	มาก
รวม	154	77.00	มาก

จากตาราง 2 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ พบว่าในภาพรวมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกมีความสามารถอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีความสามารถในระดับมากที่สุด

จำนวน 6 คน (ร้อยละ 80 - 95) มีนักเรียนมีความสามารถในระดับมากจำนวน 3 คน (ร้อยละ 70 - 75) และมีนักเรียนมีความสามารถในระดับปานกลางจำนวน 1 คน (ร้อยละ 60)

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL

การทดสอบ	คะแนนที่ได้	M	S	df	t	p
ก่อนเรียน	108	10.80	2.20	9	6.43*	0.00
หลังเรียน	154	15.40	1.90			

* $p < .05$

จากตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกตามขั้นตอนของเทคนิค KWDL พบว่า คะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. แบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบฝึกประกอบด้วย ชื่อแบบฝึก คำชี้แจง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมฝึก เฉลย และแบบฝึกจำนวน 5 เล่ม ดังนี้ 1) แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ฝึกอ่านกับพี่กระต่าย 2) แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ฝึกอ่านกับพี่มด 3) แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ฝึกอ่านกับพี่จิ้งจอก 4) แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ฝึกอ่านกับพี่ราชสีห์ 5) แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ เรื่อง ฝึกอ่านกับพี่อึ่งอ่าง โดยแบบฝึกแบบ KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และคู่มือการใช้แบบฝึก มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก ($M = 4.05$) และมีประสิทธิภาพเท่ากับ $79.47/77.00$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แบบฝึกตามเทคนิคของ KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีกระบวนการสร้างที่ดี มีการออกแบบ โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากรอบด้าน เช่นวิเคราะห์สภาพและปัญหาจากตัวผู้เรียน ครูผู้สอน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรของโรงเรียน และยังผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านหลักสูตรและการสอน การวิจัยและวัดประเมินผล ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแบบฝึก และทดลองใช้เพื่อหาค่าประสิทธิภาพหลายครั้งเพื่อให้ได้แบบฝึกที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ที่กล่าวว่าการผลิตสื่อหรือชุดการสอน ก่อนจะไปใช้จริงจะต้องนำสื่อหรือชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพเพื่อดูว่าทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มีประสิทธิภาพช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด และเป็นไปตามหลักการสร้าง กล้วย มาศจรัส และคณะ (2550) ที่ได้กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึก มีดังนี้ 1) สร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน ตามลำดับขั้นการเรียนรู้แบบฝึกต้องอาศัยรูปภาพของผู้เรียน และควรเรียงเนื้อหาตามลำดับ จากง่ายไปหายาก เพื่อช่วยให้เด็กนักเรียนมีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกทักษะ 2) มีจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะด้านใดแล้ว จัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดประสงค์ 3) ต้องคำนึงถึง

ความสามารถระหว่างบุคคลของนักเรียน ถ้าสามารถทำได้ควรแบ่ง นักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความสามารถแล้วจึงทำแบบฝึกทักษะ 4) แบบฝึกที่ดีต้องมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ ที่นักเรียนอ่านเข้าใจและทำแบบฝึกได้ด้วยตัวเอง 5) แบบฝึกต้องมีความถูกต้อง ครูต้องพิจารณาให้รอบคอบ ทดลองทำด้วยตนเอง เสียก่อน อย่าให้มีข้อผิดพลาด 6) ให้นักเรียนทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องเหมาะสมกับช่วงเวลาและช่วงความสนใจ 7) แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางส่งเสริมความคิด และสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ว่าการสอนแบบ K-W-D-L มีส่วนช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความพึงพอใจต่อการเรียนรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนด้วย

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องไปในทางเดียวกับกับงานวิจัยของปรีชญา สิทธิธัญกิจ (2564) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องไปในทางเดียวกับกับงานวิจัยการพัฒนาศักยภาพในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกของจินดารัตน์ ฉัตรสอน (2558) พบว่าความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญโดยรวมในระดับมาก (ร้อยละ 77.00) อาจเป็นเพราะแบบฝึกมีภาพสวย มีการวางกิจกรรมจากง่ายไปสู่ยาก ดึงดูดให้นักเรียนมีความน่าสนใจ ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นต้องอาศัยรูปภาพจูงใจนักเรียนและควรจัดเรียงเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยากเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจฝึก และเทคนิค KWDL มีส่วนช่วยในการจัดระเบียบความคิดของนักเรียนให้เป็นระบบ นักเรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจในตนเอง การวางแผน การตั้งจุดมุ่งหมาย การตรวจสอบความเข้าใจ และการจัดระบบข้อมูลเพื่อดึงมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 น่าจะเนื่องมาจากกระบวนการในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกแบบ KWDL มีขั้นตอนที่ชัดเจน นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน มีการจัดระบบความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องไปในทางเดียวกับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิค KWDL จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จะเป็นแรงเสริมที่ทำให้ผู้เรียนมีการถ่ายทอดแนวความคิดได้อย่างเป็นระบบซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่ได้ดี ซึ่งมีผลในงานวิจัยของปรีชญา สิทธิธัญกิจ (2564) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งมีผลไปในการทำงานเดียวกับบรัสกร คงเปี่ยม (2561) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 88.72/81.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบฝึกแบบ KWDL ที่เสริมสร้างความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้สอนควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนในขั้นตอนต่างๆ เพื่อลดการเกิดปัญหาการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการอ่านจับใจความจากสื่ออื่น ๆ เช่น บทความ ข่าว เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้หลากหลายมากขึ้น
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินดารัตน์ ฉัตรสอน. (2558). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยรงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 1 - 16.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. บาลานซ์ดีไซน์ตั้ง.
- ถวัลย์ มาตจรัส และคณะ. (2550). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. เซ็นจูรี่.
- บรัสกร คงเปี่ยม. (2561). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรีชญา สิทธิธัญกิจ. (2564). *ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผกาศรี เอ็นบุตร. (2542). *การอ่าน*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- แวมมยุรา เหมือนนิล และประทีป เหมือนนิล. (2564). *การอ่านจับใจความ (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. ชมรมเด็ก.
- Shaw, J.M and others. (1997). *Cooperative Problem Solving: Using KWDL as an Organizational Technique*. *Teaching Children Mathematics*. Dissertation Abstracts International.

การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

THE DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL PACKAGE TO ENHANCE MORALITY AND
ETHICS FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS UNDER THE LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION

สุภาณี เสงศรี¹
Supanee Sengsri

ธงชัย เสงศรี²
Thongchai Sengsri

Received Date: 6 February 2024

Revised Date: 5 May 2024

Accepted Date: 30 May 2024

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) ประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย-จำนวน 17 คน เจาะจงเฉพาะผู้มีประสบการณ์ร่วมโครงการ U-School ไม่น้อยกว่า 3 ปี ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน คณะครู 7 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน และ ผู้นำชุมชน 3 คน และนักเรียนสังกัดโรงเรียนเทศบาลนครพิษณุโลก 45 คน ได้มาจากการสมัครใจร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) แบบวัดคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ 3) แบบประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัย พบว่า

1) ข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมด้านเนื้อหา กระบวนการ และลักษณะกิจกรรมประกอบด้วยสาระสำคัญด้านหลักธรรมตามศาสนา ความซื่อสัตย์ ความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย มีกระบวนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยกิจกรรม ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป และขั้นที่ 5 ขั้นวัดประเมินผล และลักษณะกิจกรรมมีความหลากหลาย คือเน้นบทบาทสมมุติ กิจกรรมกลุ่มและอภิปราย เกม นิทาน ร้องเพลงและดนตรี โครงการงาน และอื่นๆ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Assoc. Prof., Dr., Faculty of Education, Naresuan University,
Email Address: supanees@nu.ac.th

² รองศาสตราจารย์ ดร.,คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; Assoc. Prof., Dr., Faculty of Education, Naresuan University,
Email Address: thongchaisen@nu.ac.th

2) ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ 83.82/87.89

3) คุณลักษณะของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4) คุณภาพของชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมเท่ากับ 4.69 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study basic information about an instructional package to enhance morality and ethics (M&E) for primary school students (PSSs); 2) to create and determine the quality of this instructional package; 3) to implement the instructional package to strengthen M&E for PSSs; and 4) to assess the quality of the instructional package. The target group consisted of 17 people with at least three years of experience in U-School projects, including five administrators, seven teachers, two educational supervisors, and three community leaders. There were also 45 willing volunteer students from Phitsanulok Municipal School. The instruments used were: 1) a structured interview form; 2) measurements of M&E characteristics, response options, and assessment of the appropriateness of the instructional package; and 3) an evaluation form for the quality of the instructional package to enhance morality and ethics for primary students. The data were analyzed using frequency, mean, t-test, and standard deviation.

The research found that:

1) The basic information about the instructional package included content, processes, and the nature of activities based on religious principles, honesty, willingness to learn, generosity, discipline, "Thainess," and wisdom in the Thai way of life. The activities were organized into five steps: introduction, learning through activities, analyzing and planning, conclusion, and assessment. Various activity formats were used, such as role-playing, group activities, games, storytelling, singing, and projects.

2) The efficiency of the instructional package to enhance morality and ethics for primary students under the local administrative organization was 83.82/87.89.

3) The characteristics of students who participated in the instructional package were significantly improved, with statistical significance at the .01 level.

4) The quality of the instructional package was appropriate for primary students, with an average rating of 4.69 at the highest level.

Keywords: Instructional package to enhance morality and ethics, Local Administrative Organization

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น ทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ด้วยความชอบธรรมที่จะจัดการศึกษาอบรมตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายในสถานศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย - มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน การฝึกอบรมอาชีพ และอื่น ๆ จึงเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) กรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้คนในสังคม มีคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้คุณธรรมนำการพัฒนา ทำให้สังคมไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และเป็นสังคมแห่งคุณธรรม (ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

สถานการณ์โลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง พัฒนาการด้านวัตถุเป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเข้าถึงข่าวสาร และรับวัฒนธรรมจากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งบวกและลบ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่ไหลบ่าเข้ามาจากสื่อและช่องทางต่าง ๆ นิยมวัตถุ ก่อให้เกิดความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ลุกลามถึงเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป (พระมหาสิทธิศักดิ์ ปรีกุล และสิทธิพร นิยมศรี สมศักดิ์, 2555) ด้วยสภาพสังคมที่เกิดขึ้น พิจารณาจากข่าวในสังคม ชุมชน และสถิติต่าง ๆ พบปัญหาอาจเป็นต้นเหตุทำให้สังคมไทยก้าวไปสู่จุดวิกฤตได้ คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก “คุณธรรม” เป็นความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ จนเกิดเป็นจิตสำนึกที่ดี และมีความกตัญญู สำหรับ “จริยธรรม” นั้น เป็นความประพฤติ หรือแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมแก่การยึดปฏิบัติ ตามความดีงามแห่งคุณธรรม เพื่อเสริมให้ผู้เรียนเติบโตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข ในลักษณะของกระบวนการเรียนการสอน การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เอาไว้อย่างเป็นระบบเริ่มจากความมุ่งหมายและหลักการ แนวทางการจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้สาระสำคัญของหลักสูตร และการประเมินผล (อักษรเจริญทัศน์, 2566 และบุปผา บรรลือเสนาะ, 2567)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้สอนพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม โดยพิจารณาจากสภาพสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะนี้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งสติปัญญาและคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง สงบสุขในสังคม คือ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จะช่วยพัฒนาคุณภาพจิตใจผู้เรียนให้ยกระดับขึ้น ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของผู้เรียน ให้ปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ควร และละทิ้งสิ่งต้องห้ามทั้งหลาย ทั้งนี้แต่ละชุมชนหรือพื้นที่มีสภาพแตกต่างกัน ครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนควบคู่กัน โดยการสอดแทรกไปกับกิจกรรม หรือสื่อเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เช่น แบบฝึก ชุดกิจกรรมฝึกคิดฝึกคุณธรรม และควรเริ่มฝึกตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นวัยที่เตรียมตัวเป็นสมาชิกของ

สังคม เตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับสูงขึ้น (ชนินิ บุปผามาศ และวราภรณ์ แก้วแย้ม, 2562) การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนั้นเป็นการเรียนโดยการปฏิบัติจริงๆ และพยายามให้เด็กๆ จะได้เป็นผู้ปฏิบัติจริงๆ สามารถแก้ปัญหาให้ได้ จึงถูกนำมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษาของไทย โดยกิจกรรมที่จะเอามานั้นต้องเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย สนุกและน่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามทฤษฎีของผู้ปกครอง ได้แก่ ครอบบรมให้รู้คุณค่าความซื่อสัตย์ ให้รู้วิธีประหยัดอดออม ฝึกความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดี ในการสัมมาคารวะ ปลูกฝังระเบียบวินัย อบรมความกตัญญูแก่เวทียให้รู้บุญคุณ ปฏิบัติตามคำสอนศาสนาให้เป็นนิสัย โดยรัฐให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนร่วมกับชาวบ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัยและคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว (ถวิล คำโสภา และพระมหาสันติ ธีรภทโท, 2564) โดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในผู้เรียนประเภทฯ จำเป็นต้องสอนควบคู่ไปกับการพัฒนาในส่วนอื่น ๆ ด้วยเหตุที่ “ครู” เป็นผู้มีส่วนในการสอนและฝึกผู้เรียนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกหลักสูตรการเรียน เพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขอย่างยั่งยืน (อักษรเจริญทัศน์, 2566) จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดย ปณตพร แพเสื่อ (2560) พบว่าครูจะต้องพัฒนาหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ด้วยการบรรจุแนวคิดวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรมในหลักสูตรแล้วเชื่อมโยงสู่กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนหลากหลายรูปแบบจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมและจัดกลุ่มหรือหมวดหมู่เป็นชุดกิจกรรมจะให้ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน แม้สถานการณ์และพฤติกรรมของผู้เรียนจะเปลี่ยนไป ชุดกิจกรรมยังคงเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาประยุกต์เพื่อให้สนองต่อเป้าหมายการจัดการศึกษา ทั้งชุดกิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตร และเสริมหลักสูตร ชุดกิจกรรมตามลักษณะการใช้งาน และตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมต้องมีความเป็นระบบ เช่น ทฤษฎีระบบ ADDIE PDCA CIPOF Model เป็นต้น (สุภาณี เส็งศรี, 2561) ทั้งนี้กระบวนการพัฒนานวัตกรรมชุดกิจกรรมตามแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ มีหลักการ องค์ประกอบ แนวคิดสำคัญ และขั้นตอนการพัฒนา ที่มีแนวปฏิบัติเพื่อการประยุกต์ใช้สำหรับครู 10 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจัดหมวดหมู่ เนื้อหา ประสบการณ์ จากนั้นกำหนดหน่วย หรือ แบ่งเนื้อหาเพื่อการถ่ายทอดและจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งการกำหนดหัวเรื่องในแต่ละหน่วย การกำหนดมโนทัศน์และหลักการ การกำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยการกำหนดแนวทางและเครื่องมือการประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์ ควบคู่กับการเลือกและผลิตสื่อในกิจกรรมแต่ละหัวเรื่อง หลังจากนั้นนำชุดกิจกรรมไปหาประสิทธิภาพ และ ใช้ชุดกิจกรรมต่อไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

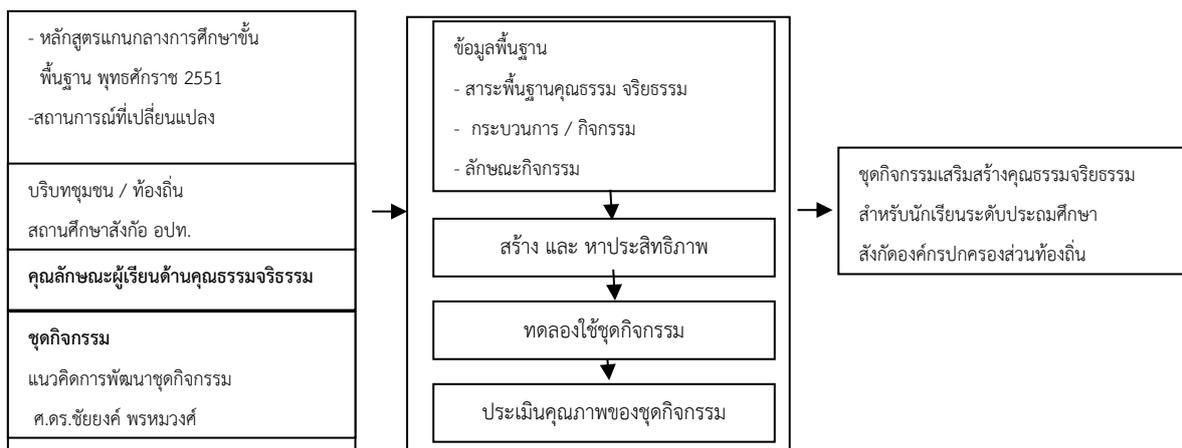
จากการเปลี่ยนแปลงในสังคม สภาพปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม นำไปสู่แนวทางการพัฒนา ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในผู้เรียนที่ต้องพัฒนาควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ในสาระหลัก ซึ่งครูจำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียนในสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การพัฒนาผู้เรียนในชุมชนด้วยชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญเพื่อประโยชน์ต่อเยาวชนในท้องถิ่น และขยายสู่เครือข่ายสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) เพื่อประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ

ขั้นตอน 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แหล่งข้อมูลประกอบด้วย

- 1) เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูลออนไลน์
- 2) ครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเครือข่ายพื้นที่พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ

พิจิตร ช่วงเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2566 จำนวน 392 คน

3) ผู้บริหาร 5 คน คณะครู 7 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน โดยเจาะจงผู้มีประสบการณ์ร่วมโครงการ U-School อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา และ ผู้นำชุมชนในชุมชน 3 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงจาก สถานศึกษา รวม 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้
  - 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อกำหนดประเด็นสร้างเครื่องมือ และกระบวนการสร้างเครื่องมือ
  - 2) สร้างแบบสอบถามปลายเปิด ตามขอบเขตด้านเนื้อหา สาระหลัก เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการจัดกิจกรรม โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน ตอนที่ 2 ความต้องการสาระหลัก เนื้อหา ลำดับขั้นตอนของชุดกิจกรรม และข้อเสนอแนะเพื่อการประเมินคุณลักษณะจิตพิสัยคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3) นำแบบสอบถามปลายเปิดไปทดลองสอบถามกับตัวแทนครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ แล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้
  - 1) นำสารสนเทศที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามปลายเปิด มากำหนดโครงสร้างโดยมีขอบเขตด้านเนื้อหา คือ สาระหลัก เนื้อหาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในชุมชนหรือท้องถิ่น กิจกรรม และขั้นตอนการจัดกิจกรรม และ การประเมินคุณลักษณะจิตพิสัยคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์กับตัวแทนผู้บริหาร ครู ผู้นำชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน
  - 3) พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แล้วปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริงเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะครู ศึกษานิเทศก์ และผู้นำชุมชน ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสานงานเครือข่ายครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเครือข่ายพื้นที่พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ และ พิจิตร ช่วงเดือน มีนาคม - พฤษภาคม 2566 จำนวน 392 คน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ และได้รับกลับคืนจำนวน 142 คน

เรียนเชิญกลุ่มเป้าหมายทั้ง 17 คน ได้มาโดยการเจาะจงจากสถานศึกษา นัดหมายสัมภาษณ์ทั้งแบบเผชิญหน้าและออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ช่วงเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่เนื้อหา แสดงจำนวน และร้อยละ แล้วจึงสรุปผลเพื่อนำไปสร้างชุดกิจกรรมต่อไป

ตาราง 1 แสดงจำนวน และร้อยละของความต้องการของครู ด้านสาระหลัก ลำดับขั้นตอน ลักษณะกิจกรรม ของชุดกิจกรรม
 เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ประเด็น	จำนวน (n=142)	ร้อยละ
สาระสำคัญ - เนื้อหา		
หลักธรรมทางศาสนา	53	37.32
ความซื่อสัตย์	39	27.46
ความสนใจใฝ่รู้	38	26.76
ความมีน้ำใจ	35	24.65
ความเป็นไทย	27	19.14
ความมีวินัย	23	16.19
ภูมิปัญญาในวิถีไทย	16	11.26
ลำดับขั้นตอนสำคัญ		
การนำเข้าสู่บทเรียน	142	100
การเรียนรู้ด้วยกิจกรรม	133	93.66
วิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ	127	89.44
สรุป	103	72.54
วัดประเมินผล	85	59.86
ลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย		
บทบาทสมมุติ	85	59.86
กิจกรรมกลุ่ม และอภิปราย	72	50.70
เกม	71	50.00
นิทาน	57	40.14
ร้องเพลงและดนตรี	33	23.24
โครงงาน	32	22.53
คลิปวิดีโอทัศน์	14	9.15
ฝึกปฏิบัติ	12	8.45
อื่น ๆ	8	4.56

จากตาราง 1 แสดงข้อมูลพื้นฐานความต้องการของครูที่จะพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับคือ ด้านเนื้อหาสาระ พบว่าครูส่วนใหญ่ยังคงต้องการเนื้อหาสำคัญที่เน้นหลักธรรมทางศาสนา (ร้อยละ 37.32) ความซื่อสัตย์ (ร้อยละ 27.49) ความสนใจใฝ่รู้ (26.76) ความมีน้ำใจ (ร้อยละ 24.65) ส่วนขั้นตอนหลักในกิจกรรมประกอบด้วยการนำเข้าสู่บทเรียน (ร้อยละ 100) การเรียนรู้ด้วยกิจกรรม (ร้อยละ 93.66) การวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ (ร้อยละ 89.44) การสรุป (72.54)

การวัดและประเมินผล (ร้อยละ 59.86) โดยระบุลักษณะกิจกรรมให้การแสดงบทบาทสมมุติ (ร้อยละ 59.86) กิจกรรมกลุ่ม และอภิปราย (ร้อยละ 50.70) เกม (ร้อยละ 50) และนิทาน (ร้อยละ 40.14) เป็นต้น

เมื่อนำผลการสอบถามครู ดังปรากฏในตาราง 1 ไปเสนอต่อผู้บริหาร คณะครู ศึกษานิเทศก์ และ ผู้นำชุมชน จำนวน 17 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ทั้งแบบเผชิญหน้า และแบบออนไลน์ ทุกคน (n=17 ร้อยละ 100) มีความเห็นด้วยในทุกประเด็น โดยให้เหตุผลคือสอดคล้องกับกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในชุมชนหรือท้องถิ่นและมีข้อคิดเห็นรวมถึงเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาตามหลักธรรมของศาสนา เนื่องจากผู้เรียน ในชุมชนมีความหลากหลายความเชื่อตามปัจจัยด้านครอบครัว อาจกระทบต่อวิถีชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และชุมชน จึงเสนอแนะให้ครูจัดกิจกรรมเพิ่มเติม ด้วยการกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองโดยใช้วิธีการสนทนาตามสภาพปัจจุบัน จากข่าว ผ่านกิจกรรมเพิ่มเติม และร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามหลักศาสนากับผู้ปกครอง ผู้นำศาสนาตามโอกาส หรือวันสำคัญ อีกทั้งเสนอแนะให้ครูออกแบบการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักธรรมพื้นฐาน และความเชื่อสัตย์ในเนื้อหาต่าง ๆ จะช่วยลดเวลาใน ชุดกิจกรรมได้เช่นกัน (n=7 ร้อยละ 41.18) และมีผู้เสนอให้มีจำนวนชุดกิจกรรมย่อย 5 ชุด เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมและ เวลา (n=10 ร้อยละ 58.82) รวมถึงเห็นควรใช้แบบทดสอบเพื่อวัดประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม เพราะช่วงเวลา และสถานการณ์วิกฤตด้านสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสาระหลักในชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา คือ ความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย จากนั้นได้ดำเนินการตามข้อค้นพบอื่น ๆ ทั้ง ด้านขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน คือนำเข้าสู่บทเรียน เรียนรู้ด้วยกิจกรรม วิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ สรุปและวัดประเมินผล และลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นบทบาทสมมุติ กิจกรรมกลุ่มและอภิปราย เกม นิทาน ร้องเพลงและดนตรี และ โครงงาน

ขั้นตอน 2 การสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วย 1) ครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก เทศบาลตำบลวัดโบสถ์ พิษณุโลก และ เทศบาลสังกัด อำเภอลำดวน นครสวรรค์ จำนวน 5 คน ผู้ได้รับการเสนอชื่อจากผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพิจารณา 2) นักเรียนตัวแทนกลุ่ม ตัวอย่าง ที่เรียนกับครูตามข้อ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. (ร่าง) ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
2. แบบประเมินความเหมาะสมชุดกิจกรรมฯ ตามความคิดเห็นของครูผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบทดสอบวัดคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรม ในลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

การสร้างชุดกิจกรรม ฯ

1) ศึกษาแนวคิดการพัฒนาชุดกิจกรรม โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) และ นำผลจาก วัตถุประสงค์ ข้อ 1 มากำหนดรายละเอียดและแนวทางในการจัดลำดับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรม ดังเช่นภาพ 2

ขั้นตอน	หลักการ	ปฏิบัติการ
1	การจัดหมวดหมู่ เนื้อหา ประสบการณ์	1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล (วัตถุประสงค์ข้อ 1) มาเป็นพื้นฐานในการสร้างชุดกิจกรรม ฯ 2. วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเพื่อกำหนดรายละเอียดและแนวทางในการจัดลำดับเนื้อหา ขั้นตอนของกิจกรรมในชุดกิจกรรม(จากเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ระบุให้บูรณาการหลักธรรมตามศาสนา และความเชื่อสัตย์) ดังนั้นเนื้อหาหลัก คือ ความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และ ภูมิปัญญาในวิถีไทย
2	การกำหนดหน่วย หรือ แบ่งเนื้อหาเพื่อการถ่ายทอดและจัดประสบการณ์	หน่วยที่ 1 ความสนใจใฝ่รู้ การสร้างบุคลิกภาพให้มีคุณค่า ชื่นชมต่อผู้พบเห็น
3	การกำหนดหัวเรื่องในแต่ละหน่วย	ความใฝ่ฝัน และ จินตนาการ
4	การกำหนดมโนทัศน์และหลักการ	การพัฒนาตนเองและสังคม ชุมชน การแสวงหาสิ่งใหม่ เรียนรู้ตลอดชีวิตใช้หลักอิทธิบาท 4
		หน่วยที่ 2 ความมีน้ำใจ - คุณลักษณะเด่นของคนไทย สภาพสังคมปัจจุบัน สังคมเมือง ชุมชนของผู้เรียน ปัญหาสังคม ชุมชน : สะท้อนปัญหาด้านความมีน้ำใจ การปฏิบัติตนต่อผู้อื่น ธรรมชาติสภาพแวดล้อม การแสดงน้ำใจต่อส่วนรวม
หน่วย - ชุด	จุดประสงค์หลัก การเรียนรู้	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (หน่วย – หัวข้อ)
หน่วยที่ 1 ความสนใจใฝ่รู้	เพื่อพัฒนาจิตพิสัยของ ผู้เรียน : ด้านความสนใจ ใฝ่รู้	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ
1.1 การสร้างบุคลิกภาพให้มี คุณค่า ชื่นชมต่อผู้พบเห็น		1. แสดงความชื่นชมในความสำเร็จ ความดีของ ตนเอง และผู้อื่น 2. เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้ 3. ความเอาใจใส่ต่อการใช้เวลาว่าง 4. ....
หน่วยที่ 1 ความสนใจใฝ่รู้		ขั้นตอน
- การสร้างบุคลิกภาพให้มีคุณค่า ชื่นชมต่อผู้พบเห็น -ความใฝ่ฝัน และจินตนาการ		5 ขั้นตอนหลัก คือ
		กิจกรรมที่หลากหลาย คือ

-การพัฒนาตนเอง และสังคม ชุมชน	1.นำเข้าสู่บทเรียน	เน้นบทบาทสมมุติ
การแสวงหาสิ่งใหม่ เรียนรู้ตลอดชีวิตใช้หลักอิทธิบาท 4	2.เรียนรู้ด้วยกิจกรรม	กิจกรรมกลุ่มและอภิปราย
	3.วิเคราะห์และวางแผน	เกม นิทาน ร้องเพลงและดนตรี
	ปฏิบัติ	และโครงงาน
	4. สรุป และ	
	5.วัดประเมินผล	

ภาพ 2 ปฏิบัติการวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ ขั้นตอนและกิจกรรม

2) สร้างชุดกิจกรรมฯ ตามที่ออกแบบ และนำร่างชุดกิจกรรมฯ ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ และจะใช้งานชุดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก และโรงเรียนเทศบาลสังกัดอำเภอชุมแสง นครสวรรค์ จำนวน 5 คน โดยได้รับการเสนอชื่อจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ขั้นตอนกิจกรรม ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการพิจารณา (ร่าง) ชุดกิจกรรมฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ (n=5)

ชุดกิจกรรม	M	S	ความเหมาะสม
ชุดกิจกรรมที่ 1	4.87	0.30	มากที่สุด
ชุดกิจกรรมที่ 2	4.74	0.45	มากที่สุด
ชุดกิจกรรมที่ 3	4.86	0.45	มากที่สุด
ชุดกิจกรรมที่ 4	4.80	0.44	มากที่สุด
ชุดกิจกรรมที่ 5	4.76	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่าชุดกิจกรรมทั้ง 5 ชุด มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง ระหว่าง 4.74–4.87 และจากผลการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามคำแนะนำ ดังนี้ 1) ปรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (บางข้อ) ให้ชัดเจนขึ้น 2) ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา 3) ปรับสาระสำคัญให้สั้น และชัดเจน และ 4) ปรับคำชี้แจงสำหรับครูและนักเรียน ให้เป็นขั้นตอนและใจความกระชับขึ้น

3) ชุดกิจกรรมฯ ที่สร้างขึ้นนี้ได้ผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ และบทบาทผู้ใช้งาน ประกอบด้วย ชุดกิจกรรม 5 ชุด แต่ละชุดมีองค์ประกอบสำคัญ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา ลำดับขั้นของกิจกรรม สื่อประกอบชุดกิจกรรม การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย ข้อปฏิบัติในการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู และผู้เรียน จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาประสิทธิภาพต่อไป

4) การสร้างแบบทดสอบวัดจิตพิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้ง 5 ชุด ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างขึ้นตามกระบวนการพัฒนาการพัฒนจิตพิสัยในการเรียนการสอน การศึกษาเอกสารแนวทางการประเมินคุณธรรมผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป.) เอกสารการสร้างแบบทดสอบด้านจิตพิสัยของสำนักทดสอบการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และประยุกต์ใช้สถานการณ์ต่าง ๆ มาเป็นข้อคำถาม แบบทดสอบวัดคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรมลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยวิเคราะห์เนื้อหา คุณธรรม จริยธรรม

และจุดประสงค์ตามแนวทางพัฒนาผู้เรียนด้านจิตพิสัย ของ Bloom และกำหนดรูปแบบของข้อคำถาม ที่สร้างคำถามแบบอิงสถานการณ์จริง สถานการณ์จำลอง เช่น

ในการแข่งขันกีฬาประจำปีของโรงเรียนเทศบาล “สุขุม” เพื่อนข้างบ้านของนักเรียนอยู่ในทีมฟุตบอลของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล และระหว่างเดินทางกลับบ้าน นักเรียนพบกับสุขุม นักเรียนจะเข้าไปแสดงความยินดีกับเขา เพราะ.....

- ก. เดินมาพบกันพอดี   ข. สุขุมจะต้องคิดว่านักเรียนมีมารยาทดี
ค. ให้กำลังใจเพื่อนเป็นสิ่งที่ดี   ง. สุขุม เป็นผู้นำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนของเรา

5) จากนั้น ผู้วิจัยนำไปให้ครูผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชุดกิจกรรมแต่ละชุด และแบบวัดฯ ผลการประเมินพบว่ามีความสอดคล้อง แต่เสนอแนะให้ปรับสำนวนให้อ่านง่าย เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานผู้บริหารสถานศึกษาที่เสนอชื่อครูผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขออนุญาตนำชุดกิจกรรมฯ ไปทดลองก่อนนำไปใช้จริง
2. ขออาสาสมัครครูผู้เชี่ยวชาญนำไปใช้กับกลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 9 คน (ครั้งที่ 1) ในโรงเรียนเทศบาลสังกัดอำเภอชุมแสง นครสวรรค์
3. ทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ โดยผู้วิจัยสังเกตการทดลองของครู พร้อมทดสอบวัดจิตพิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม และสัมภาษณ์นักเรียน
4. สรุปผล พบว่ากิจกรรมในทุกขั้นตอนมีความชัดเจน นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ทันเวลาที่กำหนด แต่มีข้อจำกัดด้านผู้เรียนบางคนเรื่องสื่อสาร จึงปรับปรุง
5. นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก จำนวน 45 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์กระบวนการสร้างและและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถิติ คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย พบว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมฯ ได้คะแนนเป็นร้อยละ 83.82 ของคะแนนเฉลี่ย และผลการประเมินหลังการใช้ชุดกิจกรรมฯ ได้คะแนนร้อยละ 87.89 ของคะแนนเฉลี่ย จึงถือได้ว่าชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ E1/E2 83.82/87.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น สามารถนำไปทดลองใช้ได้ต่อไป

3. การทดลองใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ปีการศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 1

จำนวน 450 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6) โรงเรียนเทศบาล 3 (วัดท่ามะปราง)

จำนวน 45 คน ตามความสมัครใจของนักเรียน โดยการเชิญชวนของครู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ชุดกิจกรรมฯ ทั้ง 5 ที่พัฒนาขึ้น และ 2) แบบทดสอบวัดจิตพิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยประยุกต์ใช้สถานการณ์ต่าง ๆ มาเป็นข้อคำถาม ลักษณะเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกจะมีค่าคะแนนตามระดับ 4 3 2 1 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตนำชุดกิจกรรมฯ ไปทดลอง
2. ประชุมครูผู้สอนเพื่อแนะนำชุดกิจกรรมฯ และ แผนการจัดกิจกรรมฯ
3. ทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ ตามแผนกิจกรรมโดยครูผู้สอน ช่วงเวลากิจกรรมระหว่างเดือน กรกฎาคม – สิงหาคม 2566 ซึ่งนักเรียนทำแบบวัดจิตพิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในชุดกิจกรรมฯ ทั้ง 5 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคำตอบจากแบบวัดจิตพิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม มาตรวจตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนำคะแนนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมฯ โดยการทดสอบ t-test Dependent ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 2

ตาราง 3 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมฯ

คุณลักษณะด้านจิตพิสัย	M	S	D	t
ทดสอบก่อนใช้	139.24	5.86	44	6.612**
ทดสอบหลังใช้	145.02	3.76		

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะของผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมเจตคติที่เกี่ยวกับที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร 5 คน คณะครู 7 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คนและ ผู้นำชุมชน 3 คน รวม 17 คน และ2) นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6) สังกัดโรงเรียนเทศบาล 3 เทศนครพิษณุโลก จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ชุด คือชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร คณะครู ศึกษานิเทศก์ และผู้นำชุมชน จำนวน 17 คน โดยมีกรอบแนวคิด 3 ด้าน คือด้านประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ด้านผลการวัดคุณลักษณะจิตพิสัย และด้านความเหมาะสมของชุดกิจกรรม และชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีกรอบแนวคิด 3 ด้าน คือด้านเนื้อหา สื่อ อุปกรณ์ ด้านกิจกรรม และผลที่เกิดขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยส่งเอกสารประเมิน นัดหมายล่วงหน้าเพื่อประชุม และนำเสนอแบบออนไลน์ ผ่านระบบ ZOOM วันที่ 6 ตุลาคม 2566 เพื่อพิจารณาปรับกระบวนการ สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนจะประเมินหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯ และนำผลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 4 ผลการพิจารณาประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

รายการพิจารณา	M	S	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาในแต่ละชุดกิจกรรม มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.76	0.44	มากที่สุด
2. เนื้อหามีความละเอียด เหมาะสมกับวัย การศึกษาของผู้เรียน	4.41	0.51	มาก
3. เนื้อหามีลำดับเป็นไปตามความยากง่าย	4.71	0.47	มากที่สุด
4. กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.76	0.44	มากที่สุด
5. กิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสม	4.71	0.47	มากที่สุด
6. กิจกรรมมีความสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ	4.65	0.49	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติ	4.71	0.47	มากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนการสอนมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.47	0.62	มาก
9. กิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนเรียงลำดับจากง่ายไปยาก	4.71	0.47	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการวัดประเมินผลที่ชัดเจน	4.47	0.62	มาก
11. สื่อที่ใช้ประกอบ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	4.71	0.47	มากที่สุด
12. ชุดกิจกรรม มีจำนวนเหมาะสมกับเวลา	4.76	0.44	มากที่สุด
13. เวลาในแต่ละชุดมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้จัดการเรียน	4.41	0.51	มาก
14. ชุดกิจกรรม สะดวกต่อการนำไปใช้	4.82	0.39	มากที่สุด
15. ชุดกิจกรรม มีความประหยัด	4.76	0.44	มากที่สุด
16. ชุดกิจกรรม มีความสวยงาม	4.76	0.44	มากที่สุด
17. ชุดกิจกรรมช่วยให้ครูจัดถ่ายถอด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ สลับซับซ้อน และมีลักษณะนามธรรมได้	4.65	0.49	มากที่สุด
18. ชุดกิจกรรมช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจให้กับครู	4.88	0.33	มากที่สุด
19. ชุดกิจกรรมช่วยสร้างความสนใจเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน	4.76	0.44	มาก
20. ชุดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น	4.82	0.39	มาก
ภาพรวม	4.69	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผลการพิจารณาประเมินชุดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และ ผู้นำชุมชน ในภาพรวมของการประเมินพบว่าเหมาะสมมากที่สุด ความเหมาะสมระดับมากที่สุด 14 รายการ ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้กับครู การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากขึ้น สะดวกต่อการนำไปใช้ เนื้อหา

ความถูกต้องตามหลักวิชาการ กิจกรรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา มีความเหมาะสมกับเวลา ประหยัด สวยงาม และ ช่วยสร้างความสนใจเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น และ มีความเหมาะสมระดับมาก 6 รายการ คือ เนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและระดับการเรียนรู้ กิจกรรมที่หลากหลาย การวัดและประเมินผล การสร้างความสนใจ การส่งเสริมให้เรียนรู้

ตาราง 5 ผลการพิจารณาประเมินชุดกิจกรรม ตามความคิดเห็นของนักเรียน

รายการประเมิน	M	S	ระดับความเหมาะสม
ด้านเนื้อหา สื่อ อุปกรณ์			
1. ชุดกิจกรรมมีจำนวนชุด(5ชุด) มีความเหมาะสม	4.13	0.81	มาก
2. เวลาที่ใช้ในการสอนมีความเหมาะสม	4.07	0.75	มาก
3. ขนาดอักษรในสื่อมีความชัดเจน สะดวกต่อการอ่าน	4.56	0.62	มากที่สุด
4. ภาษาที่ใช้ในสื่อมีความกระชับ ชัดเจน เหมาะกับนักเรียน	4.51	0.59	มากที่สุด
5. เนื้อหาของชุดกิจกรรมมีความง่ายเหมาะสม	4.27	0.72	มาก
6. สื่อประกอบชุดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.51	0.66	มากที่สุด
7. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ	4.56	0.69	มากที่สุด
8. กิจกรรมมีความง่ายเหมาะสม	4.44	0.62	มาก
9. กิจกรรมมีความสะดวกต่อการปฏิบัติ	4.38	0.61	มาก
ภาพรวม	4.38	0.70	มาก
ด้านลำดับขั้นตอนกิจกรรม			
10. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมคิด ปฏิบัติการ	4.80	0.46	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนการสอนให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และกล้าแสดงออก	4.80	0.46	มากที่สุด
ภาพรวม	4.80	0.46	มากที่สุด
ด้านผลของกิจกรรม			
12. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนสนใจต่อการเรียน	4.44	0.50	มาก
13. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน	4.56	0.66	มากที่สุด
14. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น / แสดงออก	4.69	0.56	มากที่สุด
15. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม	4.67	0.48	มากที่สุด
16. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนเข้าใจถึงการนำคุณธรรมจริยธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	4.69	0.51	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 5 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดกิจกรรมฯ ด้านเนื้อหา สื่อ อุปกรณ์ในระดับที่เหมาะสมมาก ด้านลำดับขั้นตอนกิจกรรมและกิจกรรม คือเหมาะสมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อของด้านเนื้อหา/สื่อที่นักเรียนคิดเห็นว่าขนาดอักษรใน

สื่อมีความชัดเจน ความน่าสนใจในกิจกรรม สะดวกต่อการอ่านการใช้ภาษา สื่อประกอบมีความเหมาะสมมากที่สุด สำหรับด้านลำดับขั้นตอนกิจกรรมมราเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือเปิดโอกาสได้คิด ปฏิบัติ ตัดสินใจ และแสดงออก ส่วนด้านผลของการใช้ชุดกิจกรรมฯ นักเรียนระบุความเห็นที่เหมาะสมมากที่สุดคือชุดกิจกรรมฯ ทำให้เรียนด้วยความสนุกสนาน กล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้ได้ความรู้ และการนำไปสู่การปฏิบัติ มีในภาพรวมนี้ นักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด ($M=4.61$ $S=0.54$)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมด้านเนื้อหา กระบวนการ และลักษณะกิจกรรมประกอบด้วยสาระสำคัญด้านหลักธรรมตามศาสนา ความซื่อสัตย์ ความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย มีกระบวนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนหลัก และลักษณะกิจกรรมมีความหลากหลาย
2. ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ชุด คือความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย แต่ละชุดจะมี 5 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นที่ 1 ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยกิจกรรม ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป และขั้นที่ 5 ขั้นวัดประเมินผล คือ โดยมีลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นบทบาทสมมุติ กิจกรรมกลุ่มและอภิปราย เกม นิทาน ร้องเพลงและดนตรี และโครงการ โดยมีประสิทธิภาพ คือ 83.82/87.89
3. คุณลักษณะของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
4. คุณภาพของชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมระดับมากถึงมากที่สุด

อภิปรายผล

ข้อมูลพื้นฐานของชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแก้ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไทยในสังคมเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหากผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่มีคุณธรรมที่ดีงาม แสดงออกจนเคยชินเป็นนิสัย และเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติ ผิดอบรม กระทำจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย เป็นสิ่งที่มีคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2562) ก่อให้เกิดจริยธรรม คือ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรมที่เป็นผลของการปลูกฝัง ผูกมัด อบรมจากการปลูกฝังคุณธรรมลงในจิตใจโดยยึดเหนี่ยวหลักธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติอันดีงาม หรือกิริยาอาการ ที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงามถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคม (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) จึงเป็นประโยชน์ในชุมชนที่มีความสอดคล้องทั้งด้านเนื้อหาและแนวทางจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามทฤษฎีของนักปราชญ์ (ถวิล คำโสภา และพระมหาสันติ ธีรภทโท, 2564) ได้แก่ ครอบบรมให้รู้คุณค่าความซื่อสัตย์ ใ้รู้วิธีประหยัดอดออม ผูกความรับผิดชอบ เป็นแบบอย่างที่ดีในการสมาคมการระปลูกฝังระเบียบวินัย อบรมความกตัญญูทศเวทีให้รู้บุญคุณ และ ปฏิบัติตามคำสอนศาสนาให้เป็นนิสัย โดยรัฐให้การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนร่วมกับชาวบ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีระเบียบวินัยและคุณธรรม ดังนั้น สาระหลักในชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา คือความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย จึงมีความเหมาะสมเพื่อใช้แก้ปัญหาของชุมชนซึ่งกระทบต่อวิถีชีวิตส่วนตัว ครอบครัว

และชุมชน สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่ระบุให้ครูจัดกิจกรรมเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองนั้น ด้วยวิธีการสนทนาตามสภาพปัจจุบันจากข่าว ผ่านกิจกรรมเพิ่มเติม และร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามหลักศาสนาร่วมกับผู้ปกครอง และผู้นำศาสนาตามโอกาส หรือวันสำคัญ อีกทั้งเสนอแนะให้ครูออกแบบการเรียนรู้โดยการบูรณาการหลักธรรมพื้นฐาน และ ความเชื่อศรัทธาในเนื้อหาต่าง ๆ รวมถึงผู้เสนอให้มีจำนวนชุดกิจกรรมย่อย 5 เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม และเวลา เห็นควรใช้แบบทดสอบเพื่อวัดประเมินผลผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม เพราะช่วงเวลาและสถานการณ์วิกฤตด้านสังคม การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ให้ครูคำนึงถึงประโยชน์ที่สอดคล้องกับบริบท เวลา และกิจกรรม เป็นต้น

ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 5 ชุด คือชุดความสนใจใฝ่รู้ ความมีน้ำใจ ความมีวินัย ความเป็นไทย และภูมิปัญญาในวิถีไทย ชั้นตอนหลัก 5 ชั้นตอน คือ นำเข้าสู่บทเรียน เรียนรู้ด้วยกิจกรรม วิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ สรุป และวัดประเมินผล และลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นบทบาทสมมุติ กิจกรรมกลุ่มและอภิปราย เกม นิทาน ร้องเพลงและดนตรี และโครงการ จึงมีความสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ สำหรับชั้นตอนหลักทั้ง 5 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับหลักการ แนวคิดการจัดการเรียนรู้กล่าวคือขั้น 1 การนำเข้าสู่บทเรียนนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเป็นเทคนิควิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมสำหรับการเรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเป็นสื่อที่ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย จึงเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ของนักเรียน เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่จะช่วยไม่ให้นักเรียนเบื่อมีหลายวิธีที่จะใช้ในกิจกรรมเช่น บทบาทสมมุติ เปิดคลิปวิดีโอที่สั้น แสดงละคร อภิปราย ระดมสมอง เล่านิทาน ร้องเพลง เป็นต้น (Plook Teacher, 2563) ขั้น 2 การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลายจะช่วยสร้างประสบการณ์ จึงสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Starfish Academy (2566) ได้ระบุว่ากิจกรรม คือโอกาสในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ซึ่งการสอนเชิงกิจกรรมที่ครูสอดแทรกเข้ามาในแต่ละครั้งของการเรียน คือหัวใจของการสร้างการเรียนรู้ที่เด็ก ๆ มีโอกาสได้เป็นส่วนหนึ่งกับการเรียนรู้จริง ๆ คือได้คิดและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จึงมีลักษณะเป็นการเรียนเชิงรุก (Active Learning) และมีกิจกรรมมากมาย โดยได้เสนอแนะแนวการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ได้ดี คือ (1) การให้ผู้เรียนฝึกคิดกับตัวเองก่อนเกี่ยวกับหัวข้อหรือคำตอบของคำถาม จากนั้นให้แบ่งปันความคิดดังกล่าวกับเพื่อนร่วมชั้น สนทนาและแลกเปลี่ยนกันเป็นคู่ ๆ (Think-Pair-Share: TPS) (2) การชวนเด็ก ๆ ให้มาลองสรุปสิ่งที่เขาได้เรียนไปออกมาใน 1 ประโยค (Once-Sentence Summary) (3) การชวนผู้เรียนลองสรุปหรือสะท้อนสิ่งที่เขาได้เรียนหรือหัวข้อความรู้หนึ่งๆ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความคิดหรือความเห็นโดยส่วนตัวในเวลาที่กำหนด (One-Minute Reflections) (4) การชวนผู้เรียนสนทนา หรือแสดงออกถึงสิ่งที่ตนยังไม่เข้าใจที่สุด คลุมเครือที่สุดที่อยากให้คุณครูอธิบายเพิ่มเติม (The Muddiest Point) (5) การผสมผสานการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมุติ (Role-Play) และการสนทนาอภิปรายในลักษณะกลุ่ม 3 คน โดยให้ผู้เรียนจับกลุ่ม ผลัดกันสวมบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ ผู้ถูกสัมภาษณ์ และผู้คอยจดบันทึกการสัมภาษณ์ จากนั้นให้แลกเปลี่ยนและสรุปสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ผ่านกันและกันในการสร้างกิจกรรม (Three-Step Interview) ทั้ง 5 กิจกรรมนี้จัดว่าเป็นสุดยอดแนวคิดที่ประสบความสำเร็จ ขั้น 3 การวิเคราะห์และวางแผนปฏิบัติ การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดได้เป็นลำดับและขยายความคิดต่อจากเดิม เพื่อหาแนวทางใหม่และวางแผนปฏิบัติเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมจึงสอดคล้องกับสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ (2566) ที่เน้นการจัดกิจกรรม

เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และมุ่งเน้นเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำ ในลักษณะกิจกรรมของการบูรณาการเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมองสิ่งต่าง ๆ แบบองค์รวม คือได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การให้ฝึกคิดแยกแยะอย่างรอบด้าน การวิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางปฏิบัติ จนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือตัดสินใจ ประเมินหาข้อสรุปแล้วนำไปแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ ให้เหตุผลในบริบทของตน สังคม ชุมชน และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ แนวปฏิบัติของ Code Genius Academy (2566) ที่ระบุว่าสามารถจัดกิจกรรมการร่วมมือกันของเด็ก ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง ตามบทบาทของแต่ละฝ่าย เพื่อวางแนวทางปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการ ได้ความรู้ ความแข็งแรง การเข้าสังคม การสื่อสาร การแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองทั้งในและนอกชั้นเรียนผ่านกิจกรรมที่ครูต้องเน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ ด้วยตนเอง เหมาะสมกับช่วงวัยและเนื้อหา สำหรับวัยในช่วงประถมศึกษา มีเทคนิคให้เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและสื่อ โดยใช้ เกม วิเคราะห์จากคลิปวิดีโอ ข่าว เขียนบันทึก กรณีศึกษา ผังความคิดเป็นต้น (Code Genius Academy (2565) จึงสอดคล้องกับข้อค้นพบนี้ ชั้น 4 การสรุป การสรุปทเรียนมีความสำคัญ คือช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวมสาระสำคัญของเรื่องที่เรียนได้ถูกต้อง และรวดเร็วจากข้อมูล ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชุดกิจกรรม และช่วยให้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้กับความรู้เดิมหรือความรู้ใหม่ ทั้งนี้การเรียนรู้จากกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นเนื้อหาด้านจิตพิสัยนั้น ผู้เรียนจะต้องไตร่ตรองด้วยตนเอง การสรุปทเรียนในชุดกิจกรรมจึงช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์กับความรู้ ความคิดและการปฏิบัติ หากมีการร่วมกันสรุปทเรียนจะสะท้อนความคิด เหตุและผลที่เหมือนและแตกต่างในมุมมองแห่งวิถีสังคม และชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) เสนอแนะว่าการจัดกิจกรรมที่เน้นตัวอย่างและปฏิบัติกิจกรรมพร้อมการสรุปทเรียน ขมวดองค์ความรู้ท้ายชั่วโมงหรือกิจกรรม จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ชั้น 5 การวัดและประเมินผล ผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น คือการสังเกตพฤติกรรม แบบทดสอบ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ด้วยผู้เรียนต้องปรับใช้ความรู้ ประสบการณ์ พฤติกรรมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนรายบุคคล และการปฏิบัติตนในชุมชน อย่างไรก็ตามความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรมเป็นความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด รวมทั้งความรู้ความคิด เจตคติ และเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีอยู่ในตัวบุคคลไม่สามารถมองเห็นต้องใช้การวัดและประเมินผลหลายวิธี แต่การสังเกตจะต้องใช้เวลาและต้องอาศัยบุคคลอื่นร่วมกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมทั้งที่สถานศึกษา และบ้าน ชุมชน ในสถานการณ์นี้จึงปรับใช้แบบทดสอบเพื่อวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

ชุดกิจกรรมฯ นี้มีการพัฒนาตามกระบวนการและแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพ 83.82/87.89 เมื่อนำชุดกิจกรรมนำไปใช้จริง เจตคติที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนว่าหากครูทุกคนพัฒนา นวัตกรรมจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบที่นำผลการปฏิบัติมาเชื่อมโยงส่งเสริมซึ่งกันและกัน จะช่วยส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง และตระหนักเห็นคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนตามขอบเขตหลักทั้ง 5 ด้าน นำไปสู่การเติบโตสู่สังคมที่เป็นตัวชี้วัดอันยั่งยืนของตนเอง ครอบครัว สมาชิกชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีคุณธรรมจริยธรรมในตนของผู้เรียน จะช่วยให้เข้าใจซึมซับ ตระหนักการอนุรักษ์สังคมวัฒนธรรมของชาติ และเน้นมากเรื่องการปรับตัวให้เท่าทันในบริบทสังคม สอดคล้องกับประเทศต่าง ๆ ที่ส่งเสริมระดับคุณธรรมจริยธรรมทุกประเภทในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในกระแสที่เปลี่ยนแปลงการติดต่อสื่อสารทำให้โลกกว้าง มีสังคมแนวใหม่เกิดความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย การเรียนรู้ในวิถีตนเองและผู้อื่นเป็น

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ หากมีการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาของทุกฝ่ายในชุมชนเพื่อผู้เรียนทุกกลุ่มวัยตามสภาพสังคม และลักษณะของผู้เรียนจะช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมของท้องถิ่น สังคม และประเทศต่อไป สอดคล้องกับ ธงชัย เส็งศรี (2562) ที่พัฒนาชุดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์ และผลึกกำลังเพื่อคัดกรองข้อมูล ทัศนคติ ทัศนคติให้เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย และมีคุณค่าต่อไป (Kuamoo, 2004)

ผลการประเมินคุณภาพกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ทั้งต่อบุคลากรผู้นำทางวิชาการ ครู ผู้นำชุมชน และจากการรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนที่ได้รับการทดลองใช้ชุดกิจกรรมฯ พบว่ามีความเหมาะสมมาก - มากที่สุดนั้น คงมาจากชุดกิจกรรมฯ นี้ช่วยให้ครูมีเนื้อหา และกระบวนการจัดกิจกรรม สื่อที่ช่วยให้ครูนำไปใช้เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมได้ดี ส่วนผู้เรียนที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน มีความสนุกกับกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ครู และบางกิจกรรมมีผู้ปกครอง ผู้รู้ในชุมชนมาร่วมด้วยจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูสามารถปรับเวลาและกรอบเนื้อหาอยู่ในชุดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพห้องเรียน ท้องถิ่นบริบทชุมชน จึงสามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ
2. ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู ผู้ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันส่งเสริมให้ครูพัฒนาและใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการคัดสรรเนื้อหา กิจกรรม ร่วมประเมิน และการสอดแทรกในทุกสาระฯ พร้อมดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างถาวร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู ผู้ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวิจัยเพื่อติดตามผลผู้เรียนโดยเฉพาะด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามกรอบทั้ง 5 ด้านในชุดกิจกรรมนี้ หรือตามสภาพการเปลี่ยนแปลง
2. การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการชุดกิจกรรมฯ โดยใช้กรอบแนวคิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สามารถเรียนด้วยตนเองแบบผสมผสาน
3. ครูและผู้เรียนควรร่วมกันออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากเนื้อหา สถานการณ์จริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *แนวคิดในการผลิตชุดการสอน*. [จุลสาร]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. _____ (ม.ป.ป.) ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา
<https://webportal.bangkok.go.th/upload/user/00000116/4-techno/article/1-academic/42.pdf>
- ชนิปป บุพผามาศ และวารภรณ์ แก้วแย้ม. (2562). การศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังและพฤติกรรมที่ปรากฏด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน. *Academic Journal of Phetchaburi Rajabat University*, 9, 13-17.
- ถวิล คำโสภา และพระมหาสันติ ธีรภทโท. (2564). แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามทฤษฎีของผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา กรุงเทพฯ. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น*, 5(1), 71-88.
- ธงชัย เส็งศรี. (2562). ชุดกิจกรรมพัฒนาโครงการแบบมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายสำหรับนิสิตครู ระดับปริญญาตรี. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุพผา บรรลือเสนาะ. (2567, 21 มีนาคม). การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในชั้นเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. <http://bsru.net/การปลูกฝังคุณธรรม-จริยธรรม/>
- ปณตพร แพเสื่อ. (2560) *แนวทางการพัฒนาการจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พระมหาสิทธิศักดิ์ ปรีกุล และสิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2555). ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 8(2), 35-47.
- ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 ยุกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนทางการศึกษาแบบบูรณาการ*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต). (2564 กุมภาพันธ์). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 43). https://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/dictionary_of_buddhism_pra-muan-dhaama.pdf
- สุภาณี เส็งศรี. (2561) *เอกสารประกอบการอบรมครูประจำการในหลักสูตรครูพัฒนา มหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่อง การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้*. งานการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์. (2566). เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมเป็นฐาน.
https://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_6967756038.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). แนวทางการประเมินคุณธรรมของผู้เรียน. โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ.
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, [รูปแบบออนไลน์].
<https://dictionary.orst.go.th/>
- อักษรเจริญทัศน์. (ม.ป.ป.). วิชานอกห้องเรียนที่เด็กควรเรียน. <https://www.aksorn.com/ac1-learning-outside-classroom>
- _____. (2566). ปลุกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ไม่ใช่เรื่องยาก เพียงครูเข้าใจ.
<https://www.aksorn.com/morality>
- Code Genius Academy. (2565). *Active Learning การเรียนรู้รูปแบบใหม่ หลักสูตรนอกชั้นเรียน 2022*.
<https://codegeniusacademy.com/active-learning/>
- _____. (2566). *Play-Based Learning การเรียนรู้ผ่านการเล่น เสริมสร้างการเรียนรู้รูปแบบใหม่*. <https://codegeniusacademy.com/play-based-learning/>
- Kuamoo, M. (2004). Project- Based Instruction: Pacific Resources for Education and Learning. *Educational Technology*. 52(October-December 2004), 37-42
- Plook Teacher. (2563). แนวทางการนำเข้าสู่บทเรียนอย่างไม่น่าเบื่อ.
<https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/85892>
- Starfish Academy. (2566, 21 ตุลาคม). สูดยอด 5 ไอเดียกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ Active Learning.
<https://www.starfishlabz.com/blog/1355-สูดยอด-5-ไอเดียกิจกรรม-เสริมการเรียนรู้-Active-Learning>

เกี่ยวกับวารสารครุฑพิบูล

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์ :

วารสารครุฑพิบูล เป็นวารสารในกลุ่มสังคมศาสตร์ (Social Science) ที่เปิดรับและเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ โดยมีขอบเขตของเนื้อหาในการเผยแพร่บทความเกี่ยวกับศาสตร์ทางการศึกษา สังคมศาสตร์และศาสตร์ในสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในแขนงต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรและการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินผลทางการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา สารสนเทศการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา สื่อทางการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม โดยบทความที่เปิดรับจะนำเสนอองค์ความรู้จากผลการวิจัยทางด้านการศึกษาเป็นหลักและในศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นอันดับรอง

โดยบทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสารครุฑพิบูลนั้นจะต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อน และหรือไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น หากตรวจสอบพบว่ามีกรณีตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว และบทความที่ส่งมาทุกบทความจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ โดยกองบรรณาธิการมีสิทธิ์ให้แก้ไขบทความตามความเหมาะสม

ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยใช้แบบฟอร์ม/รูปแบบบทความ การอ้างอิงตามรูปแบบที่วารสารกำหนด ทั้งนี้ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความ โดยไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของวารสารครุฑพิบูล

ผู้เขียนจะต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กองบรรณาธิการวารสารกำหนด และยินยอมให้บรรณาธิการ แก้ไขความสมบูรณ์ของบทความได้ในขั้นตอนสุดท้ายก่อนเผยแพร่

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์:

ทั้งนี้วารสารครุฑพิบูล ได้เปิดรับบทความประเภท “บทความวิจัย” (Research Article) เป็นหลัก และรับบทความประเภท “บทความวิชาการ” (Academic Article) และ “บทความปริทัศน์” (Review Article) เป็นอันดับรอง

กระบวนการพิจารณาบทความ:

บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณากลับกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review: Double Blind) จำนวน 3 ท่านต่อบทความ

บทความจากผู้นิพนธ์ภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสารจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายนอกและภายใน โดยไม่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ภายใต้สังกัดเดียวกันกับผู้นิพนธ์ ส่วนบทความจากผู้นิพนธ์ภายใน จะได้รับการประเมินจากผู้นิพนธ์ภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร โดยมีลำดับขั้นตอนและกระบวนการในการพิจารณาบทความ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการรับบทความและลงทะเบียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารครูพิบูล (Process for submitting articles for publication)

วารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University) "จัดอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 1 : วารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย Thai Citation Index (TCI) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยมีการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 ไปจนถึง วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2567"

ขั้นตอนการเข้าสู่ระบบ ThaiJo เพื่อขอตีพิมพ์บทความในวารสารครูพิบูล ดังนี้

1. ผู้ที่สนใจสามารถสมัครและส่งบทความผ่านทางระบบ ThaiJo ที่หน้า website (ระบบออนไลน์) ยินดีต้อนรับทุกท่านส่งบทความเข้าสู่ระบบ ThaiJo (วารสารครูพิบูล) Website: <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsru>
2. ขอให้ท่านส่งไฟล์เข้าสู่ระบบ ThaiJo โดยยึดรูปแบบตาม template และแบบฟอร์ม ของวารสารครูพิบูล ดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ FORM DOWNLOADS โดยศึกษารายละเอียดที่ FOR AUTHOR และส่งไฟล์เข้าสู่ระบบฯ ดังนี้
  - 2.1) ส่งไฟล์ บทความวิจัย/บทความวิชาการ โดย save เป็นไฟล์ Word
  - 2.2) ส่งไฟล์ บทความวิจัย/บทความวิชาการ โดย save เป็นไฟล์ .pdf
  - 2.3) ส่งไฟล์ แบบเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารครูพิบูล โดย save เป็นไฟล์ .pdf โดยใช้ ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ ของผู้วิจัย/เจ้าของบทความฯ ตามที่แจ้งรายละเอียดในแบบฟอร์ม ได้เลย
3. ภายหลังจากการอัปโหลดบทความลงระบบ ThaiJo แล้ว ผู้เขียนติดต่อผู้ประสานงานกองบรรณาธิการ (นางสาวพีชภาณีญัฐ ปานประสิทธิ์ E-Mail: edujournal@psru.ac.th และแจ้งทางโทรศัพท์ 065-1492263)
4. กองบรรณาธิการวารสารพิจารณาบทความในเบื้องต้นและแจ้งผลการพิจารณาให้เจ้าของบทความทราบ (ผ่านระบบ Thaijo)
5. ผู้เขียนบทความ โอนเงินพร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินตามที่ผู้ประสานงานแจ้งให้โอนเท่านั้น โดยชำระค่าลงทะเบียนในอัตรา 5,000 บาท (อ้างอิง ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เรื่อง อัตราค่าธรรมเนียมในการขอตีพิมพ์เผยแพร่วารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2565) เป็นต้นไป
6. ผู้เขียนส่งเรื่องการชำระเงินพร้อมหลักฐานการโอนเงินตาม แบบฟอร์มแจ้งการชำระเงินค่าลงทะเบียนบทความวารสารครูพิบูล และแจ้งการชำระเงิน ใน [Google Form](#) (จากนั้นโทรศัพท์แจ้งผู้ประสานงาน เบอร์ : 065-1492263)

7. วารสารครูพิบูล ดำเนินการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review: Double Blind) จำนวน 3 ท่านต่อบทความ "ซึ่งมาจากต่างสถาบัน" เพื่อพิจารณาและประเมินคุณภาพบทความ
8. แจ้งผลการพิจารณาบทความแก่ผู้เขียนบทความ ดังนี้
  - ผ่าน แบบมีเงื่อนไขโดยให้ผู้เขียนดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำต่าง ๆ ของบทความ
  - ไม่ผ่าน แจ้งเจ้าของบทความจะตีกลับบทความคืนผู้เขียน ส่วนค่าลงทะเบียนที่ชำระเงินมาแล้วนั้น ทางเราขอสงวนสิทธิ์ไม่คืนเงินไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม
9. ผู้เขียนตรวจสอบผลที่ระบบ ThaiJo (วารสารครูพิบูล)
10. วารสารครูพิบูล ออกใบตอบรับการขออนุญาตไปยังเจ้าของบทความ (ระยะเวลาโดยประมาณ 60 - 90 วัน)

ภาษาที่รับตีพิมพ์ :

บทความวิจัย บทความวิชาการ และหรือบทความปริทัศน์ที่รับตีพิมพ์รับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดออก :

กำหนดออกตีพิมพ์ 2 ฉบับ ต่อปี ดังนี้
ฉบับที่ 1 มกราคม ถึง มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ถึง ธันวาคม

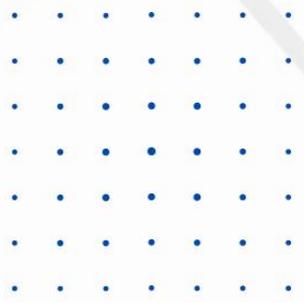
ค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์:

ค่าธรรมเนียมในการตีพิมพ์วารสารครูพิบูล 5,000 บาท

นโยบายด้านลิขสิทธิ์ :

ข้อคิดเห็น ทรรศนะที่ปรากฏและแสดงในบทความต่าง ๆ ของวารสารครูพิบูล ถือเป็นความคิดเห็นและความรับผิดชอบโดยตรงของผู้เขียนบทความนั้น ๆ มิใช่เป็นความเห็นและความรับผิดชอบใด ๆ ของวารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งนี้บทความ เนื้อหา และข้อมูล ฯลฯ ที่เผยแพร่ถือเป็นลิขสิทธิ์เฉพาะของวารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม หากบุคคลหรือหน่วยงานใดต้องการนำทั้งหมดหรือส่วนหนึ่งส่วนใดไปเผยแพร่ต่อหรือเพื่อกระทำการใด ๆ จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร จากวารสารครูพิบูล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เท่านั้น

อย่างไรก็ตามบทความใดที่ผู้อ่านเห็นว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิงหรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบ จะเป็นพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวชิรเวศน์

